

ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารดิจิทัล
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2561

ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารดิจิทัล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ความต้องการเรียนรู้ธรรมชาติผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

บุญสุข ชาติ

การค้นคว้าอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารดิจิทัล

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์จักรภพ วงศ์ละคร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวิวัฒน์ ชัยญาณะ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เม่งอำพัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อเรื่อง	ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ชื่อผู้เขียน	นายบุญสุข ชาติ
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารดิจิทัล
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ 2) พฤติกรรมการเข้าถึง ความผูกพัน การเรียนรู้ และการนำไปใช้ 3) ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 121 คน แบ่งเป็น โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา 77 คน และโรงเรียนจุฬารามณ์ราชวิทยาลัย 44 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยอันดับ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 77.7 เป็นผู้หญิง มีอายุเฉลี่ย 16.4 ปี ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่ กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ครอบครัวยังมีรายได้เฉลี่ย 31,693 บาท/เดือน และมีรายจ่ายเฉลี่ย 606 บาท/วัน ร้อยละ 66.1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 79.3 อาศัยอยู่ที่บ้านพักตนเอง และร้อยละ 54.5 มีพื้นฐานการปฏิบัติธรรมและสวดมนต์ไหว้พระ

ความต้องการเนื้อหาธรรมะ หมวดที่มีความต้องการสูงสุด คือ หมวดธรรมะกับชีวิตประจำวันคือหัวข้อ กัลยาณมิตรธรรม 7 ต้องการผู้ร่วมรายการเป็นเพื่อน และใช้เทคนิคในการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ หมวดธรรมะกับการเรียน ได้แก่ หัวข้ออิทธิบาท 4 ต้องการผู้ร่วมรายการเป็นพ่อแม่ และใช้เทคนิคในการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ และหมวดธรรมะกับความรักคือหัวข้อ ขรวาธรรม 4 ต้องการผู้ร่วมรายการเป็นพ่อแม่ และใช้เทคนิคในการนำเสนอ โดยใช้การสาธิต เปรียบเทียบ ผู้ปฏิบัติธรรม และผู้ที่ไม่ปฏิบัติธรรม

พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยรับชมธรรมะผ่าน เว็บไซต์ รับชม 1 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 1 ชั่วโมงต่อวัน ที่บ้านของตน รองลงมารับชมเพื่อความบันเทิง หลังชมแล้วมีการแสดงความคิดเห็น และกลับมาชมซ้ำในบางครั้ง ไม่มีการโพสต์ หรือ

แชร์ต่อ ได้รับความรู้จากการชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตนำความรู้ไปบอกต่อ และมีการนำความรู้ไปปฏิบัติจริงเป็นบางครั้ง

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ด้านเทคนิคในการนำเสนอที่น่าที่เบื่อ ร่องลงมา คือเนื้อหาธรรมะขาดความน่าสนใจ ไม่ตรงกับความต้องการ และการปรับใช้ในชีวิตประจำวันไม่ค่อยได้ เพราะเนื้อหาธรรมะมีหลากหลายมาก ไม่รู้จะนำหัวข้อใดไปประยุกต์ใช้ได้
อย่างไร

คำสำคัญ : ความต้องการเรียนรู้ธรรมะวีดิทัศน์ออนไลน์

Title	NEEDS FOR LEARNING DHAMMA THROUGH ONLINE VIDEO OF GENERATION Z IN MUANG DISTRICT, PHITSANULOK PROVINCE
Author	Mr. Boonsuk Chat
Degree	Master of Arts in Digital Communications
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Wittaya Domrongkiattisak

ABSTRACT

This quantitative study was conducted to investigate: 1) needs for learning Dhamma through online video; 2) behaviors on accessibility, engagement, learning, and implementation; and 3) problems encountered in learning Dhamma through online video. The sample group consisted of 121 upper secondary school students (77 students at Buddhachinnarajpittaya school and 44 students at Chulabornrajawittayalai school). A set of questionnaires was used for data collection and analyzed for finding frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Results of the study revealed that most of the respondents (77.7%) were females, 16.4 years old on average, and three-fourths of them were first year upper secondary school students. All of the respondents were Buddhists with an average monthly income of 31,693 baht and their daily expenses was 606 baht. Most of their parents (66.1%) stayed together and 79.3 percent of the respondents (54.5%) had foundation in Dhamma practice and chanting.

It was found that the respondents needed for Kalayanamitr Dhamma 7 (qualities of good friend) most based on Dhamma and daily life activities. They wanted participant in a show to be friends and the presentation technique emphasized on benefits of Dhamma. For Itthibaht 4 (path of accomplishment) topic. The respondents wanted their parents to be participant in a show. In terms of Khrawas Dhamma 4 (virtues of lay people), they also wanted their parents to be

participant in a show. In this respect, the presentation techniques were demonstration, method and result comparison, those who practiced Dhamma and those who did not.

Regarding behaviors on learning Dhamma through online video, most of the respondents used to watch Dhamma program through website at home (once a week, an hour per day). This was followed by watching Dhamma program for entertainment. After watching it, they expressed opinions and sometimes watched it again but did not post or shared. Their knowledge gained from watching Dhamma program was implemented and told others.

For problems encountered in learning Dhamma through online video of the respondents were boring presentation technique was found most, followed by Dhamma content was not interesting and did not meet needs of the respondents. Also, the content could scarcely be implemented in daily life activities since it was too diverse to be carry out and put into effect.

Keyword : needs for learning Dhamma through online video

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รวมถึง รองศาสตราจารย์จักรภพ วงศ์ละคร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวิวัฒน์ ชัยญาณะ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมทั้งสองท่าน ที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตรวจสอบแก้ไขทำให้ การทำปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ ประธานกรรมการประจำ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารดิจิทัล ในการให้คำแนะนำปรึกษาร่วมทั้งตรวจแก้ไขและดูแลการทำปัญหาพิเศษเล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จักรภพ วงศ์ละคร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวิวัฒน์ ชัยญาณะ ที่กรุณาให้คำแนะนำและปรึกษา สอบถามความก้าวหน้า รวมทั้งการตรวจสอบการแก้ไข และให้กำลังใจ ให้ลูกศิษย์คนนี้เสมอมา

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ทุกท่านที่กรุณาแนะนำ ดำเนินงาน และอำนวยความสะดวกในขั้นตอนต่างๆ ของเอกสารงานวิจัยเล่มนี้ ขอขอบคุณ คณบดี คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ คณะสารสนเทศและการสื่อสาร ที่กรุณาให้ความร่วมมือรวมถึงเอื้อเฟื้อสถานที่ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ ครูและนักเรียน โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา โรงเรียนจุฬารัตน์ราช วิทยาลัย พิษณุโลก ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ แม่น้อย ชาติ และครอบครัว ที่คอยช่วยเหลือ สำหรับความเข้าใจ กำลังใจ กำลังทรัพย์และโอกาสในการเลือกทางเดินของผู้วิจัยได้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาจนสำเร็จ การศึกษา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ เกรียงไกร เอี่ยมกระสินธ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ รุ่น 50 สาขา เทคโนโลยีการผลิตสัตว์ปีก ให้คำแนะนำ ส่งเสริมตั้งแต่เริ่มการศึกษาระดับ ปวช. ที่ปรึกษาพิเศษ และคอยให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณ อาจารย์สมพร เกตุตะคุ และครอบครัว ที่คอยช่วยเหลือ ดูแล และให้กำลังใจ จนผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ ทำให้ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จลุล่วง

สุดท้ายนี้ขอขอบใจ นายไชยง สิงห์เรือง (เพื่อนรัก) น้องเอก น้องเดียร์ น้องแบงค์ คุณ อุ้ม เพื่อนๆ ที่คอยช่วยเหลือ สำหรับมิตรภาพดีๆ ที่ได้รับจากการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร.....	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการและการเรียนรู้.....	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล.....	14
อิทธิพลของสื่อ.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอผ่านสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์.....	18
หลักธรรมะที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียน และความรัก.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับ (Generation Z หรือ Gen Z).....	25
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	28

บทที่ 3 วิธีการวิจัย	29
สถานที่ดำเนินการวิจัย.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
การทดสอบเครื่องมือวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
การรายงานผล.....	36
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	37
ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์	39
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์	44
ตอนที่ 3 ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์	52
ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์.....	67
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผล	76
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	88
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลการวิจัย	103
ภาคผนวก ค ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล.....	106
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย.....	109
บรรณานุกรม.....	110
ประวัติผู้วิจัย.....	110

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักเรียนประจำปีการศึกษา 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก	30
2	ลักษณะการกระจายของข้อมูลลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์	42
3	พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก	49
4	ความต้องการด้านเนื้อหาธรรมะออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก	63
5	ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์	70

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	connectivism ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับดิจิทัล	13
2	สู่ยุคสื่อดิจิทัล The Digital Media Era Arrives	15
3	Generation Z	27
4	กรอบแนวคิดการวิจัย	28
5	แผนผังการนำเสนอและอภิปราย	38
6	สรุปผลการวิจัย	74

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันสังคมไทยขาดการเรียนรู้ธรรมะซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า หากบุคคลรู้จักเลือกสรรเอาหัวข้อธรรมมาปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและชีวิตของตน ครอบครัว และสังคมแล้ว ย่อมจะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของพระพุทธเจ้าผู้นำหลักธรรมมาประกาศ หลักธรรมอันเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าล้วนเป็นจริง เป็นสิ่งที่พาไปสู่ความสงบสุข และก่อให้เกิดประโยชน์เกื้อกูล

ในเวลานี้สังคมไทยขาดธรรมะในจิตใจ มีการมัวเมาในอบายมุขของประชาชน ซึ่งก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางศีลธรรม ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรม และนักการเมืองคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ควรที่จะให้ความสำคัญการเรียนรู้ธรรมะมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสื่อธรรมะออนไลน์ ที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองกับสังคมของโลกยุคใหม่ ที่ว่าพระพุทธศาสนากับสังคมต้องผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยตีความพุทธธรรมให้ครอบคลุมปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน (พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, 2548: ระบบออนไลน์)

ปัญหาความเสื่อมทรามทางด้านศีลธรรมและคุณธรรมของประชาชนโดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนและเยาวชนไทย ที่จำนวนไม่น้อยได้เห็นห่างจากธรรมะคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักที่พึ่งพาและยึดเหนี่ยวทางจิตใจของคนไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พระพุทธศาสนาจึงเป็นสถาบันหลัก 1 ใน 3 สถาบันที่สำคัญของชาติ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยทุกแง่มุม (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542: ระบบออนไลน์)

เนื่องจากสังคมโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน โดยเฉพาะในยุคข่าวสารไร้พรมแดน บทบาทของสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศจะเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย ทำให้ความเจริญทางด้านวัตถุได้ล้ำหน้ากว่าความเจริญทางด้านจิตใจอย่างมาก ก่อให้เกิดช่องว่างที่ห่างไกลระหว่างวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตใจ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากยิ่งขึ้นและรุนแรงขึ้น เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและจิตใจ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนไทยตลอดทุกเวลาโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อยู่ในช่วงเริ่มมีอิสระในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีอิสระในด้านเจตคติ และความคิด แม้กระทั่งได้มีการเผยแพร่ลัทธิและคำสอนบางอย่างที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อวัฒนธรรมไทยและความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่น คำสอนที่ไม่ให้เคารพนับถือพ่อแม่ ครู อาจารย์ ผู้อาวุโส จึงทำให้เกิดความวุ่นวาย เด็กนักเรียน

และเยาวชน มั่วสุมเสพกามและเที่ยวกลางคืนก่อความไม่สงบในสังคมและบ้านเมืองในทุกวัน โดยไม่เข้าใจแก่นแท้ของศาสนาคือธรรมะ ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาเด็กนักเรียนและเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น (อารีย์ นัยพินิจ, 2557: ระบบออนไลน์) ดังมีการรายงานข่าว พ.ต.อ.ทรงพล สังข์เกษม ผู้กำกับ การสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก ร่วมมือกับหลายหน่วยงาน ได้นำตำรวจแฝงตัวเข้าตรวจสอบสถาน บันเทิง APEX พบเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่เข้าไปใช้บริการ 73 คน จึงควบคุมตัวไปตรวจร่างกาย แต่ไม่พบผู้มีสารเสพติด จึงทำประวัติ ก่อนแจ้งให้ผู้ปกครองมารับตัวนายประสิทธิ์ แสงศรี ผู้จัดการ สถานบริการ ถูกตั้งข้อหา ยินยอม หรือ ปลอ่ยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปในสถาน บริการระหว่างเวลาทำการ และ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ นอกจากนี้ยังเตรียมเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกเพิกถอนใบอนุญาต สถานบริการเป็นเวลา 5 ปี ตามคำสั่งที่ 22/2558 ของ คสช.(ข่าวไทยพีบีเอส, 2559: ระบบออนไลน์)

ธรรมะทางพระพุทธศาสนาจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาและทำให้สังคมของเรา น่าอยู่ขึ้น คนในสังคมมีความสุขขึ้น แต่เด็กนักเรียนและเยาวชนที่จะสนใจเข้าถึงสื่อธรรมะจริงๆ มีน้อย โดย จักรแก้ว นามเมือง (2554: ระบบออนไลน์) กล่าวว่า เหตุเนื่องจากสภาวะการณ์ปัจจุบันเด็ก นักเรียนและเยาวชนไทยไม่เห็นประโยชน์ของธรรมะและเห็นเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย หากบุคลากรทาง พระพุทธศาสนา รวมไปถึงเด็กนักเรียนและเยาวชนทั้งหลาย ได้เรียนรู้จนเกิดความเข้าใจตามหลักธรรม แห่งพุทธศาสนาที่เป็นไปตามหลักความจริง และสอดแทรกความสนุกและความน่าสนใจโดยเป็นไป ตามหลักธรรมชาติ การพัฒนาจิตใจแห่งเขาเหล่านั้นก็จะเริ่มขึ้น แต่ก่อนจะเริ่มการพัฒนาจิตใจ ความคิด ความรู้ ความเข้าใจของเด็กนักเรียนและเยาวชน ทั้งหลาย บุคลากรทางพุทธศาสนาควรได้ มีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาสื่อความรู้ความเข้าใจ ให้เป็นไปตามหลักความจริง

การที่จะทำให้เด็กนักเรียนและเยาวชนสนใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนานั้น สื่อธรรมะเองก็ต้อง ปรับตัวให้ทันสมัย การปลูกฝังความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาควรดำเนินการในขณะที่บุคคล มีอายุน้อย เพราะเป็นวัยที่ยังไม่มีภาระ ไม่มีเรื่องที่ต้องคิดมากจึงสามารถซึมซับเอาหลักคำสอน ทางพระพุทธศาสนาซึ่ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวคิดได้หากใช้วิธีที่เหมาะสม ในทุกศาสนาการอบรม เลี้ยงดูจากครอบครัวเป็นวิธีการที่ส่งผลต่อความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนามากที่สุด การอบรม เลี้ยงดูต้องใช้สื่อหนึ่งในสื่อที่ใช้ประกอบกับการปลูกฝังความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนา คือ สื่อวีดิทัศน์ ออนไลน์ที่ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งหากเด็กนักเรียนและเยาวชนไทยสามารถปฏิบัติตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาแล้ว สังคมไทยคงจะมีแต่ความสงบเรียบร้อยสืบต่อไป

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาคือกระบวนการ การศึกษาพัฒนาคนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษามีความสำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาในด้านความรู้และทักษะการพัฒนาด้านเจตคติจะช่วยให้คนใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เป็นคนดีของสังคมอย่างสมบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเยาวชนในแง่ของการพัฒนาเจตคติ การสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งปรากฏอยู่ในความหมายของการศึกษาในมาตรา 4 วรรคแรกว่า เรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคลากรและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมเรียนรู้ และปัจจุบันเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (การเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนประสาทวิทยาคาร, 2551: ระบบออนไลน์)

ในการสร้างความเจริญงอกงามของบุคลากรและสังคมตามเจตนารมณ์ คือการพัฒนาเจตคติเพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ศิลธรรม ในลักษณะของกระบวนการเรียนการสอนในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมเอาไว้อย่างเป็นระบบเริ่มจากความมุ่งหมายและหลักการแนวทางการจัดการศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สาระสำคัญของหลักสูตร และการประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมเป็นนามธรรมอยู่ในตัวบุคคล และเป็นทั้งคุณลักษณะของพฤติกรรมที่มีพื้นฐานมาจากนามธรรมดังกล่าว แม้สังคมจะมีบรรทัดฐานชัดเจนว่าเรื่องใดเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์แต่ก็ยากที่จะพัฒนาคุณลักษณะภายในซึ่งเป็นนามธรรม (คุณธรรม) ให้สามารถเป็นพื้นฐานและกำกับให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (จริยธรรม) ได้ และให้เป็นคุณลักษณะที่เกิดจากภายในจากจิตบริสุทธิ์อันมิใช่ปฏิบัติตามเพราะมีบทลงโทษทางจริยธรรม การที่จะให้บุคคลและสังคมมีคุณภาพดังกล่าวไม่เพียงบรรจุเนื้อหาวิชาไว้ในหลักสูตรเท่านั้นยังอยู่ด้วยวิธีจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพด้วย (สุวัฒน์ กอไพศาล, 2552: ระบบออนไลน์) และอำไพ สุจริตกุล (2534: 186) ยังได้กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน ปัญหาของสังคมไทยที่ประสบพบเห็นอยู่ทุกวันนี้เกิดจาก “คน” ปัญหาเริ่มต้นที่ “คน” และมีผลกระทบถึง “คน” การแก้ปัญหาสังคมไทยจึงต้องแก้ด้วย “การพัฒนาคน” เพื่อให้คนมีปัญญา มีความรู้มีคุณธรรมและมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าเราจะพัฒนาคนอย่างไรเพื่อให้คนมีชีวิตที่ดิ้นตามสามารถใช้ความรู้และแก้ปัญหาได้ สร้างสรรค์ได้ ปฏิบัติต่อเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง

การอาศัยหลักการโน้มน้าวใจแก่ผู้รับสารนั้นเกิดจากปัจจัยที่สร้างความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารคือ ความสามารถหรือความเป็นผู้ชำนาญและความน่าไว้วางใจ โดยที่ผู้รับสารต้องมองเห็นว่ามีอยู่ในตัวผู้ส่งสาร ความน่าเชื่อถือนี้เกิดจากลักษณะที่เฉพาะเจาะจงในทางความรู้ความชำนาญ ซึ่งจะ

แตกต่างกันไปตามหัวข้อของสาร ดังนั้นเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการเรียนรู้ การที่ตัวสื่อประกอบด้วย ปัจจัยคุณสมบัติของผู้ส่งสารอย่างการใช้ผู้เชี่ยวชาญมาอธิบาย จะมีพลังในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ตามหลักของการโน้มน้าวใจที่ว่า หากผู้ส่งสารมีความชำนาญ เฉพาะทางในด้านที่จะสื่อ จะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับตัวสารและก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่า ปกติ (ภควิชญ์ ดำรงเกียรติศักดิ์, 2555: 2)

เมื่อรูปแบบของการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาขึ้นไป สื่อที่ผู้สอนนำมาใช้ประกอบในการสอนขาดความน่าสนใจ ขาดความครบถ้วนของเนื้อหา หรือเรียกได้ว่าขาดประสิทธิภาพนั่นเอง จึงเป็นเหตุให้ผู้เรียนไม่สามารถติดตามเนื้อหาในการเรียนการสอนได้ตลอดจนจบเนื้อหาได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้สอนได้พบอยู่ประจำ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพเข้ามาช่วยในการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด โดยสื่อวีดิทัศน์ก็เป็นสื่อที่มีความเหมาะสมที่จะนำเข้ามาช่วยในการเรียนการสอนเนื่องจากสื่อวีดิทัศน์มีคุณสมบัติที่ดีย่อมมากมาย ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพในการให้ทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน เมื่อนำมาเปิดดูซ้ำได้ตามต้องการ สามารถนำมาเรียนนอกเวลาเรียน เพื่อการเสริมความรู้และประสบการณ์ สามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้ จะเห็นได้ว่าสื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพสูง และเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาของการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ (ไพบุลย์ เกียรติโกลม, 2550: ระบบออนไลน์)

ยุคปัจจุบันชี้ให้เห็นว่าเด็กนักเรียนและเยาวชนกลุ่ม Generation Z ไม่สนใจและไม่ต้องการเรียนรู้ธรรมะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อวีดิทัศน์ธรรมะในระบบออนไลน์ ไม่เป็นที่น่าสนใจ หรือจูงใจ และมีเนื้อหาไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตเด็กนักเรียนและเยาวชนกลุ่ม Generation Z แม้ว่าจะมีเทคโนโลยีสมัยใหม่มากมายที่นำมาใช้ก็ตาม แต่ก็พบว่ายังไม่เป็นที่แพร่หลายและประสบผลสำเร็จ ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ เนื้อหาธรรมะ ผู้ร่วมรายการ และเทคนิคการนำเสนอ

เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตสื่อวีดิทัศน์ธรรมะออนไลน์ ให้ตรงตามความต้องการของเด็กนักเรียนและเยาวชนกลุ่ม Generation Z อีกทั้งยังมีประสิทธิผลที่ทำให้เด็กนักเรียนและเยาวชนกลุ่ม Generation Z ต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์
3. ความต้องการ เนื้อหาธรรมะ ผู้ร่วมรายการ เทคนิคการนำเสนอ ในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์
4. ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ Generation Z หรือ Gen Z หมายถึง วัยนักเรียนมัธยมตอนปลาย (ม.4-ม.6) เป็นกลุ่มคนที่เกิดในช่วง ค.ศ. 1995 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา) จัดเป็นสายพันธุ์ดิจิทัลที่แท้จริง (digital natives) ที่มีอายุตั้งแต่ 14-20 ปี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เท่านั้น

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะ Generation Z การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดประเด็นการศึกษา ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของ Generation Z มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์ ได้แก่ ระดับมัธยมตอนปลาย ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานการศึกษา รายได้ รายจ่าย สภาพครอบครัว ที่พักอาศัย พื้นฐานการปฏิบัติธรรม
 2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะออนไลน์ เป็นคำถามปลายเปิด มีแนวคำถามดังนี้
 - 2.1 ช่องทาง เว็บไซต์/ไลน์/ทีวีออนไลน์
 - 2.2 การเปิดรับ/เข้าถึง
 - 2.3 ความผูกพันกับเนื้อหา
 - 2.4 อิทธิพล ต่อความรู้ ความคิด เจตคติ
 - 2.5 การนำไปใช้/การกระทำ
3. ศึกษาความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์

3.1 เนื้อหาธรรมะ

3.1.1 ธรรมะกับชีวิตประจำวัน

- สุจริตทั้งสาม คือ มีความประพฤติดีประพฤติชอบ 3 ประการ
- ศีล 5 เพื่อทำคนให้เจริญขึ้นพร้อม ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ
- วัฒนธรรม 6 คือ คุณธรรมนำไปสู่ความเจริญ
- กัลยาณมิตรธรรม 7 คือ คุณสมบัติผู้ที่ดีคบแล้วเจริญ
- โลกธรรม 8 คือ สิ่งอันเป็นธรรมดาของโลก
- อริยสัจ 4 คือ หลักความจริงที่เป็นธรรมชาติของชีวิต
- พรหมวิหาร 4 คือ ธรรมะประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่
- สังคหวัตถุ 4 คือ บำเพ็ญการสงเคราะห์หรือธรรมยึดเหนี่ยวใจคน
- สหมิตร 4 คือ การคบหาเพื่อน
- ทิศ 6 คือ บุคคลที่ควรอุปการะดูแลเพื่อชีวิตที่รุ่งเรือง
- อบายมุข 6 คือ สิ่งที่น่าชีวิตสู่ความพินาศ

3.1.2 ธรรมะกับการเรียน

- อิทธิบาท 4 คือ ธรรมะทำให้สำเร็จในการเรียน
- จักร 4 คือ หลักความเจริญ นำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง
- สัมมปธาน 4 คือ หลักความเพียร 4 ประการ

3.1.3 ธรรมะกับความรัก

- สมชีวิธรรม 4 คือ หลักธรรมของคู่ชีวิต เพื่อคู่สร้างคู่สม
- ฆราวาสธรรม 4 คือ ธรรมสำหรับความรัก

3.2 ผู้ร่วมรายการควรเป็น

- พระ - ครู - พ่อ/แม่ - ญาติ - เพื่อน

3.3 เทคนิคการนำเสนอ

- การใช้ธรรมะเป็นหลัก (product as a hero)
- การใช้ผู้นำเสนอ (presenter) ที่ชื่นชอบ
- การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่พูดรับรอง (celebrity testimonial)
- เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (slice of life) คือ การนำเสนอใช้เหตุการณ์ชีวิตในชีวิต
- การชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (dramatization)
- ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติ (before and after)
- การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (vignette or service of problem)
- การใช้การเปรียบเทียบ (competitive)

- การใช้การสาธิต (demonstration)

4. ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์
 - 4.1 ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล
 - 4.2 ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา
 - 4.3 ปัญหาเทคนิคการนำเสนอ
 - 4.4 ปัญหาการปรับใช้ในชีวิต

ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ใช้ในการดำเนินการเก็บข้อมูล คือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ โรงเรียนพุทธชินราชพิทยาลและโรงเรียนจุฬารามณ์ราชวิทยาลัยพิษณุโลก

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้จะใช้เวลาศึกษาระหว่างเดือน มกราคม 2560 – ตุลาคม 2561

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียน เยาวชน ได้รับรู้ช่องทางการศึกษาธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์
2. ครู อาจารย์ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางผลิตสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ธรรมะ
3. พระสงฆ์ สามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
4. ผู้ผลิตสื่อวีดิทัศน์ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางผลิตสื่อธรรมะ

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ธรรมะ หมายถึง ธรรมะกับชีวิตประจำวัน ธรรมะกับการเรียน ธรรมะกับความรัก ธรรมะที่ใช้ในกลุ่ม Generation Z ระดับอายุ 14-20 ปี เป็นวัยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สภาพที่ทรงไว้ ธรรมดา ธรรมชาติ สภาวะธรรม สัจธรรม ความจริง เหตุ ต้นเหตุ สิ่ง ปราบกฎการณ์ ฯลฯ

ความต้องการ หมายถึง เปิดรับสื่อธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ การรับชมภาพและเสียง ธรรมะออนไลน์ การเรียนรู้เนื้อหาธรรมะ ผู้ร่วมรายการ เทคนิคการนำเสนอ รูปแบบทางจิตวิทยา หรือความรู้สึก ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย หรือเหตุผล การกระทำของพฤติกรรม

การเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้เนื้อหาธรรมะ ผู้ร่วมรายการ เทคนิคการนำเสนอ การได้รับ

ความรู้ พฤติกรรม ทักษะ คุณค่า หรือความพึงใจ ที่เป็นสิ่งแปลกใหม่หรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ และอาจเกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์สารสนเทศชนิดต่าง ๆ

ผู้ร่วมรายการ หมายถึง พระ ครู พ่อ/แม่ ญาติ เพื่อน ผู้ที่ทางรายการเชิญมาเพื่อทำกิจกรรมที่รายการจัดขึ้น

เทคนิคการนำเสนอ หมายถึง กลวิธีต่าง ที่ใช้เสริมกระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนการเรียนรู้ วิธีการสอนหรือ การดำเนินการทางการเรียนรู้ใดๆ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่นผู้ร่วมรายการควรเป็น พระ ครู พ่อ/แม่ ญาติ เพื่อน ใช้เนื้อหาธรรมชาติ ธรรมชาติกับชีวิตประจำวัน/ธรรมชาติกับการเรียน/ธรรมชาติกับความรัก/ เทคนิคการนำเสนอ การใช้ธรรมชาติเป็นหลัก/ การใช้ผู้นำเสนอ ที่ชื่นชอบ/การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง /เสียหนึ่งของชีวิต คือ การนำเสนอใช้เหตุการณ์ชีวิตในชีวิต/การชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมชาติ/ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติ/การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา /การใช้การเปรียบเทียบ /ใช้การสาธิต

วีดิทัศน์ออนไลน์ หมายถึง สื่อภาพเคลื่อนไหวพร้อมมีคำบรรยายสามารถถ่ายทอดภาพและเสียงที่บันทึกนั้นออกมาได้ทาง วีดิทัศน์ที่มีช่องทาง youtube ทิวออนไลน์ facebook line

เนื้อหา (Content) หมายถึง เนื้อหาธรรมชาติ คำสอนของพระพุทธเจ้า ธรรมชาติกับชีวิตประจำวัน สุจริตทั้งสาม ศีล 5 วัฒนธรรม 6 กัลยาณมิตรธรรม 7 โลกธรรม 8 อริยสัจ 4 ทศ 6 พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 สหมิตร 4 อบายมุข 6 ธรรมชาติกับการเรียน อิทธิบาท 4 จักร 4 สัมมปธาน 4 ธรรมชาติกับความรัก สมชีวิตรธรรม 4 ฆราวาสธรรม 4

Generation Z หรือ Gen Z หมายถึง วัยนักเรียนมัธยมตอนปลาย (ม.4-ม.6) เป็นกลุ่มคนที่เกิดในช่วง ค.ศ. 1995 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา) จัดเป็นสายพันธุ์ดิจิทัลที่แท้จริง (digital natives) เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต จึงเป็น net generation ลักษณะเด่นเด่น คือทะเยอทะยาน มองโลกแง่ดี ไม่อดทนเป็นตัวเอง แต่ก็ทำงานกลุ่มได้ ไม่มีพิธีรีตอง ความสนใจสั้น ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มุ่งความสำเร็จในอำนาจ และการเงิน ต้องการความพึงพอใจทันที มุ่งทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เดิมเต็มช่วงชีวิตส่วนตัว

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง สิ่งที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ธรรมชาติผ่านวีดิทัศน์ ความขัดข้อง หรือเครื่องขัดขวาง อุปสรรคทำให้เราแข็งแกร่งขึ้น ยากลำบาก ความต้านทาน หรือความท้าทาย หรือเป็นสถานการณ์ใดๆ ที่ต้องมีการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหามันจะรับรู้ได้จากผลลัพธ์ของการแก้ปัญหาหรือผลงานที่นำไปสู่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ประเด็นปัญหาแสดงถึงทางออกที่ต้องการ ควบคู่กับความบกพร่อง ข้อสงสัย หรือความไม่สอดคล้องที่ปรากฏขึ้น เช่น ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา ปัญหาเทคนิคการนำเสนอ ปัญหาการปรับใช้ในชีวิต

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดหลักๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบพิจารณาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยซึ่งมีดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการและการเรียนรู้
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล
3. แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอผ่านสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์
4. หลักธรรมะที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียน และความรัก
5. แนวคิดเกี่ยวกับ Generation Z

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการและการเรียนรู้

David I. McClelland ได้ทำการทดลองโดยใช้แบบทดสอบการรับรู้ของบุคคล (thematic apperception test (tat) เพื่อวัดความต้องการของมนุษย์ โดยแบบทดสอบ TAT เป็นเทคนิคการนำเสนอภาพต่างๆ แล้วให้บุคคลเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่เขาเห็น จากการศึกษาวิจัยของแมคคัลแลนได้สรุปคุณลักษณะของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีความต้องการ 3 ประการที่ได้จากแบบทดสอบ TAT ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลได้ ดังนี้

1. ความต้องการความสำเร็จ (need for achievement (nach) เป็นความต้องการที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้เต็มที่และดีที่สุดเพื่อความสำเร็จ จากการศึกษาวิจัยของ McClelland พบว่า บุคคลที่ต้องการความสำเร็จ (nach) สูง จะมีลักษณะชอบการแข่งขัน ชอบงานที่ท้าทาย และต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับเพื่อประเมินผลงานของตนเอง มีความชำนาญในการวางแผน มีความรับผิดชอบสูง และกล้าที่จะเผชิญกับความล้มเหลว

2. ความต้องการความผูกพัน (need for affiliation (naff) เป็นความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น บุคคลที่ต้องการความผูกพันสูงจะชอบสถานการณ์การร่วมมือมากกว่าสถานการณ์การแข่งขัน พยายามสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

3. ความต้องการอำนาจ (need for power (npower) เป็นความต้องการอำนาจเพื่อมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น บุคคลที่มีความต้องการอำนาจสูง จะแสวงหาวิถีทางเพื่อทำให้ตนมีอิทธิพลเหนือ

บุคคลอื่น ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับหรือยกย่อง ต้องการความเป็นผู้นำ ต้องการทำงานให้เหนือกว่าบุคคลอื่น และจะกังวลเรื่องอำนาจมากกว่าการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาพบว่า พนักงานที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักต้องการจะทำงานในลักษณะ 3 ประการดังนี้

1. งานที่เปิดโอกาสให้เขารับผิดชอบเฉพาะส่วนของเขา และเขามีอิสระที่จะตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง
2. ต้องการงานที่มีระดับยากง่ายพอดี ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไปกว่าความสามารถของเขา
3. ต้องการงานที่มีความแน่นอนและต่อเนื่องซึ่งสร้างผลงานได้และทำให้เขามีความก้าวหน้าในงานเพื่อจะพิสูจน์ตนเองถึงความสามารถของเขาได้

ความต้องการตามหลักพุทธศาสนาในทางพุทธศาสนา กล่าวถึง ความต้องการของมนุษย์หรือความอยาก ซึ่งเรียกว่า กิเลส มีอยู่ 3 อย่าง คือ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ป.อ. ปยุตฺโต, 2538: 67 – 70)

1. กามตัณหา คือ ความอยากในกามคุณทั้ง 5 คือ ความอยากหรือปรารถนาในสิ่งน่ารักใคร่พอใจ ซึ่งอาจเป็น รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มิใช่หมายถึงความต้องการทางเพศเพียงอย่างเดียว อย่างเช่นที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกัน
2. ภวตัณหา คือ ความอยากมี อยากเป็น อยากได้
3. วิภวตัณหา คือ ความไม่อยากมี ไม่อยากเป็น ไม่อยากได้

เมื่อเทียบกับหลักธรรมของพุทธศาสนา เปรียบได้กับอริหารมณ 4 คือ (เสถียร เหลืองอร่าม, 2519: 21)

1. ลาภ ซึ่งได้แก่ ทรัพย์ ศฤงคาร (สิ่งที่ทำให้เกิดความรัก ความใคร่) เงินทอง
2. ยศ ได้แก่ ตำแหน่ง เหยียดบุตรา ปริญา วิทยฐานะ
3. สรรเสริญ ได้แก่ ความเคารพ นับถือจากผู้อื่น
4. ความสุข ทั้งในร่างกายและจิตใจ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญไปที่ความต้องการเรียนรู้ของผู้รับสาร (audience) กล่าวคือ ผู้รับสารเป็นผู้มีความกระตือรือร้น (active) ในการเลือกที่จะเปิดรับสื่อด้วยตนเอง ผู้รับสารจะมีการเลือกสรร และการแสวงหาข่าวสารเป็นไปตามความต้องการหรือความคาดหวังที่แตกต่างกันไปในแต่ละคน ผู้รับสารมีกระบวนการเลือกสรร (selective processes) ข่าวสาร ซึ่งกระบวนการเลือกสรรเปรียบเทียบกับเสมือนเครื่องกรอง (filters) ข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งมี 3 ขั้นตอน (พีระจิโรโสภณ, 2541: 636-639) ดังนี้

1. ความต้องการเปิดรับหรือเลือกสนใจ (selective exposure or selective attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใด ที่มีอยู่ด้วยกัน

หลายแหล่งตามความสนใจและความต้องการ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของตน โดยปกติบุคคลจะเลือกใช้สื่อที่เสนอข่าวสารและความคิดเห็นที่สอดคล้องกับความคิดและทัศนคติของตนเอง

2. การเลือกรับรู้หรือตีความ (selective preception or selective in terprelation) หมายถึง กระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา เมื่อบุคคลต้องการเลือกเปิดรับข่าวสาร จากแหล่งหนึ่ง แหล่งใดแล้วก็จะใช้ว่าข่าวสารนั้นจะถูกรับรู้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารทั้งหมด ผู้รับสารแต่ละคน อาจตีความหมายข่าวสารขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านสื่อไม่ตรงกัน เนื่องจากผู้รับสารจะเลือกรับรู้ หรือเลือกตีความหมาย ความเข้าใจของตนเอง หรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ตามความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง ตามแรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกายหรือสภาวะอารมณ์ในขณะนั้น

3. กระบวนการเลือกจดจำ (selective retention) หมายถึง แนวโน้มการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วยได้ง่ายกว่า การที่แต่ละบุคคลมักจะเลือกจดจำเฉพาะส่วนที่ตนเองเห็นว่าสนใจเท่านั้น เปรียบเสมือนเครื่องกรองขั้นสุดท้ายที่ส่งผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสารในบางครั้ง ข่าวสารอาจจะถูกปฏิเสธตั้งแต่ขั้นแรกโดยการไม่เลือกอ่าน ฟัง หรือชมสื่อในส่วนที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง

ความต้องการเรียนรู้ โรเบิร์ต กาเย่ Robert Gagne (2002: 263) แบ่งออกเป็น 8 ชั้น ดังนี้

1. การจูงใจ (motivation phase) การคาดหวังของผู้เรียนเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้
2. การรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (apprehending phase) ผู้เรียนจะรับรู้สิ่งที่สอดคล้องกับความตั้งใจ
3. การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (acquisition phase) เพื่อให้เกิดความจำระยะสั้นและระยะยาว
4. ความสามารถในการจำ (retention phase)
5. ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว (recall phase)
6. การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว (generalization phase)
7. การแสดงออกพฤติกรรมที่เรียนรู้ (performance phase)
8. การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน (feedback phase) ผู้เรียนได้รับทราบผลเร็วจะทำให้มีผลดีและประสิทธิภาพสูง

องค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากแนวคิดนักการศึกษา กาเย่ (Gagne) คือ

- ผู้เรียน (learner) มีระบบสัมผัส และระบบประสาทในการรับรู้
- สิ่งเร้า (stimulus) คือ สถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

- การตอบสนอง (response) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้การสอนด้วยสื่อตามแนวคิดของกาเย่ (Gagne)
- เร้าความสนใจ มีโปรแกรมที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เช่น ใช้ การ์ตูน หรือ กราฟฟิก ที่ดึงดูดสายตา ความอยากรู้อยากเห็นจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน การตั้งคำถามก็เป็นอีกสิ่งหนึ่ง
- บอกวัตถุประสงค์ ผู้เรียนควรทราบถึงวัตถุประสงค์ ให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนเพื่อให้ทราบ ว่าบทเรียนเกี่ยวกับอะไร
- กระตุ้นความจำผู้เรียน สร้างความสัมพันธ์ในการโยงข้อมูลกับความรู้ที่มีอยู่ก่อน เพราะสิ่งนี้สามารถทำให้เกิดความทรงจำในระยะยาวได้เมื่อได้โยงถึงประสบการณ์ผู้เรียน โดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับแนวคิด หรือเนื้อหาอื่นๆ
- เสนอเนื้อหา ขั้นตอนนี้จะเป็นการอธิบายเนื้อหาให้กับผู้เรียน โดยใช้สื่อชนิดต่างๆ ในรูป กราฟฟิกหรือ เสียง วิดีโอ
- การยกตัวอย่าง การยกตัวอย่างสามารถทำได้โดยยกกรณีศึกษา การเปรียบเทียบ เพื่อให้เข้าใจได้

ดังนั้นความต้องการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เน้นบทบาทของสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ผู้คิดค้นคือ George Siemens และ Stephen Downes (2005: 158) เขาระบุว่า การเรียนรู้สำหรับยุคดิจิทัล แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อบทบาทและอิทธิพลของเทคโนโลยีต่อวิถีชีวิตของผู้คนในการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ connectivesm เห็นว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการ การเชื่อมโยง ติดต่อผ่านเครือข่ายสังคมไปยังหน่วยงาน ชุมชน แหล่งข่าวสารข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้สึก ภาพ เสียง ฯลฯ ขยายเพิ่มมากขึ้น ซ้ำซ้อนขึ้น Downes กล่าวว่า หัวใจของ connectivism คือ ความรู้นั้นมีกระจายอยู่ในเครือข่ายสังคม ดังนั้นการเรียนรู้ต้องใช้ความสามารถทักษะ ในการสร้างและสำรวจตรวจตรา พินิจพิจารณาเครือข่ายความรู้ต่างๆ (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2558: ระบบออนไลน์)

สรุปได้ว่า ความต้องการเรียนรู้จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แสวงหาสิ่งต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของตนที่เกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอน และต่อเนื่อง เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองความต้องการนั้นขั้นต้นแล้ว ความต้องการขั้นถัดไปก็เกิดตามมาไม่มีวันสิ้นสุด เพื่อให้ตนเองสมปรารถนาตามที่ตนต้องการ นั่นคือ ความต้องการทางด้านสรีระ ความต้องการทางด้านความปลอดภัย ความต้องการทางด้านความรัก ความต้องการที่จะรู้สึกรู้สึกว่าตนเองมีค่าและเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น จึงเป็นหลักการพื้นฐานในการปฏิบัติของมนุษย์ เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ

วิธีชีวิตใหม่บนโลกไซเบอร์

Connectivism – Learning Theory for Digital Age Connectivism ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับยุคดิจิทัล

เมษายน 2558

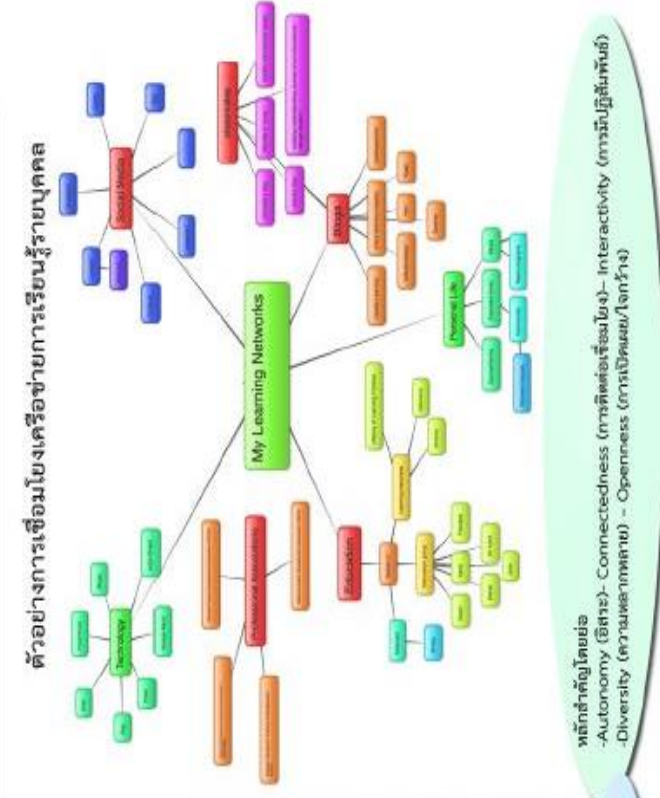
Connectivism – เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เน้นบทบาทของสิ่งมหัศจรรย์ทางสังคมและวัฒนธรรม ผู้คิดค้นคือ George Siemens และ Stephen Downes (2005) เขาระบุว่าเป็นทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับยุคดิจิทัลซึ่งผู้เรียนยุคปัจจุบัน (today's learner) แสดงให้เห็นในการให้ความสำคัญต่อบทบาทและอิทธิพลของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการคิดต่อสื่อสารและการเรียนรู้/Connectivism เห็นว่าการเรียนรู้เป็นการรวมกัน การเชื่อมโยง, คิดค้นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ไปยังหน่วยงาน, ชุมชน, แหล่งข่าวสารข้อมูล, แพลตฟอร์มความรู้, ภาพ, เสียง ฯลฯ ขยายเพิ่มมากขึ้น/ซับซ้อนขึ้น/ซับซ้อนขึ้น สมัยก่อนเราเรียน "know-what" และ "know-how" การเรียนรู้ผ่านการเชื่อมโยงสังคมออนไลน์มาตั้งแต่ "know-where" คือผู้ที่จะเรียนรู้จากที่ไหน แหล่งใด Downes กล่าวว่าหัวใจของ Connectivism คือความรู้ไม่มีกระจายอยู่ในเครือข่ายสังคม ดังนั้นการเรียนรู้ต้องใช้ความสามารถ (ทักษะ) ในการสร้างและสำรวจตรวจตรา/พิจารณาเครือข่ายความรู้ต่าง ๆ

- หลักการ**
1. การเรียนและความรู้อยู่บนความหลากหลายของความคิดเห็น (diversity of opinions) และความรู้อาจจะเกิดขึ้นต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง
 2. การเรียนรู้เป็นการรวมกันการคิดเชื่อมโยงจากแหล่งข้อมูล และแหล่งข่าวสารเฉพาะ (Specialized sources)
 3. การเรียนรู้จะไม่จำเป็นต้องเรียนรู้จากรูปแบบที่มนุษย์ (non-human appliances) ทำไปก็ได้โดยอัตโนมัติ
 4. การเรียนรู้สำคัญกว่าการรู้ (Knowing)
 5. การรักษาคำถามสัมพันธ์และพหุมุมเชื่อมโยงคิดต่อแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นในการรับการเรียนรู้ (continual learning)
 6. ทักษะสำคัญคือการเชื่อมโยงคิดต่อระหว่างสาขาวิชา (fields) /ระหว่างแหล่งความรู้/และระหว่างความคิด (ideas)
 7. การติดตามแหล่งความรู้ที่ถูกต้องทั้งหมดเมื่อถือกิจกรรมสำคัญในการเรียนรู้
 8. การตัดสินใจเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่สำคัญ/ถึงตัวกันนี้ ฟรังก์อาจผิดพลาดได้ข้อมูลใหม่/กับบทเรียน

- วิธีการสอน** Downes ได้สรุปวิธีการเรียนการสอนของทฤษฎีนี้คือ "สอน โดยการอาศัย(demonstrate) และทำตัวเป็น ตัวอย่าง (model) ส่วนการเรียนทำโดยลงมือปฏิบัติ
- วิธีการเรียน**
เขียนเพื่อเรียนรู้เพื่อนเพื่อเป็น/เรียนเพื่อเปลี่ยนแปลง/เรียนอะไร/เรียนอย่างไร/เรียนที่ไหน
อุปสรรคในการเรียน
ความเชื่อ/คำนิยม/แนวความคิด/ช่องทาง การเข้าถึงภาษา/การเข้าถึงสื่อ/การเข้าถึง เทคโนโลยี

Rhizomatic Learning การเรียนรู้ที่เติบโตขยายเหมือนต้นไม้และรากใต้ดิน โดยชุมชนคือศูนย์กลางในการเรียนรู้ (The Community is the Curriculum)

ภาพที่ 1 connectivism ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับยุคดิจิทัล

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารดิจิทัล

การสื่อสารดิจิทัล (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2556: ระบบออนไลน์) คือ กระบวนการใช้ทักษะในการใช้วิเคราะห์ผู้รับสาร/ออกแบบสาร อย่างดึงดูดใจมีความคิดสร้างสรรค์ผ่านการใช้สื่อดิจิทัล (digital media) มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนอย่างมีประสิทธิภาพที่มีปฏิสัมพันธ์ทั้งการผสมผสานข้อความ (text) ภาพ เสียง เทคนิคพิเศษ ให้บังเกิดผลต่อผู้รับสารดังที่ผู้ส่งสารตั้งใจ การสื่อสารดิจิทัลจึงเป็นการรวมการสร้างระบบคิด การผลิต การสร้างสาร การถ่ายทอดและการสร้างผลกระทบต่อผู้รับสาร

การสื่อสารดิจิทัล มีลักษณะที่เด่นชัด 5 ประการ คือ ความเป็นดิจิทัล การหลอมรวม การมีปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมโยง และประสบการณ์เสมือน

1. ความเป็นดิจิทัล เป็นคุณสมบัติของสื่อใหม่ ภาพ เสียงต่างๆ ถูกแปลงจาก analog เป็น digital ทำงานด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์ ทำให้สามารถดำเนินการควบคุม จัดเก็บ นำมาใช้ด้วยพื้นที่จำกัด

2. การมีปฏิสัมพันธ์ สื่อดิจิทัลได้สร้างอิสรภาพอันยิ่งใหญ่ในการผลิตและการผลิตซ้ำในเนื้อหารูปแบบต่างๆ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับทรัพยากรข้อมูลเครือข่ายระบบต่างๆ ทั้งง่ายสะดวกสบาย เป็นการสร้างพลังอำนาจใหม่ ในการสื่อสารของมนุษย์

3. พลังการหลอมรวม ของสื่อยุคใหม่ ทำให้ง่ายต่อการส่งผ่านทาง internet และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้สามารถจัดแสดงและรวมสื่อต่างๆ ทั้งผลผลิตและการบริการไว้ด้วยกัน

4. การเชื่อมโยง สื่อดิจิทัลทำให้ผู้คนสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วโลกมาเชื่อมต่อและเคลื่อนย้ายได้สะดวก (freely move around) ตามความต้องการเป็นประสบการณ์ของชีวิต (new life experience) ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมทางการเงิน เปลี่ยนวิถีชีวิตและมิติอื่นๆ ของผู้คนในสังคม

5. ประสบการณ์เสมือน (virtual experience) cyberspace ได้สร้างช่องว่างระหว่างความเป็นจริงและโลกเสมือน อันมีผลต่อเพศสภาพ บุคลิกภาพ อาชีพ ก่อเกิดชุมชน สังคมเสมือนมากมาย อันเป็นสิ่งท้าทายในการรับรู้ความเป็นจริง (reality) และอัตลักษณ์ดั้งเดิม (traditional identity)

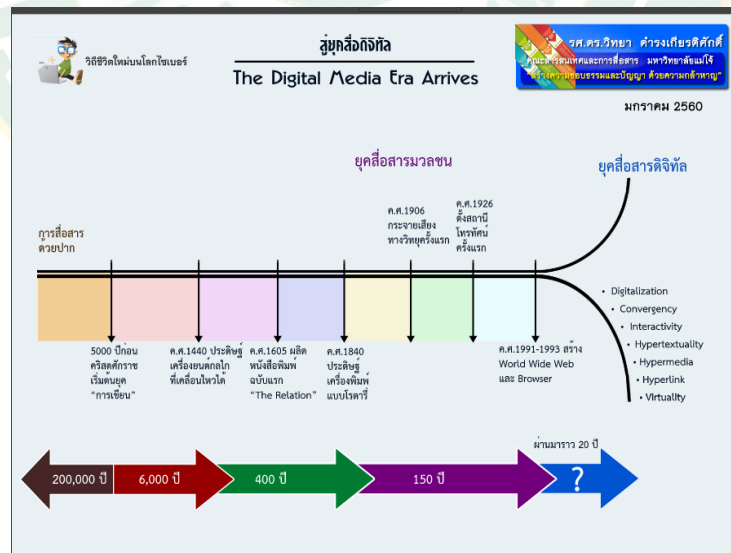
พลังของการสื่อสารดิจิทัลต่อโลกาภิวัตน์ ผลกระทบที่ยิ่งใหญ่ของการสื่อสารดิจิทัลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกสามารถ สรุปได้ 5 ประการ คือ

1. การย่อโลก (shrinking world)
2. การบีบอัดเวลาและพื้นที่ (compression of time and space)
3. การเชื่อมโยงโลกไว้ทั้งใบ (global connectivity)

4. การปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของสังคมในมิติต่างๆ (close interaction)
5. การเร่งความร่วมมือและแข่งขันกันทั้งระดับชุมชนและระดับโลก (accelerated local and global competition/cooperation)

การสื่อสารดิจิทัลทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงเกือบทุกมิติ สิ่งที่ทำให้สื่อดิจิทัลก่อให้เกิดการปฏิวัติ (revolutionary) ความคิดของคนทั่วโลกเปลี่ยนโครงสร้าง (restructured) สังคมมนุษย์ใหม่และสร้างนิยามใหม่ (redefined) ของคำว่าชุมชน คือพลังพลวัตของการแลกเปลี่ยน แบ่งปัน และโต้แย้งพลังการแพร่กระจายซึ่มลึกลงไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว พลังการเชื่อมต่อกันและกัน การผสมข้ามพันธุ์ทางวัฒนธรรม การสร้างพลังอำนาจให้แก่ละบุคคล อย่างที่ไม่มีสื่อใดทำได้มาก่อน

ผลกระทบเชิงลบของสื่อดิจิทัล สิ่งที่มีประโยชน์มหันต์แต่ถ้าใช้ไม่ฉลาด ย่อมก่อโทษมหันต์เช่นกัน การสื่อสารดิจิทัลก็ไม่มีข้อยกเว้นเช่นกัน ผลกระทบเชิงลบมีมากมาย จาระไนกันไม่หวาดไม่ไหว ตั้งแต่ปัญหาระยะสั้น/ยาว เด่นชัด/แอบแฝง ตั้งแต่เป็นโรคอ้วน ติด sex ติดเกม ติดความรุนแรง ติด internet แยกตนเองออกจากสังคม ขาดปฏิสัมพันธ์ (lack of physical interactivity) ไร้มารยาท คนพูดกันมาก ได้ยินแต่ไม่มีใครฟัง รับรู้แต่ไร้อารมณ์ ข้อมูลท่วมโลกแต่ไร้สาระ ทำให้เด็กโง่งม มีเสรีภาพตนเองแต่ละเมิดสิทธิคนอื่น หยาบคาย ก้าวร้าว ลำเอียง อคติ สุขภาพจิตเสีย ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ขาดความอดทน (deteriorated patience) ระยะความสนใจสั้นลง (attention span) มีปัญหาเชิงวิเคราะห์ สารพัดสารพัน

ภาพที่ 2 ยุคสื่อสารดิจิทัล The Digital Media Era Arrives

อิทธิพลของสื่อ

องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสารประการหนึ่ง คือ ผลของการสื่อสาร ซึ่งเกิดจากการสื่อสารระหว่างบุคคลกับเหตุการณ์นั้นๆ ผลของการสื่อสารจะเป็นตัวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้อัตนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร ผลของสื่อเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยตรงของการสื่อสารมวลชน ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม (ศิริชัย ศิริภายะ และ กาญจนา แก้วเทพ, 2531: 268)

การศึกษาเกี่ยวกับผลของสื่อจะแบ่งระดับที่ศึกษาออกเป็นอย่างกว้างๆ (ศิริชัย ศิริภายะ และ กาญจนา แก้วเทพ, 2531: 269-270) ดังนี้

1. ผลทางด้านความเข้าใจ เกี่ยวกับความรู้และความคิด (knowledge)
2. ผลด้านอารมณ์ความรู้สึก เกี่ยวกับทัศนคติและความรู้สึก (affection)
3. ผลด้านพฤติกรรม (action)

การเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากผลของสื่อ ดังนี้

การเกิดการเปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือ (conversion) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามความตั้งใจของผู้ส่งสาร

1. การเปลี่ยนแปลงแบบเล็กๆ น้อยๆ (minor change) เช่นการเปลี่ยนแปลง รูปแบบหรือเปลี่ยนความเข้มข้น
2. การตอกย้ำ (reinforcement) เป็นการตอกย้ำของเก่า โดยที่ผู้รับสารยังคงยืนยันความเชื่อ ความคิดเดิม

การที่สื่อมวลชนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับบุคคลที่เป็นผู้รับสาร ได้แก่การเปลี่ยนแปลงความรู้ (knowledge) ทัศนคติ (attitude) และพฤติกรรม (behavior) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ อาจเป็นผลที่เกิดขึ้นหลายๆ ลักษณะ ดังอาจแบ่งได้เป็นหลายประเภทดังนี้ (กิติมา สุรสุนธิ, 2548: 144-145)

1. แบ่งตามระยะเวลา เป็นการแบ่งผลของการสื่อสารโดยพิจารณาจากระยะเวลาที่ผลของการสื่อสารในครั้งนั้นๆ เกิดขึ้น ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.2 ผลระยะสั้น (short-term effect) เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารเพียงระยะสั้นๆ เช่น การห้ามสูบบุหรี่ในโรงพยาบาลและการให้ความบันเทิงในลักษณะต่างๆ

1.3 ผลระยะยาว (long-term effect) เป็นผลที่เกิดขึ้นเป็นเวลาดำเนินยาวนานจากการสื่อสาร เช่น การประชาสัมพันธ์ให้คนไปทำหมัน หรือโครงการให้คนเลิกสูบบุหรี่ ถ้าคนไปทำหมันหรือเลิกสูบบุหรี่ไปได้ตลอด ก็แสดงถึงการเกิดผลระยะยาวขึ้น

2. แบ่งตามทิศทางของผลที่เกิดขึ้น แบ่งเป็น 2 ประเภท เป็นการแบ่งประเภทของผลของการสื่อสารโดยพิจารณาจากทิศทางของผลของการสื่อสารที่เกิดขึ้นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลจาก

การสื่อสารนั้นโดยตรงหรือไม่ใช่จากผลของการสื่อสารในครั้งนั้นโดยตรง ซึ่งแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

2.2 ผลทางตรง (direct effect) เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารในครั้งนั้นโดยตรง เช่น ครูสอนให้นักเรียนอ่านหนังสือออก

2.3 ผลทางอ้อม (indirect effect) เป็นผลแอบแฝง (latent effect) เป็นผลที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยตรงจากการสื่อสารครั้งนั้น แต่เป็นผลกระทบอื่นที่ผู้ส่งไม่ได้คาดหวังไว้ว่าจะให้เกิดขึ้นจากการสื่อสาร เช่น การให้ข้อมูลในโครงการคุมกำเนิด มีผลทำให้เด็กสาวในสังคมปล่อยเนื้อปล่อยตัวมากยิ่งขึ้น หรือเด็กวัยรุ่นอาจเรียนรู้วิธีการเสพยาเสพติดจากภาพยนตร์ในโครงการต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

ดังนั้นในการสื่อสาร ผู้ส่งสารจำเป็นต้องคำนึงถึงผลทางอ้อมหรือผลแอบแฝงที่เกิดขึ้นด้วย เพราะอาจทำให้เกิดผลที่เสียหายต่อผู้รับสารหรือสังคมได้

3. แบ่งตามลักษณะความดีและไม่ดีของผลที่เกิดขึ้น เป็นการพิจารณาว่าผลของการสื่อสารในครั้งนั้นๆ ก่อให้เกิดผลดีต่อบุคคล หรือสังคมหรือไม่ หรืออีกแง่หนึ่งคือเป็นผลที่ทำให้ผู้ส่งบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งใจหรือไม่ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 ผลทางบวก (positive effect) ได้แก่ ผลการสื่อสารที่บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร เป็นผลที่ก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อบุคคลและสังคม เช่น การรณรงค์เรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยนั้น จะทำให้คนไทยมีเอกลักษณ์ของตัวเอง ประเทศเป็นที่รู้จักหรือไม่ถูกรอบงำจากวัฒนธรรมอื่น เป็นต้น

3.2 ผลทางลบ (negative effect) ได้แก่ ผลของการสื่อสารที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร และผลที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดผลในทางที่ไม่ดีต่อบุคคลหรือสังคม เช่น ในการสื่อสารเพื่อความบันเทิงนั้น อาจเกิดผลเสียหายในแง่ของการทำให้เด็กวัยรุ่นเกิดการเลียนแบบทำให้สังคมเสื่อมโทรมลง เป็นต้น

ดังนั้น ในการวิเคราะห์ผลหรืออิทธิพลของสื่อมวลชนนั้น ก่อนอื่นควรจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนเสียก่อน ซึ่งคำว่าอิทธิพล (influence) นั้นหมายถึง การที่สื่อมวลชนมีพลังในอันที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับบุคคลที่เป็นผู้รับสารในด้านต่างๆ ได้แก่ อิทธิพลต่อความรู้ (knowledge) ทศนคติ (attitudes) และพฤติกรรม (behavior) ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวนี้ อาจเป็นอิทธิพลที่เกิดกับบุคคลซึ่งเป็นระดับเล็กหรือระดับจุลภาค (micro level) และผลที่เกิดขึ้นกับสังคมขนาดใหญ่ที่เรียกว่า ระดับมหภาค (Macro level) ซึ่งเป็นผลของการสื่อสารมวลชนที่กระทบกับสังคมส่วนใหญ่เชิงโครงสร้างสังคม (aggregate level)

สรุปแนวคิดสื่อมีอิทธิพลและผลกระทบอย่างสูงต่อทัศนคติและพฤติกรรมในทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม และการบริโภคของสมาชิกในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผลกระทบในทางจิตใจของ

ปัจเจกบุคคล เด็ก และเยาวชนในด้านการเลียนแบบหรืออย่างบุคคล หรือการสร้างค่านิยม ด้านความรุนแรง และแบบอย่างทางเพศที่มีอคติ ดังนั้นการศึกษาผลของการสื่อสารที่เกิดขึ้นหลาย ลักษณะ เช่น แบ่งตามระยะเวลา ได้แก่ ผลระยะสั้น ผลระยะยาว แบ่งตามทิศทางของผลที่เกิดขึ้น ได้แก่ ผลทางตรง ผลทางอ้อม และแบ่งตามลักษณะความดีและไม่ดีของผลที่เกิดขึ้น ได้แก่ผลทางบวก ผลทางลบ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอผ่านสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์

หลักการนำเสนอข้อมูลและสร้างสื่อนำเสนอ การนำเสนองานหรือผลงานนั้นสื่อนำเสนอเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมเนื้อหาของผู้บรรยายไปยังผู้ฟังและผู้ชม ดังนั้นสื่อจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมาก สื่อที่ดี จะช่วยให้การถ่ายทอดเนื้อหาสาระทำได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ผู้ฟังและผู้ชมจะสามารถจดจำเนื้อหาสาระได้นานและเข้าใจในเนื้อหาได้ดีมากขึ้น ความหมายการนำเสนอ

การนำเสนอข้อมูล หมายถึง การสื่อสารเพื่อเสนอข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็น หรือความต้องการไปสู่ผู้ชม ผู้ฟังโดยใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ อันจะทำให้บรรลุ ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการนำเสนอ

การนำเสนอผลงานโดยใช้สื่อดิจิทัล มีผลในทางจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งได้มีการค้นพบจากการวิจัยว่าการรับรู้ข้อมูลโดยผ่านทางประสาทสัมผัสสองอย่าง คือ ตา และหูพร้อมกันนั้น ทำให้เกิดการรับรู้ที่ดีกว่าส่งผลในด้านความสามารถในการจดจำได้มากกว่าการรับรู้โดยผ่านตา หรือ หูอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว จึงได้มีการพัฒนาสื่อโสตทัศนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ ขึ้นมาใช้งาน โดยเฉพาะสื่อประสม โดยหลักการพื้นฐานของการนำเสนอผลงาน มีจุดเน้นสำคัญดังนี้

1. การดึงดูดความสนใจ โดยการออกแบบให้สิ่งที่ปรากฏต่อสายตานั้นชวนมองและมีความสบายตาสบายใจขึ้น เมื่อชมการนำเสนอ ดังนั้นการเลือกองค์ประกอบต่างๆ เช่น สีพื้น แบบ สี และขนาดของตัวอักษร รูปประกอบ ต้องเหมาะสม สวยงาม

2. ความชัดเจนและความกระชับของเนื้อหา ส่วนที่เป็นข้อความต้องสั้นแต่ได้ใจความชัดเจน ส่วนที่เป็นภาพประกอบต้องมีส่วนสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับข้อความที่ต้องการสื่อความหมาย การใช้ภาพประกอบ มีประโยชน์มาก ดังคำพังเพยภาษาอังกฤษที่ว่า “A picture is worth a thousand words” หรือ “ภาพภาพหนึ่งนั้นมามีค่าเทียบเท่ากับคำพูดหนึ่งพันคำ” แต่ประโยคนี้อาจไม่เป็นจริงหากภาพนั้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับความหมายที่ต้องการสื่อ ดังนั้นก่อนที่จะตัดสินใจใช้ภาพใดประกอบ จึงควรตอบคำถาม ให้ได้เสียก่อนว่าต้องการใช้ภาพเพื่อสื่อความหมายอะไรและภาพที่เลือกมานั้นสามารถทำหน้าที่สื่อความหมายเช่นนั้นจริงหรือไม่

3. ความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายการสร้างจุดเน้นตามข้อ 1 และ 2 ข้างต้น ต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายด้วย เช่น กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็ก การใช้สีสด และภาพการ์ตูนมีความเหมาะสม แต่ถ้ากลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ใหญ่และเนื้อหาที่น่าเสนอเป็นเรื่องวิชาการหรือธุรกิจ การใช้สีสันมากเกินไปและการใช้รูปการ์ตูนอาจทำให้ดูไม่น่าเชื่อถือเพราะขาดภาพลักษณ์ของการเอาจริงเอาจังไป

กลยุทธ์ด้านเทคนิคการนำเสนอเพื่อให้ตรงตามความต้องการการเรียนรู้ธรรมชาติผ่านสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ ของ Generation Z ต้องคำนึงถึง การสร้างสรรค์งาน (creative strategies) มีการกำหนดตำแหน่งครองใจ Positioning (product positioning) จุดขาย (selling point) บุคลิกของ (product personality) นอกจากนั้น ยังต้องคำนึงถึงลีลา (tone) ในการสื่อสารว่าจะมุ่งขาย (hard sell) หรือขายอ้อม (soft sell) พร้อมกับกำหนดอารมณ์ (mood) และการจูงใจ (appeal) ในแผนการสร้างสรรค์จนกระทั่งมาถึงลำดับสุดท้าย คือ การเลือกยุทธวิธีต่างๆ ในการนำเสนอ การสร้างสื่อธรรมชาติมีดังต่อไปนี้ (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2554 : ออนไลน์)

1. การใช้เนื้อหาธรรมชาติเป็นพระเอก (product as a hero) เป็นการนำเสนอโดยใช้เนื้อหาธรรมชาติ เช่น ธรรมชาติกับชีวิตประจำวัน ธรรมชาติกับการเรียน และธรรมชาติกับความรัก
 2. การใช้ผู้นำเสนอ (presenter) คือ การใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ มาพูดชักจูงใจสร้างความน่าสนใจ เช่น พระ ครู พ่อ/แม่ ญาติ เพื่อน
 3. การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่ใช้สินค้าพูดรับรอง (celebrity testimonial) เช่น บุคคลที่มีชื่อเสียง คนดัง ได้แก่ ดารา นักร้อง นักแสดง นักเทศน์ โดยบุคคลที่มีชื่อเสียงเหล่านี้จะต้องมีบุคลิกสอดคล้องกับธรรมชาติ
 4. เลี้ยวหนึ่งของชีวิต (slice of life) คือ การนำเสนอโดยใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิต ซึ่งเป็นเลี้ยวหนึ่งของชีวิตมานำเสนอในรูปแบบการเล่าเรื่องในอดีต
 5. การชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมชาติ คือ การนำเสนอประโยชน์ของหลักธรรมชาติในลักษณะเกินจริง เพื่อสร้างความโดดเด่น และสร้างการจดจำได้ดีกว่า
 6. ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมชาติ (before and after) เป็นการยกเหตุการณ์เปรียบเทียบก่อนปฏิบัติ หลังปฏิบัติธรรมชาติแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร
 7. การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (vignette or service of problem) คือ การนำเสนอปัญหาที่หลากหลายสามารถแก้ปัญหานั้นได้ด้วยธรรมชาติ
 8. การใช้การเปรียบเทียบ (competitive) คือ การนำหลักธรรมชาติไปเปรียบเทียบกับในลักษณะที่ชี้ให้เห็นว่าดีกว่าอย่างไรบ้าง
 9. การใช้การสาธิต (demonstration) ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติ
- ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ส่งผลให้ทุกอย่างในโลกนี้สะดวกและง่ายต่อการตอบโจทย์ในด้านการใช้งานมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านทางการแพทย์ การศึกษา การคมนาคม เป็นต้น ด้านการ

นำเสนอผ่านสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ จะเห็นได้ว่าต้องใช้เทคโนโลยีประยุกต์สื่อประเภทต่างๆ ที่ใช้ร่วมกัน ได้แก่ระบบคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างสื่อเหล่านี้ ได้แก่ เนื้อหา ผู้ร่วมรายการ บริบท เสียง กราฟฟิก ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวต่างๆ การนำสื่อเหล่านี้มาใช้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างผู้ใช้และสื่อออนไลน์

หลักธรรมะที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียน และความรัก

ศาสนาทุกศาสนาย่อมมีหลักธรรมคำสั่งสอนซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของศาสนา ในพระพุทธศาสนา นั้น พระพุทธเจ้าเคยตรัสว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา” ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าหลักธรรมนั้น สำคัญ เพราะพระพุทธเจ้าทรงค้นพบด้วยพระองค์เองแล้วนำมาเผยแผ่แก่มนุษย หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามีจำนวนมาก ตัวอย่างหลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและพุทธศาสนิกชนสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดความสุขความเจริญ โดยใช้เนื้อหาธรรมะ ได้แก่

1. ธรรมะกับชีวิตประจำวัน

1.1 สุจริตทั้งสาม คือ มีความประพฤติดีประพฤติดชอบ 3 ประการ

1.1.1 กายสุจริต มีความสุจริตทางกาย

1.1.2 วจีสุจริต ความสุจริตทางวาจา

1.1.3 มโนสุจริต ความสุจริตทางใจ

1.2 ศีล 5 เพื่อทำคนให้เจริญขึ้นพร้อม ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ

1.2.1 ปาณาติบาต ละเว้นจากการสังหาร

1.2.2 อทินนาทาน ละเว้นการลักขโมยเบียดบังแย่งชิง

1.2.3 กามสุมิฉฉาจาร ละเว้นประพฤติดผิดในกาม

1.2.4 มุสาวาท ละเว้นการพูดเท็จโกหกหลอกลวง

1.2.5 สุราเมรัย ไม่เสพเครื่องดองของมีเมาสิ่งเสพติด อันเป็นเหตุให้เกิดความประมาท

1.3 วัฒนธรรม 6 คือ คุณธรรมนำไปสู่ความเจริญ

1.3.1 อโรคยะ ไม่มีโรค

1.3.2 พุทธานุมัต เหาอย่างบัณฑิต

1.3.3 ธรรมานุวัต ดำเนินชีวิตโดยธรรม

1.3.4 อลีนตา เพียรพยายามไม่ย่อท้อ

1.3.5 ศีล ประพฤติดี มีวินัย

1.3.6 สุตะ ใฝ่รู้/ฝึกฝน

- 1.4 กัลยาณมิตรธรรม 7 คือ คุณสมบัติผู้ที่คบแล้วเจริญ
- 1.4.1 น่ารักคุยแล้วสบายใจ
 - 1.4.2 นำเคารพฟังได้
 - 1.4.3 นายกย่อง/เป็นผู้รู้/เป็นแบบอย่างที่ดี
 - 1.4.4 เป็นที่ปรึกษาที่ดี
 - 1.4.5 อุดหนุนพร้อมที่จะรับฟัง
 - 1.4.6 อธิบายเรื่องยากให้ง่าย
 - 1.4.7 ไม่ชักนำไปทางเสื่อม
- 1.5 โลกธรรม 8 คือ สิ่งอันเป็นธรรมดาของโลก
- 1.5.1 ได้ลาภ/เสื่อมลาภ
 - 1.5.2 ได้ยศ/เสื่อมยศ
 - 1.5.3 สรรเสริญ/นินทา
 - 1.5.4 สุข/ทุกข์
- 1.6 อริยสัจ 4 คือ หลักความจริงที่เป็นธรรมชาติของชีวิต
- 1.6.1 ทุกข์ ความจริงที่ควรกำหนดรู้ คือความจริงว่าด้วยความทุกข์หรือปัญหา
 - 1.6.3 นิโรธ ความจริงที่ควรบรรลุ คือความดับทุกข์หรือดับปัญหา
 - 1.6.4 มรรค ธรรมที่ควรเจริญ คือทางปฏิบัติให้บรรลุถึงความดับทุกข์
- 1.7 พรหมวิหาร 4 คือ ธรรมะประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่
- 1.7.1 เมตตา ความรัก คือ ความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนมีความสุข
 - 1.7.2 กรุณา ความสงสาร คือ อยากรักษาช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์
 - 1.7.3 มุทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุขก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน
 - 1.7.4 อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือ มองตามเป็นจริง โดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอ
- 1.8 สังคหวัตถุ 4 คือ บำเพ็ญการสงเคราะห์หรือธรรมยึดเหนี่ยวใจคน
- 1.8.1 ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่
 - 1.8.2 ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ แนะนำสิ่งที่มีเหตุผล
 - 1.8.3 อุตถจริยา ทำประโยชน์ คือช่วยเหลือด้วยแรงกาย ช่วยเหลือกิจการต่างๆ
 - 1.8.4 สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือเข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย
- 1.9 สหมิตร 4 คือ การคบหาเพื่อน
- 1.9.1 เพื่อนอุปการะ
 - 1.9.2 เพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข
 - 1.9.3 เพื่อนแนะนำประโยชน์

1.9.4 เพื่อนมีน้ำใจ

1.10 ทิศ 6 คือ บุคคลที่ควรอุปการะดูแลเพื่อชีวิตที่รุ่งเรือง

1.10.1 ทิศเบื้องบน พระสงฆ์

1.10.2 ทิศเบื้องหน้า มารดา บิดา

1.10.3 ทิศเบื้องขวา ครูอาจารย์

1.10.4 ทิศเบื้องหลัง สามเณร/ภรรยา

1.10.5 ทิศเบื้องซ้าย มิตร/สหาย

1.10.6 ทิศเบื้องล่าง บริวาร

1.11 อบายमुख 6 คือ สิ่งที่น่าชีวิตสู่ความพินาศ

1.11.1 สุรา/ของมีนเมา

1.11.2 เที้ยวกลางคืน

1.11.3 สิ่งบันเทิง

1.11.4 การพนัน

1.11.5 คบคนชั่ว

1.11.6 เกียจคร้าน

2. ธรรมะกับการเรียน

2.1 อิทธิบาท 4 คือ หลักความสำเร็จ ปฏิบัติตามหลักธรรม ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่ง

2.1.1 ฉันทะ มีใจรัก คือ พอใจจะทำสิ่งนั้น ทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จ

2.1.2 วิริยะ พากเพียรทำ คือ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน

2.1.3 จิตตะ เอาจิตฝึกไฟ คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด รอบคอบ

2.1.4 วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ตรวจสอบข้อบกพร่อง

2.2 จักร 4 คือ หลักความเจริญ นำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

2.2.1 ปฏิรูปทสวาสะ เลือกอยู่ถิ่นที่เหมาะสม

2.2.2 สัมปยุตตสัมมาปฏิบัติ การแสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าองงาม

2.2.3 อุตตสัมมาปฏิบัติ ตั้งเป้าหมายชีวิตและการงานให้ดีงาม

2.2.4 ปุพเพตตสัมมาปฏิบัติ ความมีสติปัญญา ความถนัด และร่างกายดี

2.3 สัมมปธาน 4 คือ หลักความเพียร 4 ประการ

2.3.1 สังวรปธาน เพียรระงับการกระทำ อกุศลไม่ให้เกิดขึ้น

2.3.2 ปหานปธาน เพียรละเลิกอกุศลที่กำลังกระทำอยู่

2.3.3 อนุรักษปธาน เพียรรักษา กุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว

2.3.4 ภาวนापธาน เพียรฝึกฝน บำรุงกุศล

3. ธรรมะกับความรัก

3.1 สมชีวิธรรม 4 คือ หลักธรรมของคู่ชีวิต เพื่อคู่สร้างคู่สม มีดังนี้

- 3.1.1 สมสัทธา มีศรัทธาสมกัน เคารพนับถือ สิ่งเคารพบูชา หนักแน่นเสมอกัน
- 3.1.2 สมสีลา มีศีลสมกัน มีความประพฤติ ศีลธรรม จรรยา มารยาท พอเหมาะสมอดคล้อง
- 3.1.3 สมจาคา มีจาคะสมกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความโอบอ้อมอารีความมีใจกว้าง
- 3.1.4 สมปัญญา มีปัญญา มีปัญญาสมกัน รู้เหตุรู้ผล เข้าใจกัน อย่างน้อยพูดกันรู้เรื่อง

3.2 ขรവാสนธรรม 4 คือ คู่ศีลธรรมคู่ความดี เอาหลักธรรมสำหรับการครองเรือน

- 3.2.1 สัจจะ ความจริง คือ ซื่อสัตย์ต่อกัน ทั้งที่จริงใจ จริงวาจา และจริงในการกระทำ
- 3.2.2 ทามะ ผักตบ คือ รู้จักควบคุมจิตใจ แก้ไขข้อบกพร่องข้อขัดแย้ง ปรับตัวเข้าหากัน
- 3.2.3 ขันติ อุดทน คือ มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่วู่วาม ทน ต่อความล่วงล้ำก้ำเกินกัน
- 3.2.4 จาคะ เสียสละ คือ มีน้ำใจเสียสละ ความสุขสำราญ ส่วนตนเพื่อคู่ครอง

(สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2540 : 17-53)

เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเผยแผ่พุทธศาสนา

ในปัจจุบันการสื่อสารมีการพัฒนาไปถึงระดับเครือข่ายทั่วโลก (Internet) การส่งข้อมูลไปทั่วโลกอย่างไร้พรมแดน แต่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาต้องอาศัยสื่อทางสารสนเทศโดยเฉพาะทางเอกสาร หนังสือต่างๆ ยังจำเป็น ต้องใช้เป็นหลัก เพราะให้ประโยชน์แบบประโยชน์สูง ประหยัดสุด ทั้งยังเป็นหลักฐานเก็บรักษาไว้ได้ในระยะเวลานาน เหมาะแก่ผู้ศึกษา (ผู้รับข้อมูล สารสนเทศ) และสะดวกในการผลิต การเผยแผ่ได้อย่างกว้างไกลมากยิ่งขึ้น

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาทางอินเทอร์เน็ตเข้าถึงคนได้เป็นจำนวนมาก และในวงกว้าง แต่ประชาชนบางคนยังมองพระสงฆ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่น่าสงสัยว่า อาจจะไม่ใช่ในการจัดทำเนื้อหาทางศาสนาอย่างเดียว พระสงฆ์บางกลุ่มหากไม่มีกฎระเบียบในการใช้อินเทอร์เน็ต อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายได้ง่าย ดังนั้น คณะสงฆ์ควรมืองค์กรสนับสนุนควบคุมดูแลการใช้อินเทอร์เน็ต เพราะมีแนวโน้มว่าวัดต่างๆ จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น (พจนารถ สุพรรณกุล, 2557: ระบบออนไลน์)

โลกยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบอินเทอร์เน็ตจะเป็นปัจจัยสำคัญของการศึกษาในอนาคต มนุษย์ในโลกปัจจุบันจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องการพึ่งพาเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิต ในการทำงานและสนองความต้องการเพื่อให้ได้มาซึ่งความสุข แม้คำสอนทางศาสนาบางอย่างก็พยายามตีความและอธิบายด้วยเทคโนโลยี มีนักคิดบางท่านพยายามอธิบายหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา เพื่อให้เชื่อมโยงกับโลก แห่งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการตีความให้เข้ายุคสมัยของอนุช อาภาภิรมย์ เรื่องเทคโนโลยีกับสวรรค์ ความว่า “ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

และ เทคโนโลยีปัจจุบันสามารถสร้างสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ สำหรับผู้คนในโลกได้แล้ว เช่น อานูภาพของสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ได้แก่อาวุธสายฟ้าซึ่งเป็นอาวุธประจำตัว มีอานูภาพทำลายล้างสูงและมีรัศมีทำการไกล อาจเทียบได้กับปืนไฟ เครื่องบินรบ ซีปนาวุธ และอาวุธนิวเคลียร์ สวรรค์อันสวยงามทั้งหลายดูได้จากสตรีที่แต่งกายด้วย พัสตราภรณ์อันหรูหรา ซึ่งพบได้ในงานสังสรรค์ และสามารถเห็นตัวอย่างได้จากแพชั่นโชว์เป็นต้น (วิโรจน์ อรุณมานะกุล, ม.ป.ป.: ระบบออนไลน์)

สังคมเทคโนโลยี ในยุคปัจจุบันเราปฏิเสธกันไม่ได้ว่าเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้สังคมต้องสัมพันธ์กับเทคโนโลยี ทำให้โลกต้องมีสถานะที่แปรเปลี่ยนไป สังคมโลกเปลี่ยนจากสังคมเกษตรอุตสาหกรรม มาเป็นสังคมแห่งข้อมูลสารสนเทศ ทำให้คนทั่วโลกติดต่อกันได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ยุคสมัยนี้เราพูดได้ในแง่หนึ่งว่าเป็นยุคของเทคโนโลยี ความจริงนั้นยุคนี้มีชื่อเรียกกันหลายอย่าง จะเรียกอย่างไรก็แล้วแต่ จะเน้นให้อะไรเป็นสิ่งที่แสดงถึง ความเจริญที่สำคัญของยุค แต่ไม่ว่าจะเรียกเป็นยุคอุตสาหกรรมก็ดีเป็นยุคอวกาศก็ดีหรือ จะเป็นยุคที่กำลังมีศัพทขึ้นมาใหม่ว่ายุคสารสนเทศ คือ ยุคข่าวสารข้อมูล ขณะที่ข้อมูลข่าวสารทางจิตนิยมแทบจะไม่มีสภาพทั่วไปในโลกปัจจุบันนี้ ข่าวสารข้อมูล มีอิทธิพลอย่างกว้างขวางและมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้ข้อมูลและข่าวสารแพร่ กระจายไปในเวลาอันรวดเร็ว ครอบคลุมไปทั่วโลก ทำให้โลกแคบลงเหมือนเป็นชุมชนเดียวกันเป็นหมู่บ้าน (global village) การเชื่อมโยงด้านสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างโอกาสทางการ ศึกษา และการพัฒนาตนเองทำให้เข้าถึงแหล่งความรู้ที่ต้องการได้มากขึ้น เป็นระบบการเรียนรู้ที่ เปิดกว้าง ไม่จำกัดเวลา สถานที่ และเข้าถึงผู้คนได้มากที่สุด (สุธาศินี สีนวนแก้ว และกานดา ศรีอินทร์, 2552: ระบบออนไลน์)

อินเทอร์เน็ตถูกใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลกมีเว็บไซต์ต่างๆ มากมาย และทางการเผยแพร่ธรรมะผ่านทางอินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งชาวต่างชาติที่สนใจศึกษาศาสนาพุทธก็มีมากยิ่งขึ้นตามมาด้วย และมีเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นชุมชนเมืองแห่งใหม่ของโลกเป็นชุมชนของคนทั่วทุกมุมโลก เป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ไม่จำกัดพรหมแดน ไม่จำกัดสถานที่และไม่จำกัดเวลา การกระจายข้อมูลข่าวสารในระบบอินเทอร์เน็ตมีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับช่องทางอื่นๆ เช่น สื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น นอกจากนั้น สื่ออินเทอร์เน็ต ยังสามารถนำเสนอได้ทั้งข้อความ ภาพ เสียง วิดีโอ และสามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้ชมได้ด้วย เหตุนี้เอง ทั่วโลกจึงหันมาใช้บริการอินเทอร์เน็ตจำนวนมาก (มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, ม.ป.ป.: ระบบออนไลน์)

เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือนี้ให้เกิดประโยชน์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพราะหากจะใช้วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแบบเดิมอาจเข้าไม่ถึงสังคมยุคใหม่หรือคน รุ่นใหม่ก็เป็นได้ เพราะสังคมสมัยปัจจุบัน ประชาชนไม่ค่อยมีเวลาไปปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์หรือศึกษาพระธรรมคำสอนที่วัดเหมือนสมัยอดีตที่ผ่านมา การเผยแผ่พระธรรมคำสอนผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต

จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถทำให้เข้าถึงประชาชนได้ง่ายและกว้างขวางมากที่สุด ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ผู้ใช้อยู่ที่ไหนเวลาใดก็สามารถที่จะเข้าไปศึกษาพระธรรมคำสอนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะ เป็นที่ทำงาน ที่บ้าน หรืออยู่ในต่างประเทศก็ตาม

สรุป

ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงและเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้กว้างขวางไปทั่วโลก ภายใต้บริบทและแนวโน้มของประชากรโลกที่จะใช้ชีวิตในโลกออนไลน์หรือ อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผ่านเครื่องมือต่างๆ ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์ เคลื่อนที่ ดังนั้น ประเทศไทยควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ประเทศ ให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก แต่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าว ต้องเป็นไป อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งไม่เป็นการบิดเบือนพระธรรมคำสอนของ พระพุทธศาสนาตาม พระไตรปิฎก

แนวคิดเกี่ยวกับ (Generation Z หรือ Gen Z)

กลุ่ม Generation Z เป็นกลุ่มคนที่เกิดในช่วง ค.ศ. 1995 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2538 เป็นต้น มา) จัดเป็นสายพันธุ์ดิจิทัลที่แท้จริง (Digital natives) เกิดมากับเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และ อินเทอร์เน็ต จึงเป็น net Generation ลักษณะเด่นเด่น คือทะเยอทะยาน มองโลกแง่ดี ไม่อดทนเป็น ตัวเอง แต่ก็ทำงานกลุ่มได้ ไม่มีพิธีรีตอง ความสนใจสั้น ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มุ่งความสำเร็จใน อำนาจ และการเงิน ต้องการความพึงพอใจทันที มุ่งทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เต็มเต็มช่วงชีวิตส่วนตัว และ everybody Wins (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2559: ระบบออนไลน์) มีอายุต่ำกว่า 16 ปี เป็น กลุ่ม Generation Z ต้นๆ ที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน คือกลุ่มที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป กลุ่ม Generation Z กำลังอยู่ในวัยเรียน บางกลุ่มกำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นเป็นกลุ่มที่เรายังช่วยปลูกฝังสิ่งดีๆ ให้กับเขาได้ เพราะเขาอยู่ในวัยที่กำลังเสาะหาและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ กลุ่ม Generation Z เป็นกลุ่มที่เกิดมาพร้อมกับ เทคโนโลยีที่มีการพัฒนาแล้วอย่างจริงจัง จากระบบอนาล็อก (Analog) เข้าสู่ระบบดิจิทัล (Digital) ถือเป็นเด็กยุคดิจิทัล (Digital Generation) ทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นกลุ่มที่ติดต่อสื่อสารกับ เพื่อนหรือคนในโลกไซเบอร์ได้อย่างเปิดกว้างเป็นรุ่นที่มีการเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้ สังเกต และแบ่งปัน ความรู้ร่วมกันซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวาง ในโลกของการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดด้วย เทคโนโลยีสมัยใหม่ สิ่งดีและไม่ดีเข้ามาหล่อหลอมจิตใจและความนึกคิดของเด็กๆ รุ่นนี้อย่างมากมาย

เด็กกลุ่มนี้เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ก้าวร้าวกว่าเด็กในสมัยก่อน กล้าพูดกล้าขอ การที่เด็กๆ มีการเติบโตทางความคิดเหมือนเด็กวัยรุ่น (teenagers) ซึ่งเห็นได้ว่าเด็กฉลาดมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา ในอดีต ในขณะที่วัยรุ่นเองก็มีระดับไอคิวสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับคนในรุ่นก่อนหน้า ยุคนี้เป็นโลก

แห่งเทคโนโลยี ข้อมูลหาได้ไม่ยาก และเด็กจะเคยชินกับการหาคำตอบของทุกอย่างได้ สมาร์ทโฟนจึงเป็นอวัยวะของ Generation Z โทรศัพท์มือถือ ทั้งกลุ่มสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตถือว่าเป็นอวัยวะที่สำคัญ ของชาว Generation Z ต้องมีลูกเล่นหลายอย่างทั้งโทร ทั้งแชท ถ่ายรูป ฟังเพลง เล่นเกม ดูคลิป ฯลฯ ที่ตอบสนองวงจรชีวิตดิจิทัล โลกออนไลน์สำหรับชาว Generation Z ไม่ใช่โลกเสมือนแต่คือโลกความจริงอีกโลกเลยก็ว่าได้ ฝรั่งให้ลักษณะของ Generation Z ว่า Digital in their DNA เลยทีเดียว โลกดิจิทัลสำหรับคนรุ่นนี้ สำคัญยิ่งกว่าตัวเงินจริงๆ เพราะไม่มีเงินยังยืมเพื่อนได้ แต่ถ้าไม่มีโทรศัพท์ (ไว้แชทหรืออื่นๆ) แทบจะเฉาตาย

Generation Z ติดโลกออนไลน์ จึงรับข้อมูลข่าวสารมากมายอย่างรวดเร็ว ทั้งข่าวทันโลก และวิเคราะห์สถิติเรื่องต่างๆ เพื่อคาดการณ์อนาคต ดังนั้น ชาว Generation Z จึงเป็นทั้งคนชอบตัดสินใจทำอะไรอย่างรวดเร็ว ไม่ชอบบรอคอย แต่ก็เป็นคนที่กลัวอนาคตด้วย เรียนอะไรก็ไม่ตงงาน อาชีพอะไรมันคง มีแนวโน้มว่าจะเลือกงานที่เงินดีมากกว่าที่ชอบจริงๆ อาจทำให้ Generation Z เอง กลายเป็นคนที่กลัวที่จะตัดสินใจเรื่องอาชีพการงานในอนาคต

คน Generation Z เปิดกว้างทางความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่างมากขึ้น เพราะเพียงถนัดนิ้วเดียว ก็สามารถคุยกับเพื่อนต่างชาติที่มีจากอีกซีกโลกได้ แม้ว่าจะต่างพื้นฐานวัฒนธรรมก็อาจมีความชอบความบันเทิงเดียวกัน ซึ่งการเชื่อมโลกแบบนี้ ทำให้ Generation Z มีความรู้สึกเปิดกว้างในการยอมรับความแตกต่างได้ง่ายมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะปรับทัศนคติได้ดี ไม่แบ่งแยกชนชั้น สีผิว ศาสนา หรือประเพณีที่แตกต่าง แต่ก็อาจจะยิ่งเทิดทูนความเป็นทุนนิยมมากขึ้น Generation Z ต้องการคำอธิบายมากขึ้น ต้องมีเหตุผล ต้องรู้สึกว่าได้เข้าใจกับทุกเรื่องในชีวิต ต้องการตัดสินใจชีวิตตัวเอง และ Generation Z หาคำตอบได้ทุกที่ (มนัสนันท์ หัตถศักดิ์, 2555: 13-35)

คน Generation Z กลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนการสอนในหลายๆ ด้าน ปัจจุบัน หลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยนอกจากนี้โรงเรียนที่มีความพร้อมยังหันมาใช้สื่อวัตกรรมการสอน เทคโนโลยีในการสอน หลายโรงเรียนทำสื่อการสอนโดยใช้ภาพสีสันทันที่น่าสนใจ เพื่อให้การนำเสนอในห้องเรียนเหมาะกับวิธีการรับรู้ของคน Generation Z การเรียนการสอนจะเน้นให้นักเรียนไปหาความรู้นอกเวลาเรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีด้วยตัวเอง แล้วเอาเวลาในห้องเรียนมาใช้ฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์แทน สภาพห้องเรียนก็ต้องเปลี่ยนไปโดยมี การจัดห้องให้เหมาะกับการพูดคุย และเป็นกลุ่มมากยิ่งขึ้น (The matter, 2560: ระบบออนไลน์)

การเรียนรู้ของชาว Generation Z เน้นผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น ถ้าสามารถจัดห้องเรียน จัดบ้านนำเอาเทคโนโลยีมาเสริมกับกิจกรรม ให้แรงจูงใจ มีการแข่งขัน มีรางวัล จะช่วยให้ชาว Generation Z กระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น ชาว Generation Z จะเริ่มต้นจดจำข้อมูลได้ดีจากข้อมูลสั้นๆ เหล่านี้ ตามแบบฉบับโลกออนไลน์ที่ข้อมูลไหลเร็ว ที่สำคัญชาว Generation Z มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ดังนั้นจึงเข้าถึงข้อมูลความรู้ได้อย่างไม่จำกัด

วัฒนธรรมใหม่ยุคอินเทอร์เน็ต

Generation Z

Tech-savviest generation
(เกิด 1995 - 2010 หรือ พ.ศ.2538 - 2553)

วศ.ศรวิทยา ศ่างเกียรติศักดิ์
คณะสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
"ด้วยความรอบร้อมและปัญญา ด้วยความกล้าหาญ"

16 เมษายน 2559

Generation Z เป็นบุคคลที่เกิดตั้งแต่ปี 1995 (พ.ศ. 2538) เป็นต้นมาถึง 2010 (พ.ศ. 2553) จัดเป็นสายพันธุ์ดิจิทัลที่แท้จริง (digital natives) เกิดมากับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จึงเป็น Net Generation ลักษณะเด่นๆ คือทะเยอทะยาน/มองโลกแง่ดี/ไม่อดทน/เป็นตัวของตัวเองแต่ก็ทำงานกลุ่มได้/ไม่มีพิธีรีตอง/ ความสนใจสั้น/ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมุ่งความสำเร็จในอำนาจ และการเงิน/ ต้องการความพึงพอใจทันที/ มุ่งทำงานให้บรรลุเป้าหมาย/ เต็มเต็มชีวิตส่วนตัว และ "Everybody Wins"

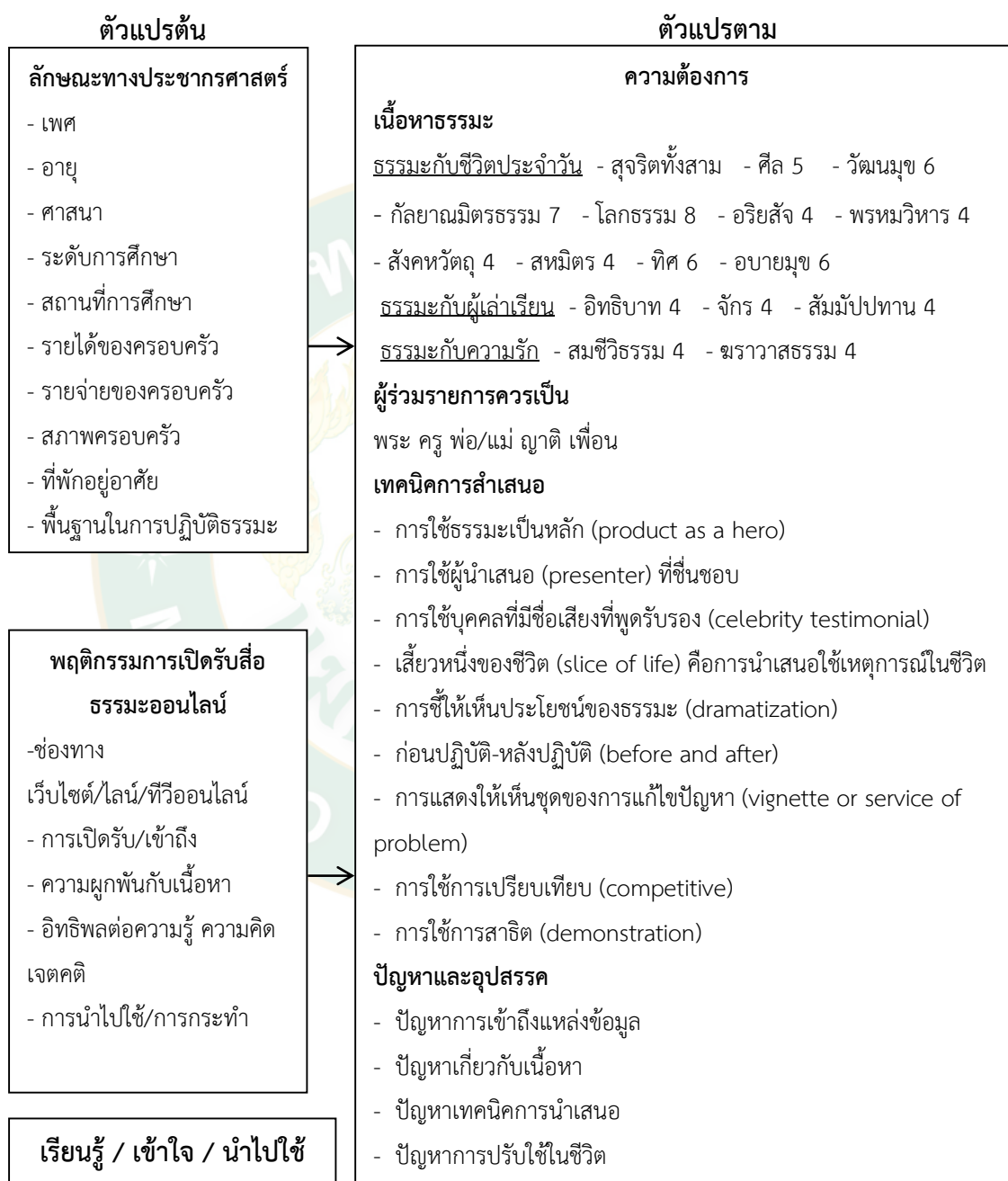
<p>ชื่ออื่นที่ใช้เรียก Generation Z</p> <ul style="list-style-type: none"> Generation M (Multitasking) Generation C (Connected) Net Generation i Generation / Generation I Can Google Generation Post-Millennials <p>จำนวนประชากร Generation Z จะมีราว 27% ของประชากรโลก</p> <p>ความจริงที่ควรรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็น Generation about "Me" Text me/Don't talk ไม่อดทน อิสระ/เสรีภาพ ทะเยอทะยานสูง Digital Natives Multitaskers ฉลาดต้องการทำธุรกิจส่วนตัว และมีอำนาจ คิดถึงส่วนรวมและความเปลี่ยนแปลงของโลก 	<p>สื่อที่นิยมใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> 5 สื่อที่นิยมใช้ คือ Smartphone/TV/ iPad/Laptop/Desktop Smart phone 7.6 ชม./วัน TV. 13.2 ชม./สัปดาห์ Lab top 10.6 ชม./สัปดาห์ 46 % ใช้ Internet มากกว่า 10 ชม./วัน <p>Top social Media Site ที่ใช้ประจำวัน</p> <ul style="list-style-type: none"> Facebook และ YouTube 	<p>ลักษณะการทำงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ต้องการทำธุรกิจของตัวเอง เป็นพลเมืองดิจิทัลตัวจริง (digital natives) เชื่อมต่อกับ Internet มา 10 ชั่วโมง ต่อวัน สนใจที่จะเ็นการบริหารจัดการคน Work to live ไม่ใช่ Living to Work ทำงานเพื่อไม่ใช่อยูู่เพื่อทำงาน <p>ระยะเวลาความสนใจ (Attention Span)</p> <ul style="list-style-type: none"> มีระยะเวลาความสนใจเพียง 8 วินาที สนใจค้นหาเรื่อง Sex มากกว่า ยุคอดีต แต่การใช้โซเชียลมีเดีย/ การดูยูทูปวีดีโอเหล่านี้ จะน้อยลง <p>ความชอบเฉพาะ</p> <ul style="list-style-type: none"> ชอบ Storytelling และ Visual displays (การเล่าเรื่อง/ การนำเสนอด้วยภาพ) 	<p>มุ่งโลกกว้าง</p> <ul style="list-style-type: none"> ไม่ค่อยสนใจสิ่งคมท้องถิ่นหรือระดับจังหวัด/สนใจระดับโลก ต้องการเปลี่ยนโลกทั่วโลกให้เป็นสถานที่ที่น่าอยู่มากขึ้น ต้องการทำดี (Do Gooders) <p>วัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นนักสร้างและเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม (Culture Creator / Culture Changers) <p>สื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> รับ Text message มากกว่า 3000 ข้อ/เดือน ดู YouTube มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน ดู Video ผ่านมือถือมากกว่า generation อื่น 2 เท่า 5 screens ได้แก่ Smartphone/ TV/lpad/Laptop/Desktop <p>การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> ต้องการเรียนโดยอิสระ ต้องการเรียนแบบลงมือทำ/ปฏิบัติได้/ประยุกต์การใช้ เนื้อหาที่ส่วนมากมีออนไลน์อยู่แล้ว หาโอกาสที่จะเรียนรู้เสมอ เขียนด้วย Finger and Screen
--	---	---	--

หน้าจาก **GENERATION Z** คือ **GENERATION alpha**

ภาพที่ 3 Generation Z

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก”

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น ประชากร Generation Z ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 14-20 ปี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชายและหญิง มีอายุระหว่าง 14-20 ปี และกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 7,104 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พิษณุโลก) และมีจำนวนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 10 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนประจำปีการศึกษา 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
โรงเรียนจ่านกร้อง	973
โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี	432
โรงเรียนจุฬารามราชวิทยาลัย พิษณุโลก	1,661
โรงเรียนดอนทองวิทยา	119
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคเหนือ (ม.ปลาย)	1,289
โรงเรียนท่าทองพิทยาคม	134
โรงเรียนบ้านกร่างพิทยาคม	157
โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม	1,544
โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา	747
โรงเรียนวังน้ำคู้ศึกษา	48
รวม	7,104

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จากตารางกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 91% ความคลาดเคลื่อน $\pm 9\%$ ของ Yamane ยอมให้ขนาดความคลาดเคลื่อนของค่าสัดส่วนได้ไม่เกิน $\pm 9\%$ (ผู้ศึกษาต้องการให้การเลือกตัวแบบนี้มีความเชื่อมั่น 91%)

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนประชากรที่ต้องศึกษาทั้งสิ้น 7,104 คน กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 91% และมีระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 9\%$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง = 121 n

การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีนักเรียนมากกว่าและน้อยกว่า 500 คน มากกลุ่มละ 1 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก ได้โรงเรียนพุทธชินราชพิทยาและโรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย พิษณุโลก

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากแต่ละโรงเรียนมาร้อยละ 25 โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา ได้ห้องเรียน คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4/3, 5/1 และ 6/4

โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย พิษณุโลก ได้ห้องเรียน คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4/1, 5/3 และ 6/2

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มนักเรียนในแต่ละห้องเรียนที่สุ่มได้ในขั้นตอนที่ 2 อย่างเป็นสัดส่วน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับสลาก ดังนี้

โรงเรียน	ชั้นเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนตัวอย่าง	รวม
พุทธชินราชพิทยา	ม.4/3	50	25	77
	ม.5/1	52	26	
	ม.6/4	52	26	
จุฬารัตน์ราชวิทยาลัย พิษณุโลก	ม.4/1	29	15	44
	ม.5/3	28	14	
	ม.6/2	30	15	
รวมทั้งสิ้น				121

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย คำถามปลายปิด (closed-ended questions) และคำถามปลายเปิด (open-ended questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมตอนปลาย ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานการศึกษา รายได้ รายจ่าย สภาพครอบครัว ที่พักอาศัย พื้นฐานการปฏิบัติธรรม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะออนไลน์ เป็นคำถามปลายเปิด มีแนวคำถามดังนี้

- 1 ช่องทางการรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์
 - 1.1 เว็บไซต์
 - 1.2 ไลน์
 - 1.3 ทิวออนไลน์
2. การเปิดรับ/เข้าถึง (Exposure)
 - 2.1 จำนวนการใช้งาน
 - 2.2 ระยะเวลา
 - 2.3 สถานที่
 - 2.4 วัตถุประสงค์การรับชม
- 3 ความผูกพันกับเนื้อหา (Engagement)
 - 3.1 มีการแสดงความคิดเห็น
 - 3.2 มีการติดตามรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ต่อเนื่อง
 - 3.3 มีการกลับมาชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์
- 4 อิทธิพล ต่อความรู้ ความคิด เจตคติ (Influence)
 - 4.1 มีการแชร์ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์
 - 4.2 มีความรู้จากการรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์
- 5 การนำไปใช้/การกระทำ (Apply and action)
 - 5.1 มีการประยุกต์ใช้ธรรมะในการดำเนินชีวิต
 - 5.2 มีการบอกต่อในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์
 - 5.3 มีการนำการเรียนรู้ไปปฏิบัติ

ตอนที่ 3 ความต้องการเปิดรับสื่อธรรมะออนไลน์ เป็นคำถามปลายปิด โดยแยกหมวดเนื้อหาธรรมะ ผู้ร่วมรายการ และเทคนิคการนำเสนอ มีแนวคำถามดังนี้

1. เนื้อหาธรรมะ

1.1 ธรรมะกับชีวิตประจำวัน

1.1.1 สุจริตทั้งสาม

1.1.2 ศีล 5

1.1.3 วัฒนธรรม 6

1.1.4 กัลยาณมิตรธรรม 7

1.1.5 โลกธรรม 8

1.1.6 อริยสัจ 4

1.1.7 พรหมวิหาร 4

1.1.8 สังคหวัตถุ 4

1.1.9 สหมิตร 4

1.1.10 ทิศ 6

1.1.11 อบายมุข 6

1.2 ธรรมะกับการเรียน

1.2.1 อิทธิบาท 4

1.2.2 จักร 4

1.2.3 สัมมปปธาน 4

1.3 ธรรมะกับความรัก

1.3.1 สมชีวิธรรม 4

1.3.2 ฆราวาสธรรม 4

2. ผู้ร่วมรายการ

2.1 พระ

2.2 ครู

2.3 พ่อ/แม่

2.4 ญาติ

2.5 เพื่อน

3. เทคนิคการนำเสนอ

3.1 การใช้ธรรมะเป็นหลัก

3.2 การใช้ผู้นำเสนอที่ชื่นชอบ

- 3.3 การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่บุตรรับรอง
- 3.4 เสี้ยวหนึ่งของชีวิต คือการนำเสนอใช้เหตุการณ์ในชีวิต
- 3.5 การชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ
- 3.6 ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติ
- 3.7 การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา
- 3.8 การใช้การเปรียบเทียบ
- 3.9 การใช้การสาธิต

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละคำตอบโดยการเรียงลำดับตามความต้องการ ดังนี้

ลำดับ	5	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
ลำดับ	4	หมายถึง	ต้องการมาก
ลำดับ	3	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
ลำดับ	2	หมายถึง	ต้องการน้อย
ลำดับ	1	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด

ส่วนเกณฑ์ในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายค่าเฉลี่ยอันดับของความต้องการเป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยอันดับ	4.50-5.00	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยอันดับ	3.50-4.49	หมายถึง	ต้องการมาก
ค่าเฉลี่ยอันดับ	2.50-3.49	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ยอันดับ	1.50-2.49	หมายถึง	ต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ยอันดับ	1.00-1.49	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการเปิดรับสื่อธรรมะออนไลน์ของ Generation Z ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีแนวคำถามดังนี้

1. ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล
2. ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ปัญหาเทคนิคการนำเสนอ
4. ปัญหาการปรับใช้ในชีวิต

การทดสอบเครื่องมือวิจัย

1. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไข หลังจากปรับปรุงแก้ไขแล้วได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พิจารณาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่า IOC = 1.00 ทุกข้อ

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่า α - coefficient ของ Cronbach ได้ค่า $\alpha = 0.82$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะกรรมการส่งเสริมและการสื่อสาร สาขาสื่อสารดิจิทัล มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ไปยังโรงเรียนพุทธชินราชพิทยาลและโรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย พิษณุโลก เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัย และครูประจำชั้นร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในชั่วโมงโฮมรูม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายลักษณะต่างๆไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในส่วนของการวิจัยเชิงสำรวจ มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS/PC* ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้ รายจ่าย สภาพครอบครัว พื้นฐานการปฏิบัติธรรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป (statistical package for the social sciences, SPSS) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติเชิงพรรณนา (descriptive

statistics) ที่ในการแจกแจงความถี่ (frequency) หาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และนำเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะออนไลน์ ได้แก่ ช่องทาง เว็บไซต์/ไลน์/ทีวีออนไลน์ การเปิดรับ/เข้าถึง ความผูกพันกับเนื้อหา อิทธิพล ต่อความรู้ ความคิด เจตคติ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยอันดับ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดอันดับ นำเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ได้แก่ เนื้อหาธรรมะ ผู้ร่วมรายการ และเทคนิคการนำเสนอ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยอันดับเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดอันดับ และนำเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการเปิดรับสื่อธรรมะออนไลน์ ของ (Generation Z) ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา ปัญหาเทคนิคการนำเสนอ ปัญหาการปรับใช้ในชีวิตประจำวัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง

การรายงานผล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยในแบบสอบถาม (questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการเปิดรับสื่อธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ รวมถึงสภาพแวดล้อมหรือบริบทของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ความต้องการ เนื้อหาธรรมะ ผู้ร่วมรายการ เทคนิคการนำเสนอ ในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ และปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ซึ่งจะศึกษาประสบการณ์จากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็น Generation Z ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยเรื่อง ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะออนไลน์ ความต้องการเนื้อหาธรรมะ ผู้ร่วมรายการ และเทคนิคการนำเสนอ ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยอันดับ โดยแบ่งผลการวิจัยและวิจารณ์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

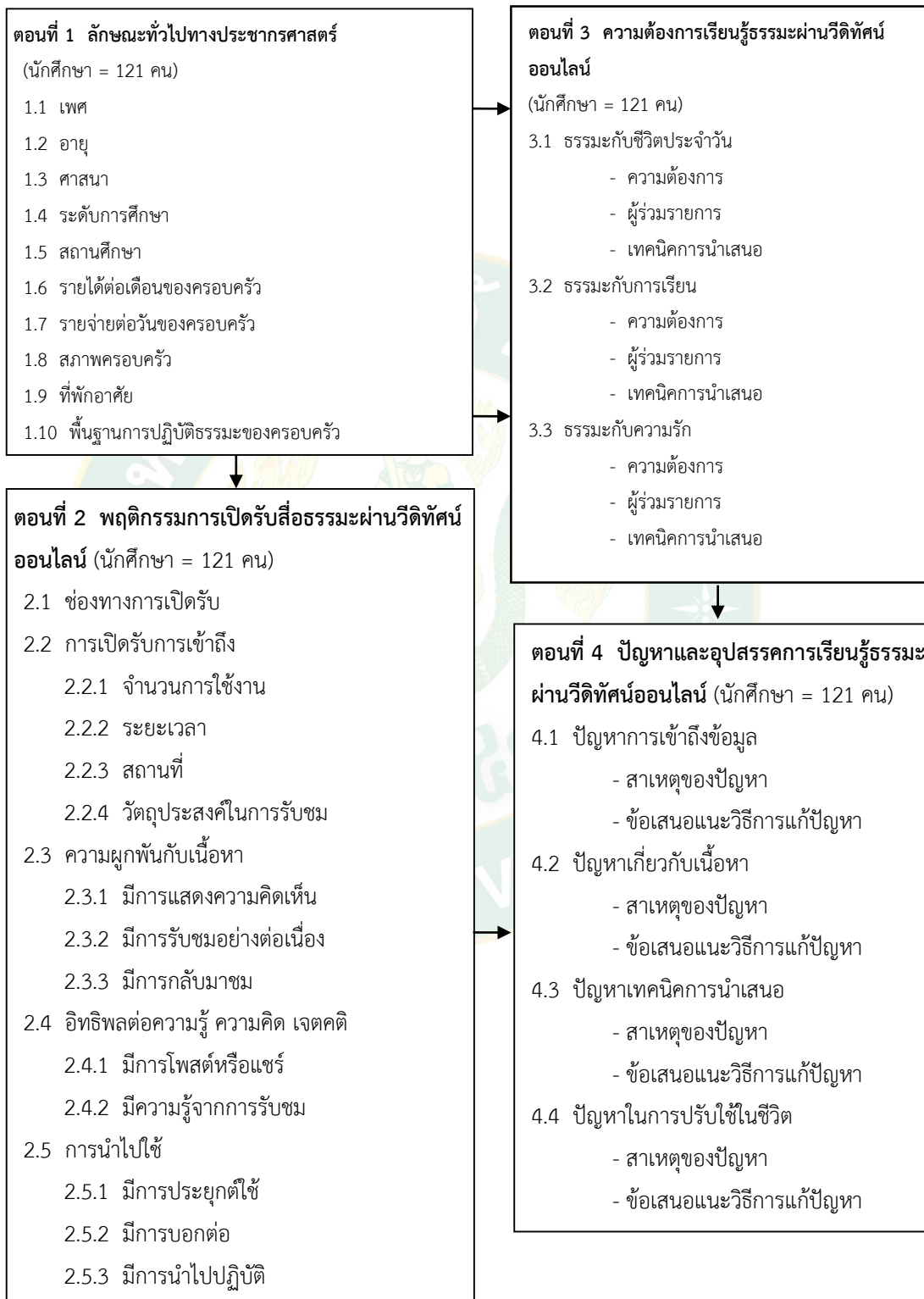
ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

ตอนที่ 3 ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

แผนผังการนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ
Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ 5 แผนผังการนำเสนอและอภิปราย

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์

ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานศึกษา รายได้ รายจ่าย สภาพครอบครัว ที่พักอาศัย และพื้นฐานในการปฏิบัติธรรม สรุปผลการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 94 คน (ร้อยละ 77.7) และเป็นเพศชาย จำนวน 27 คน (ร้อยละ 22.3)

อายุ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน มีอายุเฉลี่ย 16.4 ปี อายุสูงสุดคือ 18 ปี และต่ำสุดคือ 14 ปี นักเรียนมีอายุ 16 ปี (ร้อยละ 42.2) รองลงมาคืออายุ 17 ปี (ร้อยละ 28.9) อายุ 15 ปี (ร้อยละ 15.7) อายุ 18 ปี (ร้อยละ 12.4) และอายุ 14 ปี (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

ศาสนา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 100)

ระดับการศึกษา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 41 คน (ร้อยละ 33.8) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน (ร้อยละ 33.1) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน (ร้อยละ 33.1)

สถานศึกษา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนพุทธชินราชพิทยาล จำนวน 77 คน (ร้อยละ 63.6) และศึกษาอยู่ที่โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย จำนวน 44 คน (ร้อยละ 36.4) ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือนต่อครอบครัว

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวเฉลี่ยอยู่ที่ 31,693 บาท โดยรายได้ต่อเดือนของครอบครัวสูงสุดคือ 200,000 บาท และรายได้ต่อเดือนของครอบครัวต่ำสุดคือ 6,000 บาท

รายจ่ายต่อวันของครอบครัว

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน มีรายจ่ายต่อวันของครอบครัวเฉลี่ยอยู่ที่ 606 บาท โดยรายจ่ายต่อวันสูงสุดของครอบครัวคือ 5,000 บาท และรายจ่ายต่อวันของครอบครัวต่ำสุดคือ 100 บาท

สภาพครอบครัว

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน มีสภาพครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน 80 คน (ร้อยละ 66.2) รองลงมา บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง จำนวน 32 คน (ร้อยละ 26.4) และบิดามารดาถึงแก่กรรม จำนวน 9 คน (ร้อยละ 7.4) ตามลำดับ

ที่พักอาศัย

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน ส่วนใหญ่พักอาศัยบ้านตนเอง จำนวน 96 คน (ร้อยละ 79.3) รองลงมา บ้านเช่า หอพัก จำนวน 18 คน (ร้อยละ 14.9) บ้านญาติ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 5.0) และอื่นๆ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

พื้นฐานในการปฏิบัติธรรม

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน มีพื้นฐานในการปฏิบัติธรรมน้อยที่สุดคือ สวดมนต์ไหว้พระ จำนวน 66 คน (ร้อยละ 54.5) รองลงมาคือ การนั่งสมาธิ จำนวน 28 คน (ร้อยละ 23.2) รักษาศีล 5 จำนวน 20 คน (ร้อยละ 16.5) และไม่เคยปฏิบัติธรรม จำนวน 7 คน (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์

ผลการวิจัยลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 121 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77.7) และเพศชาย (ร้อยละ 22.3) มีอายุเฉลี่ย 16.4 ปี โดยมีอายุสูงสุดที่

18 ปี และอายุต่ำสุดที่ 14 ปี กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 33.1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 33.1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 33.8) ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา (ร้อยละ 63.6) โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย (ร้อยละ 36.4) มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวเฉลี่ยอยู่ที่ 31,693 บาท มีรายจ่ายต่อวันของครอบครัวเฉลี่ยอยู่ที่ 606 บาท สภาพครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 66.2) บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง (ร้อยละ 26.4) บิดามารดาถึงแก่กรรม (ร้อยละ 7.4) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านตนเอง (ร้อยละ 79.3) บ้านเช่าหอพัก (ร้อยละ 14.9) บ้านญาติ (ร้อยละ 5.0) และอื่นๆ (ร้อยละ 0.8) มีพื้นฐานในการปฏิบัติธรรมบ่อยที่สุดคือ สวดมนต์ไหว้พระ (ร้อยละ 54.5) นั่งสมาธิ (ร้อยละ 23.2) รักษาศีล (ร้อยละ 16.5) และไม่เคยปฏิบัติธรรม (ร้อยละ 5.8)

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ พบว่ามีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้จากสถิติจำนวนนักศึกษาในกลุ่มประชากร เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบการจับฉลาก จึงทำให้ได้เพศหญิงมากกว่าเพศชาย และจำนวนประชากร และการสุ่มที่ได้ มีจำนวนตามโควตาที่กำหนด สอดคล้องกับข้อมูลนักเรียน (โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา, 2561: ระบบออนไลน์) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพศชาย 263 คน เพศหญิง 385 คน ข้อมูลนักเรียน (โรงเรียนจุฬารัตน์วิทยาลัย, 2561: ระบบออนไลน์) เพศชาย 156 คน เพศหญิง 276 คน

สถาบันการศึกษา พบว่า นักเรียนจากโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา มีจำนวนมากกว่านักเรียนโรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา มีจำนวนที่มากกว่าโรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย และส่งผลให้จำนวนนักศึกษากลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน มีจำนวนที่ต่างกัน

ในส่วนของรายได้ พบว่า ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 31,693 บาท สาเหตุที่รายได้เฉลี่ยของครอบครัวสูงเป็นเพราะในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมีครอบครัวที่มีฐานะดีรวมอยู่ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ ทำให้ค่าเฉลี่ยรายได้รวมสูง อีกทั้งส่วนใหญ่พักบ้านตนเอง จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันมากขึ้นด้วย พื้นฐานในการปฏิบัติธรรมบ่อยที่สุดคือ สวดมนต์ไหว้พระ จากการวิจัยพบว่านักเรียน มีพื้นฐานในการปฏิบัติธรรมเกือบทุกคน สอดคล้องกับ (दनय โขโยธา, 2551: 43) กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีศีลธรรมประจำใจ มีนิสัยที่ดีงาม จึงได้กำหนดให้นักเรียนสวดมนต์ไหว้พระหลังจากเชิยงขึ้นสู่ยอดเสาตอนเช้า ก่อนเข้าห้องเรียนและก่อนเลิกเรียนในวันสุดสัปดาห์

ตารางที่ 2 ลักษณะการกระจายของข้อมูลลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n=121)	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	94	77.7
ชาย	27	22.3
อายุ		
14 ปี	1	0.8
15 ปี	19	15.7
16 ปี	51	42.2
17 ปี	35	28.9
18 ปี	15	12.4
	\bar{X}	16.36 ปี
	S.D.	0.92 ปี
	Max	18 ปี
	Min	14 ปี
ศาสนา		
พุทธ	121	100
ระดับการศึกษา		
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4	40	33.1
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5	40	33.1
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6	41	33.8
สถานศึกษา		
โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา	77	63.6
โรงเรียนจุฬารามณ์ราชวิทยาลัย	44	36.4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n=121)	
	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	50	41.3
15,001-30,000 บาท	36	29.8
30,001-45,000 บาท	11	9.1
45,001 บาท ขึ้นไป	24	19.8
	\bar{X}	31,693.80
	S.D.	31,811.68
	Max	200,000
	Min	6,000 บาท
รายจ่ายต่อวันของครอบครัว		
ต่ำกว่า 500 บาท	86	71.0
151-1,000 บาท	26	21.5
1,001-1,500 บาท	3	2.5
1,501-2,000 บาท	3	2.5
2,001 บาท ขึ้นไป	3	2.5
	\bar{X}	606
	S.D.	595.17
	Max	5,000 บาท
	Min	100 บาท
สถานภาพครอบครัว		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	80	66.2
บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง	32	26.4
บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	9	7.4
ที่พักอาศัย		
บ้านตนเอง	96	79.3
บ้านเช่า หอพัก	18	14.9

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n=121)	
	จำนวน	ร้อยละ
บ้านญาติ	6	5.0
อื่นๆ	1	0.8
พื้นฐานในการปฏิบัติธรรม		
สวดมนต์ไหว้พระ	66	54.5
นั่งสมาธิ	28	23.2
รักษาศีล 5	20	16.5
ไม่เคยปฏิบัติธรรม	7	5.8

หมายเหตุ

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย S.D = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Max = ค่าสูงสุด Min = ค่าต่ำสุด

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ช่องทางการเปิดรับ การเปิดรับการเข้าถึง ความผูกพันกับเนื้อหา อิทธิพล และการนำไปใช้ สรุปผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ช่องทางการเปิดรับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน จำแนกเป็นรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ผ่านช่องทางเว็บไซต์ (youtube) (ร้อยละ 68.6) ผ่านช่องทางโทรทัศน์ออนไลน์ (ร้อยละ 23.1) และผ่านช่องทางไลน์ (ร้อยละ 8.3)

การเปิดรับการเข้าถึง

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ มีจำนวนการใช้งาน ระยะเวลาสถานที่ และวัตถุประสงค์ในการรับชม จำแนกได้ดังนี้

1. จำนวนการใช้งาน

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า ในหนึ่งสัปดาห์นักเรียนมีจำนวนการเข้าชมธรรมะผ่านวิดีโอทัศน์ออนไลน์ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 45.5) รองลงมาคือ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 28.9) และ 3 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 14.9) ตามลำดับ

2. ระยะเวลา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า ในหนึ่งวันนักเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนการเข้าชมธรรมะผ่านวิดีโอทัศน์ออนไลน์ 1 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 65.3) รองลงมาคือ 2 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 15.7) และ 0.50 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 11.6) ตามลำดับ

3. สถานที่

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้การเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอทัศน์ออนไลน์ ที่บ้านของตนเอง (ร้อยละ 76.9) และที่โรงเรียน (ร้อยละ 23.1) ตามลำดับ

4. วัตถุประสงค์ในการเข้าชม

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เข้าชมเพื่อความบันเทิง (ร้อยละ 57.9) อื่นๆ (ร้อยละ 36.3) และหนีปัญหา (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

ความผูกพันกับเนื้อหา

1. มีการแสดงความคิดเห็น

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 52.9) รองลงมา มีการแสดงความคิดเห็นเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 40.5) และมีการแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 6.6) ตามลำดับ

2. มีการติดตามรับชมวิดีโอทัศน์ออนไลน์ต่อเนื่อง

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ติดตามรับชมอย่างต่อเนื่องเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 54.5)

รองลงมา ไม่มีการติดตามรับชมอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 42.2) และมีการติดตามรับชมอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 3.3) ตามลำดับ

3. มีการกลับมาชมธรรมชาติผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการกลับมาชมเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 51.2) รองลงมา ไม่มีการกลับมาชม (ร้อยละ 33.9) และมีการกลับมาชม (ร้อยละ 14.9) ตามลำดับ

อิทธิพล ต่อความรู้ ความคิด เจตคติ

1. มีการโพสต์หรือแชร์ธรรมชาติผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการโพสต์หรือแชร์ (ร้อยละ 50.4) รองลงมา มีการโพสต์หรือแชร์ (ร้อยละ 40.5) และบางครั้งมีการโพสต์หรือแชร์ (ร้อยละ 9.1) ตามลำดับ

2. มีความรู้จากการรับชมธรรมชาติผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้จากการรับชม วีดิทัศน์ออนไลน์ (ร้อยละ 86.8) และไม่มีความรู้ (ร้อยละ 13.2)

การนำไปใช้ การกระทำ

1. มีการประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการดำเนินชีวิต

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการดำเนินชีวิตเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 53.7) รองลงมา มีการประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการดำเนินชีวิต (ร้อยละ 44.6) และไม่มีการประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการดำเนินชีวิต (ร้อยละ 1.7) ตามลำดับ

2. มีการบอกต่อในการเรียนรู้ธรรมชาติผ่านวีดิทัศน์

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการบอกต่อในการเรียนรู้ธรรมชาติเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 54.5) รองลงมา ไม่มีการบอกต่อ (ร้อยละ 30.6) และมีการบอกต่อ (ร้อยละ 14.9) ตามลำดับ

3. การนำการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ไปปฏิบัติ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการนำการเรียนรู้ธรรมะไปปฏิบัติเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 59.5) รองลงมา มีการนำการเรียนรู้ธรรมะไปปฏิบัติ (ร้อยละ 25.6) และไม่มีการนำการเรียนรู้ธรรมะไปปฏิบัติ (ร้อยละ 14.9) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน จากผลการวิจัยพบว่า มีพฤติกรรมช่องทางการเปิดรับชมธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ จำนวน 83 คน ผ่านช่องทางเว็บไซต์ (ร้อยละ 68.6) จำนวน 28 คน ผ่านช่องทางโทรทัศน์ออนไลน์ (ร้อยละ 23.1) และจำนวน 10 คน ผ่านช่องทางไลน์ (ร้อยละ 8.3)

การเปิดรับการเข้าถึงธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ มีจำนวนการรับชมธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์มากที่สุด 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 45.5) พบว่า ในหนึ่งวันนักเรียนส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเปิดรับการเข้าถึงธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ 1 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 65.3) สถานที่ส่วนใหญ่ใช้ในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ คือที่บ้านของตนเอง (ร้อยละ 76.9) โดยวัตถุประสงค์ในการรับชม พบว่ารับชมเพื่อความบันเทิง (ร้อยละ 57.9)

ความผูกพันกับเนื้อหา คือ ไม่มีการแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 52.9) มีการติดตามรับชมอย่างต่อเนื่องเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 54.5) และมีการกลับมารับชมเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 51.2)

อิทธิพล ต่อความรู้ ความคิด เจตคติ พบว่า ไม่มีการโพสต์หรือแชร์ (ร้อยละ 50.4) และมีความรู้จากการรับชม (ร้อยละ 86.8)

การนำไปใช้/การกระทำ มีการประยุกต์ใช้ธรรมะในการดำเนินชีวิตเป็นบางครั้ง คิดเป็น (ร้อยละ 53.7) ส่วนใหญ่มีการบอกต่อในการเรียนรู้ธรรมะเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 54.5) มีการนำการเรียนรู้ธรรมะไปปฏิบัติเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 59.5) และใช้นั่งสมาธิสวดมนต์ (ร้อยละ 37.9)

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีพฤติกรรมช่องทางการเปิดรับชมธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ผ่านช่องทางเว็บไซต์ (youtube) มากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิด (ปณชัย อารีเพิ่มพร, 2561: ระบบออนไลน์) พบว่า มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตภายในประเทศไทย มากถึง 46 ล้านราย ในจำนวนนี้มีผู้ใช้ (youtube) ประมาณ 40 ล้านราย

ด้านการเปิดรับการเข้าถึงธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีการรับชมธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ มากที่สุด 1

ครั้งต่อสัปดาห์ มีระยะเวลาการเปิดรับการเข้าถึง 1 ชั่วโมงต่อวัน สอดคล้องกับ (สำนักงานพัฒนาธุรกิจกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์กรมหาชน) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560: ระบบออนไลน์) จำนวนชั่วโมงใช้อินเทอร์เน็ต Gen Z ดูทีวี ดูหนัง ฟังเพลงออนไลน์ 2 ชั่วโมง 18 นาทีต่อวัน

ด้านสถานที่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่ใช้ในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ คือที่บ้านของตนเอง โดยวัตถุประสงค์ในการรับชม พบว่ารับชมเพื่อความบันเทิง สอดคล้องกับแนวคิด (ประทุม สุธรรมมา, 2552: 66) ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่บ้านเป็นส่วนใหญ่และวัตถุประสงค์หลักของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อด้านความบันเทิง

ด้านความผูกพันกับเนื้อหาของของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จากมีการรับชมธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ส่วนใหญ่ไม่มีการแสดงความคิดเห็น มีการติดตามรับชมอย่างต่อเนื่องเป็นบางครั้ง และมีการกลับมารับชมเป็นบางครั้ง สอดคล้องกับแนวคิด

ด้านอิทธิพล ต่อความรู้ ความคิด เจตคติ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก จากมีการรับชมธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ไม่มีการโพสต์หรือแชร์ และมีความรู้จากการรับชม สอดคล้องกับแนวคิด Jean Piaget (1952: 2) (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2858: ระบบออนไลน์) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ (พุทธินิยม) ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ประสบการณ์ การรับรู้ ส่วนรวม ส่วนย่อย การจัดระเบียบการเรียนรู้ แรงจูงใจ เป้าหมาย และความสนใจ

ด้านการนำไปใช้/การกระทำ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีการประยุกต์ใช้ธรรมะในการดำเนินชีวิตเป็นบางครั้ง ส่วนใหญ่มีการบอกต่อในการเรียนรู้ธรรมะเป็นบางครั้ง และมีการนำการเรียนรู้ธรรมะไปปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยใช้นั่งสมาธิสวดมนต์สอดคล้องกับแนวคิด (วิภาวรรณ แสนสาท, 2556: 80) ให้นักเรียนได้เข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่มีไว้เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตในกระแสการบริโภคนิยม เช่น การสันโดษ หลักเบญจศีล-เบญจธรรม สัมปยุตธรรม 7

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่าน วีดิทัศน์ออนไลน์	นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n=121)	
	จำนวน	ร้อยละ
ช่องทางการเปิดรับ		
เว็บไซต์ (youtube)	83	68.6
โทรทัศน์ออนไลน์	28	23.1
ไลน์	10	8.3
การเปิดรับการเข้าถึง		
จำนวนการใช้งานต่อสัปดาห์		
ไม่ใช้งาน	1	0.8
1 ครั้งต่อสัปดาห์	55	45.5
2 ครั้งต่อสัปดาห์	35	28.9
3 ครั้งต่อสัปดาห์	18	14.9
4 ครั้งต่อสัปดาห์	1	0.8
5 ครั้งต่อสัปดาห์	4	3.3
7 ครั้งต่อสัปดาห์	5	4.2
10 ครั้งต่อสัปดาห์	1	0.8
12 ครั้งต่อสัปดาห์	1	0.8
ระยะเวลาการใช้งานต่อวัน		
ไม่ใช้งาน	1	0.8
5 นาที	1	0.8
15 นาที	2	1.7
30 นาที	14	11.6
1 ชั่วโมง	79	65.3
1.30 ชั่วโมง	1	0.8
2 ชั่วโมง	19	15.7
3 ชั่วโมง	4	3.3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่าน วีดิทัศน์ออนไลน์	นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n=121)	
	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่		
บ้าน	93	76.9
โรงเรียน	28	23.1
วัตถุประสงค์ในการรับชม		
บันเทิง	70	57.9
อื่นๆ	44	36.3
หนีปัญหา	7	5.8
ความผูกพันกับเนื้อหา		
การแสดงความคิดเห็น		
ไม่มี	64	52.9
บางครั้ง	49	40.5
มี	8	6.6
การติดตามรับชม		
บางครั้ง	66	54.5
ไม่มี	51	42.2
มี	4	3.3
การกลับมาชม		
บางครั้ง	62	51.2
ไม่มี	41	33.9
มี	18	14.9
ด้านอิทธิพลต่อความรู้ ความคิด เจตคติ		
การโพสต์หรือแชร์		
บางครั้ง	61	50.4
ไม่มี	49	40.5
มี	11	9.1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมผ่าน วีดิทัศน์ออนไลน์	นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n=121)	
	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้จากการรับชม		
มี	105	86.8
ไม่มี	16	13.2
การนำไปใช้ การกระทำ		
การประยุกต์ใช้		
บางครั้ง	65	53.7
มี	54	44.6
ไม่มี	2	1.7
การบอกต่อ		
บางครั้ง	66	54.5
ไม่มี	37	30.6
มี	18	14.9
การนำไปปฏิบัติ		
บางครั้ง	72	59.5
มี	31	25.6
ไม่มี	18	14.9

ตอนที่ 3 ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ดังนี้

ธรรมะกับชีวิตประจำวัน

- อันดับที่ 1 คือ กัลยาณมิตรธรรม 7 คือ คุณสมบัติผู้ที่คบแล้วเจริญ (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.42)
- อันดับที่ 2 คือ สหมิตร 4 คือ การคบหาเพื่อน (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.32)
- อันดับที่ 3 คือ ศील 5 คือ เพื่อทำคนให้เจริญขึ้น (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.26)
- อันดับที่ 4 คือ วัฒนมุข 6 คือ คุณธรรมนำไปสู่ความเจริญ (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.21)
- อันดับที่ 5 คือ สุจริตทั้ง 3 คือ ประพฤติดีประพฤติชอบ 3 ประการ (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.17)
- อันดับที่ 6 คือ สังคหวัตถุ 4 คือ ธรรมะยึดเหนี่ยวใจคน (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.16)
- อันดับที่ 7 คือ อริยสัจ 4 คือ หลักความจริงที่เป็นธรรมชาติของชีวิต (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.15)
- อันดับที่ 8 คือ พรหมวิหาร 4 คือ ผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่ (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.12)
- อันดับที่ 9 คือ ทิศ 6 คือ บุคคลที่ควรอุปการะดูแลเพื่อชีวิตที่รุ่งเรือง (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.11)
- อันดับที่ 10 คือ โลกธรรม 8 คือ สิ่งอันเป็นธรรมดาของโลก (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.09)
- อันดับที่ 11 คือ อบายมุข 6 คือ สิ่งที่น่าชีวิตสู่ความพินาศ (ค่าเฉลี่ยอันดับ 3.72)

ธรรมะกับการเรียน

- อันดับที่ 1 คือ อิทธิบาท 4 คือ หลักความสำเร็จ ปฏิบัติตามหลักธรรม ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งกิจการนั้นๆ (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.19)
- อันดับที่ 2 คือ จักร 4 คือ หลักธรรมนำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.18)
- อันดับที่ 3 คือ สัมมปปธาน 4 คือ หลักความเพียร 4 ประการ (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.00)

ธรรมะกับความรัก

- อันดับที่ 1 คือ ขราวาสธรรม 4 คือ คู่ศีลธรรมคู่ความดี หลักธรรมสำหรับการครองเรือน (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.27)
- อันดับที่ 2 คือ สมชีวิตรรม 4 คือ มีหลักธรรมของคู่ชีวิตเพื่อคู่สร้างคู่สม (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.24)

สรุปผลการวิจัย

1. ธรรมะกับชีวิตประจำวัน

1.1 กัลยาณมิตรธรรม 7

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 60.3) รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 24.8) ปานกลาง (ร้อยละ 12.4) และน้อย (ร้อยละ 2.5) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ กัลยาณมิตรธรรม 7 มากที่สุด คือ เพื่อน (ร้อยละ 52.1) รองลงมาคือ พ่อแม่ (ร้อยละ 28.8) ครู (ร้อยละ 9.1) พระ (ร้อยละ 8.3) และญาติ (ร้อยละ 1.7) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ กัลยาณมิตรธรรม 7 มากที่สุด คือ ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 20.7) รองลงมาคือ ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิตและใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 14.0) ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอกและใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 10.7) ใช้การสาธิต (ร้อยละ 9.9) ใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 8.3) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 6.6) และใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 5.0) ตามลำดับ

1.2 สหมิตร 4

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 54.5) รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 26.4) ปานกลาง (ร้อยละ 15.7) และน้อย (ร้อยละ 3.4) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ สหมิตร 4 มากที่สุด คือ เพื่อน (ร้อยละ 80.2) รองลงมา คือ พ่อแม่ (ร้อยละ 9.1) พระ (ร้อยละ 5.0) ครู (ร้อยละ 4.1) และญาติ (ร้อยละ 1.6)

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ สหมิตร 4 มากที่สุด คือ ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิตและใช้การสาธิต (ร้อยละ 19.0) รองลงมา คือ ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 15.7) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 13.2) ใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 10.7) ใช้ก่อนปฏิบัติ-หลัง

ปฏิบัติธรรมะและใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 6.6) ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 5.0) และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 4.2) ตามลำดับ

1.3 คีล 5

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 52.1) รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 24.8) ปานกลาง (ร้อยละ 20.7) และน้อย (ร้อยละ 2.4) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการในหัวข้อ คีล 5 มากที่สุด คือ เพื่อน (ร้อยละ 38.8) รองลงมา คือ พ่อแม่ (ร้อยละ 32.2) พระ (ร้อยละ 20.7) ญาติ (ร้อยละ 5.0) และครู (ร้อยละ 3.3) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ คีล 5 มากที่สุด คือ ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 25.6) รองลงมา คือ ใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 14.9) ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 14.0) ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 9.9) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 9.1) ใช้การสาธิต (ร้อยละ 8.3) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 6.6) และใช้การเปรียบเทียบและใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

1.4 วัฒนमुख 6

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 44.6) รองลงมาคือ ระดับมาก (ร้อยละ 36.4) ปานกลาง (ร้อยละ 15.7) น้อย (ร้อยละ 2.5) และน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการ ได้แก่ หัวข้อวัฒนमुख 6 มากที่สุดคือ พ่อแม่ (ร้อยละ 39.7) เพื่อน (ร้อยละ 35.5) พระ (ร้อยละ 15.7) และ ครู (ร้อยละ 9.1) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ วัฒนमुख 6 มากที่สุดคือ ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 22.3) รองลงมาคือ ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 17.4) ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 15.7) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 12.4) ใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ

9.9) ใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 8.3) ใช้การสาธิต (ร้อยละ 5.8) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 5.0) และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 3.2) ตามลำดับ

1.5 สุจริตทั้งสาม

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 41.3) รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 35.5) ปานกลาง (ร้อยละ 22.3) และน้อย (ร้อยละ 0.9) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ สุจริตทั้งสาม มากที่สุดคือ เพื่อน (ร้อยละ 38.8) รองลงมาคือ พ่อแม่ (ร้อยละ 33.1) พระ (ร้อยละ 17.4) ครู (ร้อยละ 7.4) และญาติ (ร้อยละ 3.3) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ สุจริตทั้งสาม มากที่สุดคือ ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 18.2) รองลงมาคือ ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 17.4) ใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 13.2) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจและใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 11.6) ใช้การสาธิตและใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 7.4) ใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหาและใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 6.6) ตามลำดับ

1.6 สังคหวัตถุ 4

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 43.8) รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 32.2) ปานกลาง (ร้อยละ 20.7) น้อย (ร้อยละ 2.5) และน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ สังคหวัตถุ 4 มากที่สุด คือ เพื่อน (ร้อยละ 33.1) รองลงมา คือ พ่อแม่ (ร้อยละ 30.6) พระ (ร้อยละ 19.0) ญาติ (ร้อยละ 9.1) และครู (ร้อยละ 8.2) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอ ได้แก่ หัวข้อสังคหวัตถุ 4 มากที่สุดคือ ใช้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะและใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 18.2) รองลงมาคือ ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่

น่าสนใจและใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 12.4) ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 10.7) ใช้การสาธิต (ร้อยละ 9.9) ใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 8.3) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 5.8) และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 4.1) ตามลำดับ

1.7 อริยสัจ 4

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 44.6) รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 29.8) ปานกลาง (ร้อยละ 22.3) น้อย (ร้อยละ 2.5) และน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ อริยสัจ 4 มากที่สุด คือ พ่อแม่ (ร้อยละ 27.2) รองลงมา คือ พระ (ร้อยละ 28.1) เพื่อน (ร้อยละ 19.0) ครู (ร้อยละ 9.9) และญาติ (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ อริยสัจ 4 มากที่สุด คือ ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 19.0) รองลงมา คือ ใช้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 17.4) ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 16.5) ใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 14.9) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 9.9) เทคนิคใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 9.1) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง และใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 5.0) และใช้การสาธิต (ร้อยละ 3.2) ตามลำดับ

1.8 พรหมวิหาร 4

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 43.0) รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 31.4) ปานกลาง (ร้อยละ 22.3) น้อยและน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.7) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ พรหมวิหาร 4 มากที่สุด คือ พ่อแม่ (ร้อยละ 48.8) รองลงมา คือ พระ (ร้อยละ 15.7) เพื่อน (ร้อยละ 14.9) ครู (ร้อยละ 11.6) และญาติ (ร้อยละ 9.0) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ พรหมวิหาร 4 มากที่สุด คือ ใช้ชี้ให้เห็น

ประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 17.4) รองลงมาใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิตและใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 14.0) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 10.7) ใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 9.9) ใช้การสาธิต (ร้อยละ 9.1) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรองกับใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 8.3) ตามลำดับ

1.9 ทิศ 6

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 42.1) รองลงมาคือ ระดับมาก (ร้อยละ 31.4) ปานกลาง (ร้อยละ 23.1) น้อย (ร้อยละ 2.5) และน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.9) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ ทิศ 6 มากที่สุด คือ พ่อแม่ (ร้อยละ 54.5) อันดับ 2 คือ พระ (ร้อยละ 16.5) เพื่อน (ร้อยละ 14.0) ครู (ร้อยละ 9.9) และญาติ (ร้อยละ 5.1) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ ทิศ 6 มากที่สุด คือ ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 19.8) รองลงมา คือ ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 18.2) ใช้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 16.5) ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 12.4) ใช้การสาธิต (ร้อยละ 11.6) ใช้การเปรียบเทียบกับใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะและใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 6.6) และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 1.7) ตามลำดับ

1.10 โลกธรรม 8

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมาก (ร้อยละ 39.9) รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 33.7) ปานกลาง (ร้อยละ 23.1) น้อย (ร้อยละ 2.5) และน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ โลกธรรม 8 คือ พ่อแม่ (ร้อยละ 40.5) รองลงมา คือ เพื่อน (ร้อยละ 22.3) พระ (ร้อยละ 14.0) ญาติและครู (ร้อยละ 11.6) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ โลกธรรม 8 มากที่สุดคือ ใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 22.3) รองลงมาคือ ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 19.0) ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 19.0) ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 19.0) ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 19.0)

ละ 14.0) ใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 9.1) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 8.3) ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอกและใช้การสาธิต (ร้อยละ 7.4) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 6.6) และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 5.9) ตามลำดับ

1.11 อบายมุข 6

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 42.1) รองลงมา คือ ระดับมาก (21.5) ปานกลาง (ร้อยละ 16.5) น้อยที่สุด (ร้อยละ 14.0) และน้อย (ร้อยละ 5.9) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ อบายมุข 6 มากที่สุดคือ เพื่อน (ร้อยละ 52.9) รองลงมาคือ พ่อแม่ (ร้อยละ 21.5) ญาติ (ร้อยละ 12.4) พระ (ร้อยละ 7.4) และครู (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอได้แก่หัวข้อ อบายมุข 6 มากที่สุดคือ ใช้การสาธิต (ร้อยละ 18.2) รองลงมาคือ ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 16.5) ซึ่ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 13.2) ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอกและใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 9.9) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจกับใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 8.3) และใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 7.4) ตามลำดับ

2. ธรรมะกับการเรียน

2.1 อิทธิบาท 4

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 46.3) รองลงมาคือ ระดับมาก (ร้อยละ 34.7) ปานกลาง (ร้อยละ 15.7) น้อย (ร้อยละ 2.5) และน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการได้แก่หัวข้อ อิทธิบาท 4 มากที่สุดคือ พ่อแม่ (ร้อยละ 33.9) รองลงมาคือ เพื่อน (ร้อยละ 26.4) ครู (ร้อยละ 19.0) พระ (ร้อยละ 15.7) และญาติ (ร้อยละ 5.0) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอ ได้แก่ หัวข้อ อธิธิบาท 4 มากที่สุด คือ ใช้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 24.0) รองลงมาคือ ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 18.2) ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 16.5) ใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 9.9) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรองและใช้การสาธิต (ร้อยละ 9.1) ใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 6.6) เทคนิคการนำเสนอ โดยใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 5.0) และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 1.6) ตามลำดับ

2.2 จักร 4

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 46.3) รองลงมา คือ ระดับมาก (ร้อยละ 30.6) ปานกลาง (ร้อยละ 19.0) น้อย (ร้อยละ 3.3) และน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการ ได้แก่ หัวข้อ จักร 4 มากที่สุดคือ พ่อแม่ (ร้อยละ 48.8) รองลงมาคือ เพื่อน (ร้อยละ 19.8) พระ (ร้อยละ 14.0) ครู (ร้อยละ 11.6) และญาติ (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอ ได้แก่ หัวข้อ จักร 4 มากที่สุดคือ ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 16.5) รองลงมาคือ ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอกและชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 15.7) ใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 12.4) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 10.7) ใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 9.1) ใช้การสาธิต (ร้อยละ 8.3) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 7.4) และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 4.1) ตามลำดับ

2.3 สัมภาษณ์ 4

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 38.8) รองลงมาคือ ระดับปานกลาง (ร้อยละ 30.6) มาก (ร้อยละ 27.3) น้อย (ร้อยละ 2.5) และน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการ ได้แก่ หัวข้อ สัมภาษณ์ 4 มากที่สุดคือ พ่อแม่ (ร้อยละ 37.2) รองลงมา คือ เพื่อน (ร้อยละ 24.0) พระ (ร้อยละ 23.1) ญาติ (ร้อยละ 9.9) และครู (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอ ได้แก่ หัวข้อ สัมภาษณ์ 4 มากที่สุดคือ ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 23.1) รองลงมาคือ ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (ร้อยละ 20.7) ใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 15.7) ใช้การสาธิต (ร้อยละ 12.4) ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิตและใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 8.3) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 5.8) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 4.1) และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 1.6) ตามลำดับ

3. ธรรมะกับความรัก

3.1 ฆราวาสธรรม 4

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 52.1) รองลงมาคือ ระดับมาก (ร้อยละ 26.4) ปานกลาง (ร้อยละ 18.2) และน้อย (ร้อยละ 3.3) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการ ได้แก่ หัวข้อ ฆราวาสธรรม 4 มากที่สุดคือ พ่อแม่ (ร้อยละ 53.7) รองลงมาคือ เพื่อน (ร้อยละ 28.9) พระ (ร้อยละ 13.2) ครู (ร้อยละ 2.5) และญาติ (ร้อยละ 1.7) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการ ได้แก่ หัวข้อ ฆราวาสธรรม 4 มากที่สุดคือ ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 20.7) รองลงมาคือ ใช้การสาธิต (ร้อยละ 19.0) ใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 11.6) ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอกและใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 10.7) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 9.9) ใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 9.1) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 5.8) และใช้การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 2.5) ตามลำดับ

3.2 สมชีวิตรธรรม 4

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 121 คน พบว่า มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ ในระดับมากที่สุด

(ร้อยละ 50.4) รองลงมาคือ ระดับมาก (ร้อยละ 25.6) ระดับปานกลาง (ร้อยละ 21.5) และระดับน้อย (ร้อยละ 2.5) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการผู้ร่วมรายการ ได้แก่ หัวข้อ สมชีวิธรรม 4 มากที่สุดคือ พ่อแม่ (ร้อยละ 56.2) รองลงมาคือ เพื่อน (ร้อยละ 24.8) พระ (ร้อยละ 12.4) ครู (ร้อยละ 4.1) และญาติ (ร้อยละ 2.5) ตามลำดับ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการเทคนิคการนำเสนอ ได้แก่ หัวข้อ สมชีวิธรรม 4 มากที่สุดคือ ใช้การสาธิต (ร้อยละ 15.7) รองลงมาคือ ใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 14.9) ใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอกและใช้ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (ร้อยละ 14.0) ชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 12.4) ใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (ร้อยละ 10.7) ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (ร้อยละ 9.1) ใช้การเปรียบเทียบ (ร้อยละ 5.0) และใช้การแสดงให้เห็นจุดของการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 4.2) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

1. ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หัวข้อที่มีความต้องการเรียนรู้มากที่สุดคือ กัลยาณมิตรธรรม 7 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.42) ความต้องการผู้ร่วมรายการเป็นเพื่อน (ร้อยละ 52.1) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 20.7) รองลงมาคือ สหมิตร 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.32) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็นเพื่อน (ร้อยละ 80.2) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยการใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิตและใช้การสาธิต (ร้อยละ 19.0) และศีล 5 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.26) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น เพื่อน (ร้อยละ 38.8) ต้องการใช้เทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 25.6)

2. ด้านธรรมะกับการเรียน หัวข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือ อิทธิบาท 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.19) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ (ร้อยละ 33.9) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 17.4) รองลงมาคือ จักร 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.18) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็นพ่อแม่ (ร้อยละ 48.8) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยการใช้เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 16.5) และ สัมมปปธาน 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.00) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ (ร้อยละ 37.2) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 23.1)

3. ด้านธรรมะกับความรัก หัวข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ขราวาธรรม 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.27) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ (ร้อยละ 56.2) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยใช้การสาธิต

(ร้อยละ 15.7) รองลงมาคือ สมชีวิธรรม 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.24) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ (ร้อยละ 53.7) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 20.7)

วิจารณ์ผลการวิจัย

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ มีดังนี้ ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หัวข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือ กัลยาณมิตรธรรม7 มีความต้องการระดับมากที่สุด ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น เพื่อน เทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ สอดคล้องกับ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต) : ระบบออนไลน์) คือ กัลยาณมิตร คือ มิตรแท้ เพื่อนแท้ เพื่อนตาย เพื่อนที่คอยช่วยเหลือเพื่อนอย่างจริงใจโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน เป็นมิตรที่หวังดี มีสิ่งดี ๆ ให้กันด้วยความจริงใจ

ด้านธรรมะกับการเรียน หัวข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือ อิทธิบาท 4 ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ เทคนิคการโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ สอดคล้องกับ (พระธรรมเมธาภรณ์ (ระแบบ ฐิตญาโณ), 2558: 54) คุณธรรมที่จะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนประสงค์ คือ ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น ให้บุคคลปลุกฝังความพอใจในการศึกษาเล่าเรียน วิริยะ ความเพียรประกอบการทำสิ่งนั้น จิตตะ เอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้นไม่วางธุระ วิมังสา หมั่นตรិตรองพิจารณาหาเหตุผลในสิ่งนั้น

ด้านธรรมะกับความรัก หัวข้อที่มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์คือ ฆราวาสธรรม 4 มากที่สุด ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ เทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ สอดคล้องกับ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559: 50) คนร่วมชีวิต คู่ครองที่ดี ที่จะเป็นคู่ร่วมชีวิตกันได้ นอกจากกามคุณแล้ว ควรมีคุณสมบัติ และประพฤติตามคู่ศีลธรรมคู่ความดี หลักธรรมสำหรับการครองเรือนคือ ฆราวาสธรรม 4

ตารางที่ 4 ความต้องการด้านเนื้อหาธรรมะออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

เนื้อหาธรรมะ	ระดับความต้องการ (n = 121)	
	คะแนน	
ธรรมะกับชีวิตประจำวัน		
กัลยาณมิตรธรรม 7		4.42
สหมิตร 4		4.32
ศีล 5		4.26
วัฒนธรรม 6		4.21
สุจริตทั้งสาม		4.17
สังคหวัตถุ 4		4.16
อริยสัจ 4		4.15
พรหมวิหาร 4		4.12
ทศ 6		4.11
โลกธรรม 8		4.09
อบายมุข 6		3.72
ธรรมะกับการเรียน		
อิทธิบาท 4		4.19
จักร 4		4.18
สัมมปปธาน 4		4.00
ธรรมะกับความรัก		
ฆราวาสธรรม 4		4.27
สมชีวิธรรม 4		4.24

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เนื้อหาธรรมะ	ผู้ร่วมรายการ										ค่าเฉลี่ย ลำดับ
	พระ		ครู		พ่อ/แม่		ญาติ		เพื่อน		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ธรรมะกับชีวิตประจำวัน											
กัลยาณมิตรธรรม 7	10	8.3	11	9.1	35	28.8	2	1.7	63	52.1	3.80
สหมิตร 4	6	5.0	5	4.1	11	9.1	2	1.6	97	80.2	4.47
ศีล 5	25	20.7	4	3.3	39	32.2	6	5.0	47	38.8	3.38
วัฒนธรรม 6	19	15.7	11	9.1	48	39.7	-	-	43	35.5	3.30
สุจริตทั้งสาม	21	17.4	9	7.4	40	33.1	4	3.3	47	38.8	3.38
สังคัตถุ 4	23	19.0	10	8.2	37	30.6	11	9.1	40	33.1	2.77
อริยสัจ 4	34	28.1	12	9.9	45	37.2	7	5.8	23	19.0	3.28
พรหมวิหาร 4	19	15.7	14	11.6	59	48.8	11	9.0	18	14.9	2.95
ทิศ 6	20	16.5	12	9.9	66	54.5	6	5.1	17	14.0	2.90
โลกธรรม 8	17	14.0	14	11.6	49	40.5	4	11.6	27	22.3	3.16
อบายมุข 6	9	7.4	7	5.8	26	21.5	15	12.4	64	62.9	3.97

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เนื้อหาธรรมะ	ผู้ร่วมรายการ										ค่าเฉลี่ย ลำดับ	
	พระ		ครู		พ่อ/แม่		ญาติ		เพื่อน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ธรรมะกับการเรียน												
อิทธิบาท 4	19	15.7	23	19.0	41	33.9	6	5.0	32	26.4	3.07	
จักร 4	17	14.0	14	12.6	59	48.8	5	5.8	24	19.8	3.05	
สัมมปปธาน 4	28	23.1	7	8.8	45	37.2	12	9.9	29	24.0	3.05	
ธรรมะกับความรัก												
ขราวาสธรรม 4	16	13.2	3	2.5	65	53.7	2	1.7	35	28.9	3.23	
สมศีวีธรรม 4	15	12.4	5	4.1	68	56.3	3	2.5	30	24.8	3.3	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เนื้อหาธรรมะ	เทคนิคการนำเสนอ																		ค่าเฉลี่ยลำดับ
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ธรรมะกับชีวิตประจำวัน																			
กัลยาณมิตรธรรม 7	13	10.3	13	10.7	8	6.6	17	14.0	25	20.7	6	5.0	10	8.3	17	14.0	12	9.9	5.00
สทมิตร 4	6	5.0	16	13.2	8	6.6	23	19	19	15.7	8	6.6	5	4.2	13	10.7	23	19.0	5.31
ศีล 5	17	14.0	11	9.1	8	6.6	12	9.9	31	25.6	18	14.9	7	5.8	7	5.8	10	8.3	4.70
วัฒนธรรม 6	21	17.4	15	12.4	6	5.0	19	15.7	27	22.3	10	8.3	4	3.2	12	9.9	7	5.8	4.35
สุจริตทั้งสาม	22	18.2	14	11.6	8	6.6	14	11.6	21	17.4	16	13.2	8	6.6	9	7.4	9	7.4	4.46
สังคัตถุ 4	22	18.2	15	12.4	7	5.8	13	10.7	22	18.2	15	12.4	5	4.1	10	8.3	12	9.9	4.50
อริยสัจ 4	20	16.5	12	9.9	6	5.0	23	19.0	21	17.4	6	5.0	18	14.9	11	9.1	4	3.2	4.52
พรหมวิหาร 4	17	14.0	13	10.7	10	8.3	17	14.0	21	17.4	10	8.3	10	8.3	12	9.9	11	9.1	4.71
ทิศ 6	24	19.8	22	18.2	8	6.6	15	12.4	20	16.5	8	6.6	2	1.7	8	6.6	14	11.6	4.16
โลกธรรม 8	9	7.4	10	8.3	8	6.6	23	19.0	17	14.0	11	9.1	7	5.9	27	22.3	9	7.4	5.30
อบายมุข 6	12	9.9	10	8.3	9	7.4	20	16.5	16	13.2	10	8.3	10	8.3	12	9.9	22	18.2	5.31
ธรรมะกับการเรียน																			
อิทธิบาท 4	22	18.2	6	5.0	11	9.1	20	16.5	29	24.0	12	9.9	2	1.6	8	6.6	11	9.1	4.47
จักร 4	19	15.7	13	10.7	9	7.4	20	16.5	19	15.7	15	12.4	5	4.1	11	9.1	10	8.3	4.54
สัมปชัญญะ 4	25	20.7	7	5.8	5	4.1	10	8.3	28	23.1	19	15.7	2	1.6	10	8.3	15	12.4	4.76
ธรรมะกับความรัก																			
ชราวาสธรรม 4	13	10.7	12	9.9	7	5.8	13	10.7	25	20.7	11	9.1	3	2.5	14	11.6	23	19.0	5.29
สมศีลธรรม 4	17	14.0	13	10.7	11	9.1	18	14.9	15	12.4	17	14.0	5	4.2	6	5.0	19	15.7	4.78

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่มีสาเหตุของปัญหาและข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหา ได้แก่ ปัญหาการเข้าถึงปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา ปัญหาด้านเทคนิคการนำเสนอ ปัญหาการปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และปัญหาอื่นๆ สรุปผลการวิจัยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การเข้าถึงแหล่งข้อมูล

สาเหตุของปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้ อันดับ 1 คือ ไม่รู้หัวข้อธรรมะในการค้นหาข้อมูลเพราะเป็นภาษาบาลี จำนวน 47 คำตอบ (ร้อยละ 31.1) อันดับ 2 คือ การค้นหาข้อมูล (Search Engine) พิมพ์ข้อความที่ต้องการค้นหา (Key word) ไม่ตรง จำนวน 41 คำตอบ (ร้อยละ 27.2) อันดับ 3 คือ ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ขาดอุปกรณ์และทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 30 คำตอบ (ร้อยละ 19.9) อันดับ 4 คือ เว็บไซต์มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเนื้อหาหรือการย้ายเว็บไซต์ ทำให้ไม่ได้ข้อมูล จำนวน 26 คำตอบ (ร้อยละ 17.2) และอันดับ 5 คือ ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จำนวน 7 คำตอบ (ร้อยละ 4.6) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะวิธีแก้ปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา ดังนี้ อันดับ 1 คือ ปรับปรุงระบบเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยและควรเรียนรู้หัวข้อธรรมะกับสร้างทักษะการพิมพ์ค้นหาข้อมูลศัพท์ภาษาบาลี จำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 84 คำตอบ (ร้อยละ 34.2) อันดับ 2 คือ ควรมีผู้สอนวิธีการค้นหาข้อมูล (Search Engine) พิมพ์ข้อความที่ต้องการค้นหา (Key word) ที่ถูกต้องจำนวน 35 คำตอบ (ร้อยละ 14.2) อันดับ 3 คือ ต้องเรียนรู้การสืบค้นข้อมูลให้หลากหลายช่องทางเพื่อทดแทนข้อมูลที่ต้องการ จำนวน 34 คำตอบ (ร้อยละ 13.8) อันดับ 4 คือ ควรเสริมทักษะการเรียนรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จำนวน 9 คำตอบ (ร้อยละ 3.6) ตามลำดับ

2. เนื้อหา

สาเหตุของปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา ดังนี้ อันดับ 1 คือ เนื้อหาธรรมชาติความน่าสนใจ ไม่ตรงตามความต้องการ จำนวน 58 คำตอบ (ร้อยละ 32.6) อันดับ 2 คือ เนื้อหาธรรมชาติเข้าใจยาก จำนวน 53 คำตอบ (ร้อยละ 29.8) อันดับ 3 คือ เนื้อหาธรรมชาติไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จำนวน 31 คำตอบ (ร้อยละ 17.4) อันดับ 4 คือ จำนวนเนื้อหาธรรมชาติผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์หลากหลายมากไป จำนวน 25 คำตอบ (ร้อยละ 14.0) และอันดับ 5 คือ เนื้อหาธรรมชาติความน่าเชื่อถือ จำนวน 11 คำตอบ (ร้อยละ 6.2) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะวิธีแก้ปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา ดังนี้ อันดับ 1 คือ ปรับเนื้อหาธรรมชาติให้เข้าใจง่าย มีเนื้อหาตรงความต้องการและเหมาะสมกับวัย จำนวน 59 คำตอบ (ร้อยละ 29.0) อันดับ 2 คือ สร้างสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ตรงตามวัตถุประสงค์ ตรงกลุ่มที่ต้องการ จำนวน 53 คำตอบ (ร้อยละ 26.1) อันดับ 3 คือ ปรับเนื้อหาธรรมชาติให้ตรงความต้องการและเหมาะสม จำนวน 45 คำตอบ (ร้อยละ 22.2) อันดับ 4 คือ ปรับเนื้อหาธรรมชาติให้เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันจำนวน 32 คำตอบ (ร้อยละ 15.8) และอันดับ 5 ต้องประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล เช่น ต้องมีการอ้างอิงหรือระบุแหล่งที่มาข้อมูลของเนื้อหา จำนวน 14 คำตอบ (ร้อยละ 6.9) ตามลำดับ

3. เทคนิคการนำเสนอ

สาเหตุของปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาเทคนิคการนำเสนอ ดังนี้ อันดับ 1 คือ เทคนิคการนำเสนอ น่าเบื่อ จำนวน 76 คำตอบ (ร้อยละ 42.2) อันดับ 2 คือ การใช้เนื้อหาธรรมชาติไม่น่าสนใจ จำนวน 52 คำตอบ (ร้อยละ 28.8) อันดับ 3 คือ การยกตัวอย่างไม่เหมาะสมกับดนตรี การดำเนินเรื่องซ้ำ ยืดเยื้อ จำนวน 29 คำตอบ (ร้อยละ 16.2) อันดับ 4 คือ ไม่มีการเปรียบเทียบ ก่อนปฏิบัติธรรมะ หลังปฏิบัติธรรมะ ผลลัพธ์เป็นอย่างไร จำนวน 18 คำตอบ (ร้อยละ 10.0) และอันดับ 5 คือ บุคคลนำเสนอไม่น่าเชื่อถือ จำนวน 5 คำตอบ (ร้อยละ 2.8) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะวิธีแก้ปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา ดังนี้ อันดับ 1 คือ ใช้รูปแบบเทคนิคที่สอดคล้องกับเนื้อหาธรรมชาติ สร้างความน่าสนใจ ปรับให้เข้าเหตุการณ์ปัจจุบัน จำนวน 67 คำตอบ (ร้อยละ 33.3) อันดับ 2 คือ ใช้รูปแบบเทคนิคที่

สอดคล้องกับเนื้อหาธรรมะ สร้างความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยจำนวน 59 คำตอบ (ร้อยละ 29.4) อันดับ 3 คือ สร้างสื่อที่สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาธรรมะ กระชับ เข้าใจง่าย จำนวน 42 คำตอบ (ร้อยละ 20.9) อันดับ 4 คือ ต้องเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับและน่าเชื่อถือ มีความรู้ด้านธรรมะ จำนวน 23 คำตอบ (ร้อยละ 11.5) และอันดับ 5 คือ มีการเปรียบเทียบ ก่อนปฏิบัติธรรมะ และหลังปฏิบัติธรรมะพร้อมอธิบายผลลัพธ์ที่ปฏิบัติ จำนวน 10 คำตอบ (ร้อยละ 4.9) ตามลำดับ

4. การปรับใช้ในชีวิต

สาเหตุของปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาเทคนิคการนำเสนอ ดังนี้ อันดับ 1 คือ หัวข้อธรรมะ มีหลากหลายมาก ไม่รู้จะนำหัวข้อไหน ไปประยุกต์ใช้อย่างไร จำนวน 53 คำตอบ (ร้อยละ 28.5) อันดับ 2 คือ ไม่เข้าใจเนื้อหาธรรมะ อย่างแท้จริง เลยปรับใช้ไม่ได้ จำนวน 50 คำตอบ (ร้อยละ 26.9) อันดับ 3 คือ การอธิบายธรรมะไม่สอดคล้องกับสภาพชีวิตกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จำนวน 31 คำตอบ (ร้อยละ 16.7) อันดับ 4 คือ ตัวอย่างไม่เป็นปัจจุบัน จำนวน 30 คำตอบ (ร้อยละ 16.1) และอันดับ 5 คือ ไม่ได้อธิบายการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จำนวน 22 คำตอบ (ร้อยละ 11.8) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะวิธีแก้ปัญหา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา ดังนี้ อันดับ 1 คือ สร้างสื่อธรรมะที่เข้าใจง่ายสร้างแรงจูงใจ ให้นำไปปรับใช้ตระหนักรู้ในประโยชน์การนำไปใช้ จำนวน 61 คำตอบ (ร้อยละ 29.0) อันดับ 2 คือ ปรับปรุงเนื้อหาธรรมะให้เหมาะสม กระชับ นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ จำนวน 46 คำตอบ (ร้อยละ 21.9) อันดับ 3 คือ มีการอธิบายประยุกต์การนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ จำนวน 36 คำตอบ (ร้อยละ 17.1) อันดับ 4 คือ รูปแบบในการนำเสนอ เป็นสภาพการณ์ปัจจุบันเหมาะสมกับวัยนำไปปรับใช้ได้เป็นปัจจุบัน จำนวน 35 คำตอบ (ร้อยละ 16.7) อันดับ 5 คือ อธิบายธรรมะให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตกับสภาพการณ์ปัจจุบันปรับใช้ได้ทุกยุคสมัย จำนวน 32 คำตอบ (ร้อยละ 15.3) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

ปัญหา		นักเรียน (n = 121)
		จำนวนคำตอบ
		ร้อยละ
1. การเข้าถึงแหล่งข้อมูล		
สาเหตุของปัญหา		
1. ไม่รู้หัวข้อธรรมะในการค้นหาข้อมูลเพราะเป็นภาษาบาลี	47	31.1
2. การค้นหาข้อมูล (Search Engine) พิมพ์ข้อความที่ต้องการค้นหา (Key word) ไม่ตรง	41	27.2
3. ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ขาดอุปกรณ์ และทรัพยากรสารสนเทศ	30	19.9
4. เว็บไซต์มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเนื้อหาหรือการย้ายเว็บไซต์ทำให้ไม่เจอข้อมูล	26	17.2
5. ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	7	4.6
เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา		
1. ปรับปรุงระบบเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีอุปกรณ์ที่ทันสมัย	84	34.2
2. ควรเรียนรู้หัวข้อธรรมะ และสร้างทักษะการค้นหาข้อมูล ศัพท์ภาษาบาลี	84	34.2
3. ควรมีผู้สอนวิธีการค้นหาข้อมูล (Search Engine) พิมพ์ข้อความที่ต้องการค้นหา (Key word) ที่ถูกต้อง	35	14.2
4. ต้องเรียนรู้การสืบค้นข้อมูลให้หลากหลายช่องทางเพื่อทดแทนข้อมูลที่ต้องการ	34	13.8
5. ควรเสริมทักษะการเรียนรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	9	3.7

ตารางที่ 5 (ต่อ)

นักเรียน (n = 121)		
	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
2. เนื้อหา		
สาเหตุของปัญหา		
1. เนื้อหาธรรมชาติความน่าสนใจ ไม่ตรงตามความต้องการ	58	32.6
2. เนื้อหาธรรมชาติเข้าใจยาก	53	29.8
3. เนื้อหาธรรมชาติไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	31	17.4
4. จำนวนเนื้อหาธรรมชาติผ่านวิธีทัศนอันไหนหลากหลายเกินไป	25	14.0
5. ขาดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	11	6.2
เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา		
1. ปรับเนื้อหาธรรมชาติให้เข้าใจง่าย มีเนื้อหาตรงความต้องการและเหมาะสมกับวัย	59	29.0
2. สร้างสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ตรงตามวัตถุประสงค์ ตรงกลุ่มที่ต้องการ	53	26.1
3. ปรับปรุงเนื้อหาให้ตรงความต้องการและเหมาะสม	45	22.2
4. ปรับเนื้อหาธรรมชาติให้เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน	32	15.8
5. ต้องประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล เช่น ต้องมีการอ้างอิง หรือระบุแหล่งที่มาข้อมูลของเนื้อหา	14	6.9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัญหา		นักเรียน (n = 121)	ร้อยละ
		จำนวนคำตอบ	
3. เทคนิคการนำเสนอ			
สาเหตุของปัญหา			
1.	เทคนิคการนำเสนอน่าเบื่อ	76	42.2
2.	การใช้เนื้อหาธรรมะไม่น่าสนใจ	52	28.8
3.	การยกตัวอย่างไม่เหมาะสมกับดนตรี การดำเนินเรื่องซ้ำ ยืดเยื้อ	29	16.2
4.	ไม่มีการเปรียบเทียบ ก่อนปฏิบัติธรรมะ ผลลัพธ์เป็นอย่างไร	18	10.0
5.	บุคคลนำเสนอไม่น่าเชื่อถือ	5	2.8
เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา			
1.	ใช้รูปแบบเทคนิคที่สอดคล้องกับเนื้อหาธรรมะ สร้างความน่าสนใจ ปรับให้เข้าเหตุการณ์ปัจจุบัน	67	33.3
2.	ใช้รูปแบบเทคนิคที่สอดคล้องกับเนื้อหาธรรมะ สร้างความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย	59	29.4
3.	สร้างสื่อที่สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาธรรมะ กระชับ เข้าใจ ง่าย	42	20.9
4.	ต้องเป็นบุคคล ที่สังคมยอมรับ และน่าเชื่อถือ มีความรู้ด้านธรรมะ	23	11.5
5.	มีการเปรียบเทียบ ก่อนปฏิบัติธรรมะ และหลังปฏิบัติธรรมะพร้อมอธิบายผลลัพธ์ที่ปฏิบัติ	10	4.9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัญหา	นักเรียน (n = 121)	
	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
4. การปรับใช้ในชีวิต		
สาเหตุของปัญหา		
1. หัวข้อธรรมะมีหลากหลายมาก ไม่รู้จะนำหัวข้อไหน ไปประยุกต์ใช้อย่างไร	53	28.5
2. ไม่เข้าใจเนื้อหาธรรมะอย่างแท้จริงเลยปรับใช้ไม่ได้	50	26.9
3. การอธิบายธรรมะไม่สอดคล้องกับสภาพชีวิตกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	31	16.7
4. ตัวอย่างไม่เป็นปัจจุบัน	30	16.1
5. ไม่ได้อธิบายการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	22	11.8
เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา		
1. สร้างสื่อธรรมะที่เข้าใจง่ายสร้างแรงจูงใจให้นำไปปรับใช้ตระหนักถึงประโยชน์ของการนำไปใช้	61	29.0
2. ปรับปรุงเนื้อหาธรรมะให้เหมาะสม กระชับ นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	46	21.9
3. มีการอธิบายประยุกต์การนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	36	17.1
4. รูปแบบในการนำเสนอ เป็นสภาพการณ์ปัจจุบัน เหมาะสมกับวัยนำไปปรับใช้ได้เป็นปัจจุบัน	35	16.7
5. อธิบายธรรมะให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตกับสภาพการณ์ปัจจุบันปรับใช้ได้ทุกยุคสมัย	32	15.3

หมายเหตุ ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

สรุปผลการวิจัย เรื่องความต้องการการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

1. ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์ (นักศึกษา = 121 คน)

- 1.1 เพศ: หญิง 94 คน ชาย 27 คน
- 1.2 อายุ: เฉลี่ย 16.4 ปี (สูงสุด 18 ปี ต่ำสุด 14 ปี)
- 1.3 ศาสนา: พุทธ (100%)
- 1.4 ระดับการศึกษา: ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 41 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 จำนวน 40 คน
- 1.5 สถานศึกษา: โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา 77 คน โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย พิษณุโลก 44 คน
- 1.6 รายได้ต่อเดือนของครอบครัว: มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 31,693 บาท (สูงสุด 200,000 บาท ต่ำสุด 6,000 บาท)
- 1.7 รายจ่ายต่อวันของครอบครัว: มีรายจ่ายต่อวันของครอบครัวอยู่ที่ 606 บาท (สูงสุด 5,000 บาท ต่ำสุด 100 บาท)
- 1.8 สภาพครอบครัว: บิดามารดาอยู่ด้วยกัน 80 คน บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง 32 คน บิดามารดาถึงแก่กรรม 9 คน
- 1.9 ที่พักอาศัย: อยู่ที่บ้านตนเอง 96 คน บ้านเช่าหอพัก 18 คน บ้านญาติ 6 คน อื่นๆ 1 คน
- 1.10 พื้นฐานการปฏิบัติธรรม: สวดมนต์ไหว้พระ 66 คน นั่งสมาธิ 28 คน รักษาศีล 5 20 คน ไม่เคยปฏิบัติธรรม 7 คน

2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์ (นักศึกษา = 121 คน)

- 2.1 ช่องทางการเปิดรับ: ผ่านช่องทางเว็บไซต์ (ร้อยละ 68.6) โทรทัศน์ออนไลน์ (ร้อยละ 23.1) โลก (ร้อยละ 8.3)
- 2.2 การเปิดรับการเข้าถึง
 - 2.2.1 จำนวนการใช้งาน: 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 65.3) 2 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 28.9) 3 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 14.9)
 - 2.2.2 ระยะเวลา: 1 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 65.3) 2 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 15.7) 0.50 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 11.6)
 - 2.2.3 สถานที่: บ้านของตนเอง (ร้อยละ 76.9) ที่โรงเรียน (ร้อยละ 23.1)
 - 2.2.4 วัตถุประสงค์ในการรับชม: เพื่อความบันเทิง (ร้อยละ 57.9) อื่นๆ (ร้อยละ 36.3) หนีปัญหา (ร้อยละ 5.8)
- 2.3 ความผูกพันกับเนื้อหา
 - 2.3.1 มีการแสดงความคิดเห็น: ไม่มีการแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 52.9) คิดเห็นเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 40.5) มีการแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 6.6)
 - 2.3.2 มีการรับชมอย่างต่อเนื่อง: อย่างต่อเนื่องเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 54.5) ไม่มีการรับชมอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 42.2) มีการรับชมอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 3.3)
 - 2.3.3 มีการกลับมาชม: มีการกลับมาชมเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 51.2) ไม่มีการกลับมาชม (ร้อยละ 33.9) มีการกลับมาชม (ร้อยละ 14.9)
- 2.4 อธิพจน์ต่อความรู้ ความคิด เจตคติ
 - 2.4.1 มีการโพสต์หรือแชร์: ไม่มีการโพสต์หรือแชร์ (ร้อยละ 50.4) มีการโพสต์หรือแชร์ (ร้อยละ 40.5) มีการโพสต์หรือแชร์บางครั้ง (ร้อยละ 9.1)
 - 2.4.2 มีความรู้จากการรับชม: มีความรู้จากการรับชม (ร้อยละ 86.8) ไม่มีความรู้จากการรับชม (ร้อยละ 13.2)
- 2.5 การนำไปใช้
 - 2.5.1 มีการประยุกต์ใช้: ประยุกต์ใช้เป็นบางครั้ง (ร้อยละ 53.7) มีการประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 44.6) ไม่มีการประยุกต์ใช้ (ร้อยละ 1.7)
 - 2.5.2 มีการบอกต่อ: มีการบอกต่อในการเรียนรู้อื่นๆ (ร้อยละ 54.5) ไม่มีการบอกต่อ (ร้อยละ 30.6) มีการบอกต่อ (ร้อยละ 14.9)
 - 2.5.3 มีการนำไปปฏิบัติ: ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 59.5) นำไปปฏิบัติ (ร้อยละ 25.6) ไม่มีการนำไปปฏิบัติ (ร้อยละ 14.9)

สรุปผลการวิจัย เรื่องความต้องการการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3. ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์ (นักศึกษา = 121 คน)

3.1 ธรรมะกับชีวิตประจำวัน: หัวข้อ กัลยาณมิตรธรรม 7 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.42)

- ความต้องการ: ระดับมากที่สุด
- ผู้ร่วมรายการเป็น: เพื่อน
- เทคนิคการนำเสนอ: ซีให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ

3.2 ธรรมะกับการเรียน: หัวข้อ อธิบัพท 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.19)

- ความต้องการ: ระดับมากที่สุด
- ผู้ร่วมรายการเป็น: พ่อแม่
- เทคนิคการนำเสนอ: ซีให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ

3.3 ธรรมะกับความรัก: หัวข้อ ฆราวาสธรรม 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.27)

- ความต้องการ: ระดับมากที่สุด
- ผู้ร่วมรายการเป็น: พ่อแม่
- เทคนิคการนำเสนอ: ซีให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ

4. ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์ (นักศึกษา = 121 คน)

4.1 ปัญหาการเข้าถึงข้อมูล

- สาเหตุของปัญหา: ไม่รู้หัวข้อธรรมะใดในการค้นหาข้อมูลเพราะเป็นภาษาบาลี
- วิธีการแก้ปัญหา: ควรเรียนรู้หัวข้อธรรมะกับสร้างทักษะการพิมพ์ค้นหาข้อมูล ศัพท์ภาษาบาลี

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา

- สาเหตุของปัญหา: เนื้อหาธรรมะขาด ความน่าสนใจ ไม่ตรงตามความต้องการ
- วิธีการแก้ปัญหา: ปรับเนื้อหาธรรมะให้เข้าใจง่าย มีเนื้อหาตรงความต้องการ

4.3 ปัญหาเทคนิคการนำเสนอ

- สาเหตุของปัญหา: เทคนิคการนำเสนอ น่าเบื่อ
- วิธีการแก้ปัญหา: ใช้รูปแบบเทคนิคที่สอดคล้องกับเนื้อหาธรรมะ สร้างความน่าสนใจ ปรับให้เข้าเหตุการณ์ปัจจุบัน

4.4 ปัญหาในการปรับใช้ในชีวิต

- สาเหตุของปัญหา: หัวข้อธรรมะ มีหลากหลาย ไม่รู้จะนำหัวข้อไหน ไปประยุกต์ใช้อย่างไร
- วิธีการแก้ปัญหา: สร้างสื่อธรรมะที่เข้าใจง่าย สร้างแรงจูงใจให้ไปปรับใช้ตระหนักถึงประโยชน์ที่นำมาใช้ได้

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” แสดงให้เห็นดังนี้

ลักษณะทั่วไปทางประชากรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77.7) อายุเฉลี่ย 16.4 ปี ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 33.8) รายได้ต่อเดือนของครอบครัวเฉลี่ย 31,693 บาท มีรายจ่ายต่อวันของครอบครัวเฉลี่ย 606 บาท บิตามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 66.1) อาศัยอยู่บ้านพักตนเอง (ร้อยละ 79.3) มีพื้นฐานการปฏิบัติธรรมสวดมนต์ไหว้พระ (ร้อยละ 54.5)

พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน จากผลการวิจัยพบว่า มีพฤติกรรมช่องทางการเปิดรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ จำนวน 83 คน ผ่านช่องทางเว็บไซต์ (ร้อยละ 68.6) จำนวน 28 คน ผ่านช่องทางโทรทัศน์ออนไลน์ (ร้อยละ 23.1) และจำนวน 10 คนผ่านช่องทางไลน์ (ร้อยละ 8.3) การเปิดรับการเข้าถึงธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ มีจำนวนการรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์มากที่สุด 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 45.5) พบว่าในหนึ่งวันนักเรียนส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเปิดรับการเข้าถึงธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ 1 ชั่วโมงต่อวัน (ร้อยละ 65.3) สถานที่ส่วนใหญ่ใช้ในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ คือที่บ้านของตนเอง (ร้อยละ 76.9) โดยวัตถุประสงค์ในการรับชม พบว่ารับชมเพื่อความบันเทิง (ร้อยละ 57.9)

ความผูกพันกับเนื้อหา คือ ไม่มีการแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 52.9) มีการติดตามรับชมอย่างต่อเนื่องเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 54.5) และมีการกลับมารับชมเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 51.2)

อิทธิพล ต่อความรู้ ความคิด เจตคติ พบว่า ไม่มีการโพสต์หรือแชร์ (ร้อยละ 50.4) และมีความรู้จากการรับชม (ร้อยละ 86.8)

การนำไปใช้ การกระทำ มีการประยุกต์ใช้ธรรมะในการดำเนินชีวิตเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 53.7) มีการบอกต่อในการเรียนรู้ธรรมะเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 54.5) และมีการนำการเรียนรู้ธรรมะไปปฏิบัติเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 59.5)

ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน มีความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

1) ด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหัวข้อที่มีความต้องการมากที่สุด คือ กัลยาณมิตรธรรม 7 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.42) มีความต้องการระดับมากที่สุด (ร้อยละ 60.3) มีความต้องการผู้ร่วมรายการเป็น เพื่อน (ร้อยละ 52.1) ต้องการใช้เทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 20.7) รองลงมาคือ สหมิตร 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.32) มีความต้องการระดับมากที่สุด (ร้อยละ 54.5) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น เพื่อน (ร้อยละ 80.2) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยใช้เสียงหนึ่งของชีวิตและใช้การสาธิต (ร้อยละ 19.0) และ ศิล 5 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.26) มีความต้องการเรียนรู้ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 52.1) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น เพื่อน (ร้อยละ 38.8) ต้องการใช้เทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 25.6)

2) ด้านธรรมะกับการเรียน หัวข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือ หัวข้ออิทธิบาท 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.19) มีความต้องการระดับมากที่สุด (ร้อยละ 46.3) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ (ร้อยละ 33.9) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 17.4) และรองลงมาคือ จักร 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.18) มีความต้องการระดับมากที่สุด (ร้อยละ 46.3) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ (ร้อยละ 48.8) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยใช้เสียงหนึ่งของชีวิต (ร้อยละ 16.5) และ สัมมปธาน 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.00) มีความต้องการระดับมากที่สุด (ร้อยละ 38.8) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ (ร้อยละ 37.2) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 23.1)

3) ด้านธรรมะกับความรัก หัวข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ขรवासธรรม 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.27) ความต้องการระดับมากที่สุด (ร้อยละ 52.1) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ (ร้อยละ 53.7) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ (ร้อยละ 20.7) รองลงมาคือ สมชีวิตรธรรม 4 (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.24) ความต้องการระดับมากที่สุด (ร้อยละ 50.4) ต้องการผู้ร่วมรายการ เป็นพ่อแม่ (ร้อยละ 56.2) ต้องการเทคนิคการนำเสนอโดยใช้การสาธิต (ร้อยละ 15.7)

ปัญหาอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน พบว่า

1) ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล สาเหตุของปัญหา หัวข้อที่มีความปัญหามากที่สุดคือ ไม่รู้หัวข้อธรรมะในการค้นหาข้อมูลเพราะเป็นภาษาบาลี (ร้อยละ 31.1) รองลงมาคือ การค้นหาข้อมูล (Search Engine) พิมพ์ข้อความที่ต้องการค้นหา (Key word) ไม่ตรง (ร้อยละ 27.2) และไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ขาดอุปกรณ์และทรัพยากรสารสนเทศ (ร้อยละ 19.9)

ข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล หัวข้อที่ควรแก้ไขมากที่สุดคือ ปรับปรุงระบบเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยและควรเรียนรู้หัวข้อธรรมะกับสร้างทักษะการพิมพ์ค้นหาข้อมูล ศัพท์ภาษาบาลี (ร้อยละ 34.2) รองลงมาคือ ควรมีผู้สอนวิธีการค้นหาข้อมูล (Search Engine) พิมพ์ข้อความที่ต้องการค้นหา (Key word) ที่ถูกต้อง (ร้อยละ 14.2) และต้องเรียนรู้การสืบค้นข้อมูลให้หลากหลายช่องทางเพื่อทดแทนข้อมูลที่ต้องการ (ร้อยละ 13.8)

2) ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา สาเหตุของปัญหา หัวข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ เนื้อหาธรรมะขาดความน่าสนใจ ไม่ตรงตามความต้องการ (ร้อยละ 32.6) รองลงมาคือ เนื้อหาธรรมะ เข้าใจยาก (ร้อยละ 29.8) และเนื้อหาธรรมะ ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน (ร้อยละ 17.4)

ข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา หัวข้อที่ควรแก้ไขมากที่สุดคือ ปรับเนื้อหาธรรมะ ให้เข้าใจง่าย มีเนื้อหาตรงความต้องการและเหมาะสมกับวัย (ร้อยละ 29.0) รองลงมาคือสร้างสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ตรงตามวัตถุประสงค์ ตรงกลุ่มที่ต้องการ (ร้อยละ 26.1) และปรับปรุงเนื้อหาให้ตรงความต้องการ และเหมาะสม (ร้อยละ 22.2)

3) ปัญหาเทคนิคการนำเสนอ สาเหตุของปัญหา หัวข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ เทคนิคการนำเสนอ น่าเบื่อ (ร้อยละ 42.2) รองลงมาคือ การใช้เนื้อหาธรรมะ ไม่น่าสนใจ (ร้อยละ 28.8) และการยกตัวอย่างไม่เหมาะสมกับดนตรี การดำเนินเรื่องซ้ำ ยืดเยื้อ (ร้อยละ 16.2)

ข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหาเทคนิคการนำเสนอ หัวข้อที่ควรแก้ไขมากที่สุดคือ ใช้รูปแบบเทคนิคที่สอดคล้องกับเนื้อหาธรรมะ สร้างความน่าสนใจ ปรับให้เข้าเหตุการณ์ปัจจุบัน (ร้อยละ 33.3) รองลงมาคือ ใช้รูปแบบเทคนิคที่สอดคล้องกับเนื้อหาธรรมะ สร้างความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย (ร้อยละ 29.4) และสร้างสื่อที่สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาธรรมะ กระชับ เข้าใจง่าย (ร้อยละ 20.9)

4) ปัญหาในการปรับใช้ในชีวิต สาเหตุของปัญหา หัวข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ หัวข้อธรรมะมีหลากหลายมาก ไม่รู้จะนำหัวข้อไหน ไปประยุกต์ใช้อย่างไร (ร้อยละ 28.5) รองลงมาคือ ไม่เข้าใจ

เนื้อหาธรรมะ อย่างแท้จริง เลยปรับใช้ไม่ได้ (ร้อยละ 26.9) และการอธิบายธรรมะไม่สอดคล้องกับสภาพชีวิตกับสภาพการณ์ปัจจุบัน (ร้อยละ 16.7)

ข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหาในการปรับใช้ในชีวิต หัวข้อที่ควรแก้ไขมากที่สุดคือ สร้างสื่อธรรมะที่เข้าใจง่ายสร้างแรงจูงใจให้นำไปปรับใช้ตระหนักถึงประโยชน์การนำไปใช้ (ร้อยละ 29.0) รองลงมาคือ ปรับปรุงเนื้อหาธรรมะ ให้เหมาะสม กระชับ นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ร้อยละ 21.9) และมีการอธิบายประยุกต์การนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ร้อยละ 17.1)

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

ผลการวิจัย ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 121 คน พบว่า รับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ผ่านช่องทางเว็บไซต์ รับชม 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ระยะเวลา 1 ชั่วโมงต่อวัน รับชมที่บ้านของตนเอง เพื่อ ความบันเทิง ชมแล้วไม่มีการแสดงความคิดเห็น แต่มีการติดตามรับชมอย่างต่อเนื่อง เป็นบางครั้ง มีการกลับมารับชมเป็นบางครั้ง หลังจากชมไม่มีการโพสต์หรือแชร์ มีความรู้จากการรับชมโดยมีการประยุกต์ใช้ธรรมะในการดำเนินชีวิตเป็นบางครั้ง และมีการบอกต่อในการเรียนรู้ธรรมะเป็นบางครั้ง มีการนำการเรียนรู้ธรรมะไปปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียน เยาวชน ควรให้ความสนใจรับชมสื่อธรรมะออนไลน์ และนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน
2. ครู อาจารย์ ควรให้คำแนะนำในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้านธรรมะออนไลน์และสอน หัวข้อธรรมะ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน สอนวิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางเว็บไซต์
3. พระสงฆ์ ควรเผยแพร่ หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยใช้ช่องทางเว็บไซต์
4. ผู้ผลิตสื่อวีดิทัศน์ ผลิตสื่อวีดิทัศน์ธรรมะเผยแพร่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าตาม ความความต้องการ สร้างช่องทางเข้าถึงในระบบออนไลน์ให้มากขึ้น

2. ด้านความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

ด้านความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ มี 3 ด้าน ได้แก่ ธรรมะกับชีวิตประจำวัน ธรรมะกับการเรียน และธรรมะกับความรัก

ธรรมะกับชีวิตประจำวัน หัวข้อที่มีความต้องการเรียนรู้มากที่สุดคือ กัลยาณมิตรธรรม 7 มีความต้องการระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.42) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น เพื่อน ใช้เทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ

ธรรมะกับการเรียน หัวข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือ อิทธิบาท 4 มีความต้องการระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.19) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ เทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ

ธรรมะกับความรัก หัวข้อที่มีความต้องการเรียนรู้มากที่สุดคือ ขรवासธรรม 4 มีความต้องการระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยอันดับ 4.27) ต้องการผู้ร่วมรายการเป็น พ่อแม่ เทคนิคการนำเสนอโดยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียน เยาวชน ควรเรียนรู้หัวข้อหลักธรรมะ ที่ตรงความต้องการ เหมาะสมกับวัย และควรนำหลักธรรมะไปปรับใช้ในชีวิตจริง
2. ครู อาจารย์ ควรทำการสอนเน้นในหัวข้อธรรมะที่นักเรียนต้องการ สนใจ และควรแนะนำการนำไปปรับใช้ในชีวิตจริง
3. พระสงฆ์ ควรสอนธรรมะหัวข้อที่ตรงความสนใจของกลุ่มที่ต้องการเรียนรู้และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิต
4. ผู้ผลิตสื่อวีดิทัศน์ ควรผลิตสื่อวีดิทัศน์ธรรมะหัวข้อที่ตรงกับความต้องการที่ใช้เทคนิคผู้ร่วมรายการสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละวัย

2. ด้านปัญหาอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ มี 4 ด้าน คือปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา ปัญหาเทคนิคการนำเสนอ และปัญหาในการปรับใช้ในชีวิต โดยปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสาเหตุของปัญหา คือ ไม่รู้หัวข้อธรรมะในการค้นหาข้อมูลเพราะเป็นภาษาบาลี มีข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ปรับปรุงระบบเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยและควรเรียนรู้หัวข้อธรรมะกับสร้างทักษะการพิมพ์ค้นหาข้อมูล ศัพท์ภาษาบาลี ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา คือ เนื้อหาธรรมะขาดความน่าสนใจ ไม่ตรงตามความต้องการ มีข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาโดยการปรับเนื้อหาธรรมะให้เข้าใจง่าย มีเนื้อหาตรงความต้องการและเหมาะสมกับวัย ปัญหาเทคนิคการนำเสนอ คือ เทคนิคการนำเสนอ น่าเบื่อ มีข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหา ใช้รูปแบบเทคนิคที่สอดคล้องกับเนื้อหาธรรมะ สร้างความน่าสนใจ ปรับให้เข้าเหตุการณ์ปัจจุบัน ปัญหาในการปรับใช้ในชีวิต คือ

หัวข้อธรรมะ มีหลากหลาย หลายมาก ไม่รู้จะนำหัวข้อไหน ไปประยุกต์ใช้อย่างไร มีข้อเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหา สร้างสื่อธรรมะที่เข้าใจง่ายสร้างแรงจูงใจให้นำไปปรับใช้ตระหนักรู้ในประโยชน์การนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียน เยาวชน ควรให้ความสำคัญเรียนรู้ ศึกษาธรรมะ โดยผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ เพราะเป็นสื่อที่เข้าใจง่าย และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้
2. ครู อาจารย์ ควรนำสื่อการเรียนการสอนธรรมะออนไลน์ สอนให้นักเรียนเข้าใจและนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้
3. พระสงฆ์ ควรใช้ช่องทางเว็บไซต์ นำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ไปเผยแพร่ ให้ตรงความต้องการ ในยุคปัจจุบัน
4. ผู้ผลิตสื่อวีดิทัศน์ ควรผลิตสื่อ ที่ให้เนื้อหาตรงความต้องการ สร้างความน่าสนใจ ผู้ร่วมรายการที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจสูงสุด ใช้เทคนิคการนำเสนอที่สอดคล้องกับเนื้อหาและความต้องการผ่าน YouTube line และ ทวิตออนไลน์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ด้านแบบสอบถามควรมีการจัดข้อคำถามที่กระชับแต่ครบถ้วน และเข้าใจได้โดยง่าย เพื่อลดจำนวนข้อให้น้อยลงทั้งนี้เพื่อช่วยลดเวลาในการทำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง และความสะดวกในการตรวจสอบคำตอบ รวมถึงการเขียนสรุปผลการวิจัย

1.2 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยควรจัดเก็บแบบสอบถามสำรองไว้จำนวนหนึ่ง เพราะปัญหาที่มักพบคือ แบบสอบถามเสีย ตอบคำถามไม่ครบ การเก็บเกินกว่าจำนวนที่วางแผนไว้จะช่วยลดปัญหาการต้องไปตามเก็บซ้ำซ้อนได้

1.3 ต้องชี้แจงทำความเข้าใจ ก่อนทำแบบสอบถาม เพราะบางตอน กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจคำถาม และเนื้อหา บางช่วงบางตอน

2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ควรคัดกลุ่มนักเรียนผู้ที่สนใจในเรื่องธรรมะ เพราะนักเรียนให้ความสนใจน้อย ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ที่ยังไม่ได้นำออกมาใช้อภิปรายผลในการวิจัยครั้งนี้ และเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายระดับ เช่น ระดับอุดมศึกษา กลุ่มคนทำงาน ร่วมด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ที่หลากหลายสามารถนำมาผลที่ได้มาเปรียบเทียบกันได้ระหว่างกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัยได้

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากผลการศึกษา ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่าน
วีดิทัศน์ออนไลน์ ด้านความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ด้านปัญหาอุปสรรคการเรียนรู้
ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปต่อยอดเพื่อศึกษาปัญหาในด้านอื่นๆ ใน
จังหวัดพิษณุโลก

บรรณานุกรม

- กิติมา สุรสุนธิ. 2548. **ความรู้ทางการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จักรแก้ว นามเมือง. 2554. **พระพุทธศาสนากับการศึกษาที่สมบูรณ์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/444773> (8 มิถุนายน 2560).
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และ ไพบุลย์ เกียรติโกมล. 2548. **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- दनัย ไชโยธธา, สุนทร สิ้นธพานนท์ และ สุริวัตร จันทโรสภา. 2558. **พระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ: บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- ดริณ จักรพันธุ์ อินทร์อุดม. 2556. **การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยผ่านสื่อใหม่**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://issuu.com/tanakornict/docs/> (8 มิถุนายน 2560).
- ไทยรัฐ. 2560. **ผู้ยศสังคมเสื่อม สุดท้ายก็ลงที่เด็ก**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thairath.co.th/content/931002> (8 มิถุนายน 2560).
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). 2538. **หยาดเพชร หยาดธรรม ภูมิปัญญาทางการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พระธรรมเมธาภรณ์ (ระแบบ จิตญาโณ). 2558. **ธรรมปริทรรศน์ 1**. กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์.
- พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร. 2548. **พระพุทธศาสนาเพื่อสังคม**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=437&articlegroup_id=102 (8 มิถุนายน 2560).
- พีระ จิโรโสภณ. 2541. **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. เอกสารการสอนวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พจนารถ สุพรรณกุล. 2557. **การเผยแผ่พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.phd.mbu.ac.th/index.php/2014-08-28-08-57-4/106-2014-09-20-08-27-56> (8 มิถุนายน 2560).
- ไพบุลย์ เกียรติโกมล. 2550. **แนวคิดสื่อการเรียนการสอน**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.facebook.com/MDT.MediaTechnologyKMUTT/photos/a.296220153818313/457461704360823/?type=1&theater> (8 มิถุนายน 2561).

- ภควิชญ์ ดำรงเกียรติศักดิ์. 2555. **ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเทคนิคการบรรยายต่างกัน**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
มนัสนันท์ หัตถศักดิ์. 2558. **เรียนรู้และเข้าใจนักศึกษายุคใหม่ Generation Z**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2542. **พระธรรมราชา**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://web.ku.ac.th/king72/2542-11/page04.htm> (8 มิถุนายน 2560).
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ม.ป.ป. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.comqa.nsrp.ac.th/comqa/document/internet58.pdf> (8 มิถุนายน 2560).
วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. 2558. **Connectivism ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับยุคดิจิทัล**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.infocommmju.com/icarticle/index.php?option=com_content&view=article&id=2:constructivism-&catid=1:2010-11-26-21-38-03&Itemid=3 (8 มิถุนายน 2560).
_____. 2556. **การสื่อสารดิจิทัล**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.infocommmju.com/icarticle/index.php?option=com_content&view=article&id=18 (8 มิถุนายน 2560).
_____. 2560. **สู่ยุคสื่อดิจิทัล The Digital Media Era Arrives**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.infocommmju.com/icarticle/index.php?option=com_content (8 มิถุนายน 2560).
_____. 2554. **การนำเสนออย่างมืออาชีพ**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.infocommmju.com/icarticle/index.php?option=com_content&view=article&id=142:2011-07-19-10-44-23&catid=5:2010-11-26-21-38-49&Itemid=7 (8 มิถุนายน 2560).
_____. 2559. **Generation Z**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.infocommmju.com/icarticle/index.php?option=com_content&view=article&id=369:-m-s&catid=11:%E0%B9%92%E0%B9%95%E0%B9%95%E0%BF%80 (8 มิถุนายน 2560).
_____. 2558. **ทฤษฎีการเรียนรู้เปรียบเทียบจากพฤติกรรมนิยมสู่ยุคดิจิทัล**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://drive.google.co/http://www.infocommmju.com/icarticle/images/stories/icarticles/ajwittaya/digital/learning-theory-.pdfm/drive/folders/0B9WNEPkZ-YvHc0ptOVb6YWNZWUU> (25 สิงหาคม 2561).

- วิภาวรรณ แสนสวาท. 2556. **การประยุกต์หลักธรรมในการแก้ปัญหาพฤติกรรมบริโภคนิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.**
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล. ม.ป.ป. **อินเทอร์เน็ตและการศึกษาไทย.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.pioneer.chula.ac.th/~awirote/ling/internetedu.htm>
(8 มิถุนายน 2560).
- ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ. 2531. **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน.** กรุงเทพฯ:
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียร เหลืองอร่าม. 2519. **หลักมนุษยสัมพันธ์ต่อการบริหารงานในองค์การ.** กรุงเทพฯ:
แพรวพินทยา.
- สุวัฒน์ กอไพศาล. 2552. **ปัญหาการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา.**
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/256382>
(8 มิถุนายน 2560).
- สุธาศินี สีนวนแก้ว และ กานดา ศรีอินทร์. 2552. **การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.google.co.th>
(8 มิถุนายน 2560).
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์. 2560. **ธรรมบัญญัติชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม.** กรุงเทพฯ:
เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. ม.ป.ป. **ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.**
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://drive.google.com/drive/folders/0B9WNEPkZ-YvHc0ptO_VB6_Y_WNZWUU (8 มิถุนายน 2560).
- โรงเรียนประสาทวิทยาคาร. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา <https://mathpwk.wordpress.com/curr/core> (8 มิถุนายน 2560).
- โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา. ม.ป.ป. **ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา.** [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา http://data.bopp-obec.info/emis/schooldata-view_student.php?School_ID=1065360467&Area_CODE=101739 (8 มิถุนายน 2560).
- อำไพ สุจริตกุล. 2534. **คุณธรรมครูไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสราวดี ทองอินทร์. 2552. **การพัฒนาบริการสารสนเทศออนไลน์เพื่อการวิจัยในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.**
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.comqa.nsruc.ac.th/comqa/document/internet58.pdf> (25 สิงหาคม 2561).

Gagne, R. 2002. Condition of learning. *American Psychologist*, 17, 263.

Ourgreenfish. 2560. สถิติผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ปี 2560 ในประเทศไทย THAILAND

INTERNET USER PROFILE 2017. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<https://www.OURGREENFISH.COM/%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B9%83%E0%B8%8A%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%A3%E0%B9%8C/> (25 สิงหาคม 2561).

PR News. 2559. **youtube ชมวิดีโอออนไลน์.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.adslthailand.com/post/%E0%B9%80%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%B0%E0%B8%A5%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%9E%E0%B8%81> (25 สิงหาคม 2561).

Siemens, G. & Downes, S. 2005. New technology supporting informal learning.

Journal of Emerging Technologies in Web Intelligence, 2(1), 158.

The matter. 2560. **การรับรู้ของคนใน Generation Z.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642556> (14 พฤศจิกายน 2561).

The standard. 2561. **YouTube เผยคนไทยฟังเพลง ดูทีวีย้อนหลังมากที่สุด 75%**

เข้าทุกวัน. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://thestandard.co/youtube-thai-listen-to-music-watch-tv-most/> (25 สิงหาคม 2561).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง “ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งการศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารดิจิทัล คณะสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

1. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเข้าถึง การมีความผูกพัน การเรียนรู้ และการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

2. โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าคำตอบที่ต้องการตอบหรือเติมข้อมูลลงในช่องว่างที่กำหนดให้

3. โปรดตอบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลในการนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ และผลการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น

ผู้ศึกษา

บุญสุข ชาติ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับผู้วิจัย

สำหรับผู้วิจัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความที่เป็นจริงในแต่ละข้อ

1. เพศ	SEX	☐
1) ☐ ชาย		
2) ☐ หญิง		
2. อายุ	AGE	☐
3. ท่านนับถือศาสนาใด	RELIGION	☐
1) ☐ พุทธ		
2) ☐ คริสต์		
3) ☐ อิสลาม		
4) ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....		
4. ระดับการศึกษา	EDU	☐
1) ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 4		
2) ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 5		
3) ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 6		
5. สถานการศึกษา	SCHOOL	☐
1) ☐ โรงเรียนพุทธชินราชพิทยา		
2) ☐ โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย พิษณุโลก		
3) ☐ โรงเรียน		
6. รายได้ต่อเดือนของครอบครัวท่าน	INCOME	☐
บาท		
7. รายจ่ายต่อวันของครอบครัวท่าน	OUT	☐
บาท		
8. สภาพครอบครัว	FAM	☐
1) ☐ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน		
2) ☐ บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง		
3) ☐ บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม		
9. ที่พักอาศัยปัจจุบัน	RES	☐
1) ☐ บ้านตนเอง		
2) ☐ บ้านญาติ		
3) ☐ บ้านเช่า/หอพัก		
4) ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		
10. ท่านมีพื้นฐานในการปฏิบัติธรรมเป็นประจำด้านใดบ้าง	BASIC	☐
1) ☐ ไม่เคยปฏิบัติธรรม		
2) ☐ รักษาศีล 5		
3) ☐ นั่งสมาธิ		
4) ☐ สวดมนต์ไหว้พระ		
5) ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....		

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์

พฤติกรรมการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์	การเปิดรับ/เข้าถึง (Exposure)	ความผูกพันกับเนื้อหา (Engagement)	อิทธิพลต่อความรู้ความคิด เจตคติ (Influence)	การนำไปใช้/การกระทำ (Apply and action)
<p>ช่องทางการรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์</p> <p>☐ เว็บไซต์</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>☐ ไลน์</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>☐ โทรทัศน์ออนไลน์</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>1. จำนวนการใช้งานครั้ง/สัปดาห์</p> <p>2. ระยะเวลาชั่วโมง/วัน</p> <p>3. สถานที่</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>4. วัตถุประสงค์ในการรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์</p> <p>☐ บันเทิง</p> <p>☐ หนีปัญหา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>1. มีการแสดงความคิดเห็นหรือไม่</p> <p>☐ มี</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ บางครั้ง</p> <p>2. มีการติดตามรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ต่อเนื่องหรือไม่</p> <p>☐ มี</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ บางครั้ง</p> <p>3. มีการกลับมาชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์หรือไม่</p> <p>☐ มี</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ บางครั้ง</p>	<p>1. มีการโพสต์หรือแชร์ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์</p> <p>☐ มี</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ บางครั้ง</p> <p>2. มีความรู้จากการรับชมธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์หรือไม่</p> <p>☐ มี</p> <p>☐ ไม่มี</p>	<p>1. มีการประยุกต์ใช้ธรรมะในการดำเนินชีวิต</p> <p>☐ มี</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ บางครั้ง</p> <p>2. มีการบอกต่อในการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์หรือไม่</p> <p>☐ มี</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ บางครั้ง</p> <p>3. มีการนำการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ไปปฏิบัติหรือไม่</p> <p>☐ มี</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ บางครั้ง</p> <p>เช่น</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ตอนที่ 3 ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิดีโอออนไลน์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด โดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายความว่า มีความต้องการมากที่สุด

ระดับ 4 หมายความว่า มีความต้องการมาก

ระดับ 3 หมายความว่า มีความต้องการปานกลาง

ระดับ 2 หมายความว่า มีความต้องการน้อย

ระดับ 1 หมายความว่า มีความต้องการน้อยที่สุด

เทคนิคการนำเสนอ

1. การใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (product as a hero) เป็นการนำเสนอโดยใช้เนื้อหาธรรมะ เช่น ธรรมะกับชีวิตประจำวัน ธรรมะกับผู้เล่าเรียนศึกษาและธรรมะกับความรัก
2. การใช้ผู้นำเสนอ (presenter) คือ การใช้ผู้นำเสนอซึ่งเป็นบุคคลที่น่าสนใจ มาพูดชักจูงใจ สร้างความน่าสนใจ เช่น พระ ครู พ่อแม่ ญาติ หรือเพื่อน
3. การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (celebrity testimonial) บุคคลที่มีชื่อเสียง คนดัง ได้แก่ ดารา นักร้อง นักแสดง นักเทศน์ โดยบุคคลที่มีชื่อเสียงเหล่านี้จะต้องมีบุคลิกสอดคล้องกับธรรมะ
4. เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (slice of life) คือ การนำเสนอโดยใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิต ซึ่งเป็นเสี้ยวหนึ่งของชีวิตมานำเสนอในรูปแบบการเล่าเรื่องในอดีต
5. การชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ คือ การนำเสนอประโยชน์ของหลักธรรมะในลักษณะเกินจริง เพื่อสร้างความโดดเด่น และสร้าง การจดจำได้ดีกว่า
6. ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (before and after) เป็นการยกเหตุการณ์เปรียบเทียบก่อนปฏิบัติ หลังปฏิบัติธรรมะแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร รูปแบบ การปฏิบัติธรรมะพื้นฐาน การนั่งสมาธิ การสวดมนต์ไหว้พระ การบริจาค ทาน
7. การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (vignette or service of problem) คือ การนำเสนอปัญหาที่หลากหลายสามารถแก้ปัญหานั้นได้ด้วยธรรมะ
8. การใช้การเปรียบเทียบ (competitive) คือ การนำหลักธรรมะไป เปรียบเทียบกันในเรื่องที่ชี้ให้เห็นว่าดีกว่าอย่างไรบ้าง
9. การใช้การสาธิต (demonstration) ในรูปแบบละครเนื้อหาหลักธรรม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุดโดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

ระดับความต้องการ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

หัวข้อ/เนื้อหาธรรมะ	ระดับความต้องการ					ผู้ร่วมรายการควรเป็น					เทคนิคการนำเสนอ								
	5	4	3	2	1	พระ	ครู	พ่อแม่	ญาติ	เพื่อน	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ธรรมะกับชีวิตประจำวัน (คนกับสังคม) 1. สุจริตทั้งสาม คือ มีความประพฤติดี ประพฤติชอบ 3 ประการ - กายสุจริต มีความสุจริตทางกาย - วาจสุจริต ความสุจริตทางวาจา - มโนสุจริต ความสุจริตทางใจ																			
2. ศิล 5 เพื่อทำคนให้เจริญขึ้นพร้อมทั้ง ทางกาย ทางวาจา และทางใจ - ปาณาติบาต ละเว้นจากการสังหาร - อทินนาทาน ละเว้นการลักขโมยเบียดบัง แยังชิง - กามสุมิฉฉาจรละเว้นประพฤติดิ โนกาม - มุสาวาท ละเว้นการพูดเท็จโกหก หลอกลวง - สุราเมรัยไม่เสพเครื่องคองของมีเมาสิ่ง เสพติดอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาท มัวเมา																			
3. วัฒนธรรม 6 คุณธรรมนำไปสู่ความเจริญ - อหิงสา ไม่มีโรค - ศิล ประพฤติดี มีวินัย - พุทธานุมิต เอาอย่างบัณฑิต - สุตะ ใฝ่รู้/ฝึกฝน - ธรรมมานูวัตี ดำเนินชีวิตโดยธรรม - อสินดา เพียรพยายามไม่ย่อท้อ																			
4. กัลยาณมิตรธรรม 7 คือ คุณสมบัติผู้ที่ คบแล้วเจริญ - น่ารักคุยแล้วสบายใจ - นำเคารพฟังได้ - น่ายกย่อง/เป็นผู้รู้เป็นแบบอย่างที่ดี - เป็นที่ปรึกษาที่ดี - อดทนพร้อมที่จะรับฟัง - อธิบายเรื่องยากให้ง่าย - ไม่ชักนำไปทางเสื่อม																			
5. โลกธรรม 8 คือ สิ่งอันเป็นธรรมดาของ โลก - ได้ลาภ/เสื่อมลาภ - ได้ยศ/เสื่อมยศ - สรรเสริญ/นิินทา - สุข/ทุกข์																			

เทคนิคการนำเสนอ

- การใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (product as a hero)
- การใช้ผู้นำเสนอ (presenter)
- การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (celebrity testimonial)
- เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (slice of life)
- การชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ
- ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (before and after)
- การแสดงให้เห็นจุดของการแก้ไขปัญหา (vignette or service of problem)
- การใช้การเปรียบเทียบ (competitive)
- การใช้การสาธิต (demonstration)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุดโดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

ระดับความต้องการ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

หัวข้อ/เนื้อหาธรรมะ	ระดับความต้องการ					ผู้ร่วมรายการควรเป็น					เทคนิคการนำเสนอ								
	5	4	3	2	1	พระ	ครู	พ่อแม่	ญาติ	เพื่อน	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ธรรมะกับชีวิตประจำวัน (คนมีคุณกับส่วนรวม) 5. ทิศ 6 คือ บุคคลที่ควรอุปการะดูแลเพื่อชีวิตที่รุ่งเรือง - ทิศเบื้องหน้า มารดา บิดา - ทิศเบื้องขวา ครูอาจารย์ - ทิศเบื้องหลัง สามี/ภรรยา - ทิศเบื้องซ้าย มิตร/สหาย - ทิศเบื้องล่าง บริวาร - ทิศเบื้องบน พระสงฆ์																			
6. อบายมุข 6 สิ่งที่น่าชีวิตสู่ความพิงาศ - สุรา/ของมีนเมา - เที้ยกลางคืน - สิ่งบันเทิง - การพนัน - คบคนชั่ว - เกียจคร้าน																			

เทคนิคการนำเสนอ

1. การใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (product as a hero)
2. การใช้ผู้นำเสนอ (presenter)
3. การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (celebrity testimonial)
4. เลี้ยวหนึ่งของชีวิต (slice of life)
5. การชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ
6. ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (before and after)
7. การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (vignette or service of problem)
8. การใช้การเปรียบเทียบ (competitive)
9. การใช้การสาธิต (demonstration)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุดโดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

ระดับความต้องการ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

หัวข้อ/เนื้อหาธรรมะ	ระดับความต้องการ					ผู้ร่วมรายการควรเป็น					เทคนิคการนำเสนอ								
	5	4	3	2	1	พระ	ครู	พ่อแม่	ญาติ	เพื่อน	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ธรรมะกับผู้เล่าเรียนศึกษา (คนกับความสำเร็จ) 1. อิทธิบาท 4 หลักความสำเร็จ ปฏิบัติตามหลักธรรม ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ แห่งกิจการนั้นๆ - อันตะ มีใจรัก คือ พอใจจะทำสิ่งนั้น และทำสิ่งนั้น และทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จ - วิริยะ พากเพียรทำ คือ ขยันหมั่นประกอบ หน่นกระทำให้สิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน - จิตตะ เอาจิตฝึกฝน คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด ไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่าน เลื่อนลอย - วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่อง ซัดข้อ																			
2. จักร 4 หลักความเจริญ นำชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง - ปฏิรูปเทवासะ เลือกอยู่ถิ่นที่เหมาะสม - สัมปยุตตบิณฑิการ การแสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าของงาน - อัธยาศัยดี ตั้งเป้าหมายชีวิตและการทำงานให้ดีงาม - ปุพเพตตปัญญา ความมีสติปัญญา ความถนัด และร่างกายดี																			
3. สัมมปธาน 4 หลักความเพียร 4 ประการ - สังวรปธาน เพียรระงับการกระทำ อุกุศลไม่ให้เกิดขึ้น - ปธานปธาน เพียรละเลิกอกุศลที่กำลังกระทำอยู่ - อานุรักษ์ปธาน เพียรรักษา กุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว - ภวานापธาน เพียรฝึกฝน บำรุงกุศล																			

เทคนิคการนำเสนอ

1. การใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (product as a hero)
2. การใช้ผู้นำเสนอ (presenter)
3. การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (celebrity testimonial)
4. เลี้ยวหนึ่งของชีวิต (slice of life)
5. การชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ
6. ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (before and after)
7. การแสดงให้เห็นชุดของการแก้ไขปัญหา (vignette or service of problem)
8. การใช้การเปรียบเทียบ (competitive)
9. การใช้การสาธิต (demonstration)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุดโดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

ระดับความต้องการ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

หัวข้อ/เนื้อหาธรรมะ	ระดับความต้องการ					ผู้ร่วมรายการควรเป็น					เทคนิคการนำเสนอ								
	5	4	3	2	1	พระ	ครู	พ่อแม่	ญาติ	เพื่อน	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ธรรมะกับความรัก (คนร่วมชีวิต) 1. สมชีวิตรรม 4 หลักธรรมของคูชีวิตเพื่อคู่สร้างคู่สม - สมเสีธา มีศรัทธาสมกัน เคารพนับถือในลัทธิศาสนา สิ่งเคารพบูชา หนักแน่นเสมอกัน - สมเสีลา มีศีลสมกัน มีความประพฤติศีลธรรม จรรยา มารยาท พอเหมาะสอดคล้องไปกันได้ - สมจาคา มีจาคะสมกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความโอบอ้อมอารีความมีใจกว้าง ไม่ขัดแย้งบีบคั้นกัน - สมปัญญา มีปัญญา มีปัญญูสมกัน รู้เหตุรู้ผล เข้าใจกัน อย่างน้อยพูดกันรู้เรื่อง																			
2. ขรวาาธรรม 4 คือ ศูศีลธรรมศูความดี หลักธรรมสำหรับการครองเรือน - สัจจะ ความจริง คือ ซื่อสัตย์ต่อกัน ทั้งที่จริงใจ จริงวาจา และจริงในการกระทำ - ทมะ ฝึกตน คือ รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดตัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่องข้อขัดแย้งปรับตัวปรับใจเข้าหากัน - ขันติ อดทน คือ มีจิตใจเข้มแข็งหนักแน่น ไม่วู่วาม ทน ต่อความล้งล้าก้าเกินกัน - จาคะ เสียสละ คือ มีน้ำใจสามารถเสียสละความสุขสำราญความพอใจส่วนตนเพื่อศูครอง																			

เทคนิคการนำเสนอ

- การใช้เนื้อหาธรรมะเป็นพระเอก (product as a hero)
- การใช้ผู้นำเสนอ (presenter)
- การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงพูดรับรอง (celebrity testimonial)
- เสี้ยวหนึ่งของชีวิต (slice of life)
- การชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมะ
- ก่อนปฏิบัติ-หลังปฏิบัติธรรมะ (before and after)
- การแสดงให้เห็นจุดของการแก้ไขปัญหา (vignette or service of problem)
- การใช้การเปรียบเทียบ (competitive)
- การใช้การสาธิต (demonstration)

คำชี้แจง ตอบคำถามที่เหมาะสมที่สุดตามความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านหรือตรงกับความรู้สึกท่านมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สาเหตุของปัญหา	ข้อเสนอแนะ/วิธีการแก้ไขปัญหา
<p>4. ปรับใช้ในชีวิต</p> <p>☐ ไม่เข้าใจเนื้อหาธรรมะ อย่างแท้จริง เลยปรับใช้ไม่ได้ ไม่ได้อธิบายการนำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน</p> <p>☐ หัวข้อธรรมะ มีหลากหลายมาก ไม่รู้จะนำหัวข้อไหน ไป ประยุกต์ใช้อย่างไร</p> <p>☐ ตัวอย่างไม่เป็นปัจจุบัน</p> <p>☐ การอธิบายธรรมะไม่สอดคล้องกับสภาพชีวิตกับสภาพการณ์ ปัจจุบัน</p> <p>☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>☐ สร้างสื่อธรรมะที่เข้าใจง่าย สร้างแรงจูงใจให้นำไปปรับ ใช้ ตะหนักรู้ในประโยชน์การนำไปใช้</p> <p>☐ มีการอธิบายประยุกต์การนำไปปรับใช้ ในชีวิตประจำวันได้</p> <p>☐ ปรับปรุงเนื้อหาธรรมะ ให้เหมาะสม กระชับ นำไป ปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้</p> <p>☐ รูปแบบในการนำเสนอ เป็นสภาพการณ์ปัจจุบัน เหมาะสมกับวัย นำไปปรับใช้ได้เป็นปัจจุบัน</p> <p>☐ อธิบายธรรมะให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตกับ สภาพการณ์ปัจจุบัน ปรับใช้ได้ทุกยุคสมัย</p> <p>☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)</p>

คำชี้แจง ตอบคำถามที่เหมาะสมที่สุดตามความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านหรือตรงกับความรู้สึก
ท่านมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สาเหตุของปัญหา	ข้อเสนอแนะ/วิธีการแก้ไขปัญหา
5. ปัญหาอื่นๆ

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
นายบุญสุข ชาติ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๒๓.๑๓ / ๘๖

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๙๐

๖ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา

ด้วยนายบุญสุข ชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๕๘๑๘๔๐๒๐๐๕ สาขาวิชาการ
สื่อสารดิจิทัล คณะสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้รับอนุมัติโครงการค้นคว้า
อิสระ เรื่อง “ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวีดิทัศน์ออนไลน์ของเจนเนอเรชั่นแซท ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก” ภายใต้การควบคุมของ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ อาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คณะสารสนเทศและการสื่อสาร
จึงขอความอนุเคราะห์ให้นายบุญสุข ชาติ เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในวันที่
๑๐-๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ และผู้วิจัยจะมาเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งนี้ สามารถ
ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่นายบุญสุข ชาติ โทรศัพท์ ๐๘ ๐๑๓๒ ๓๒๒๓ หรือที่ รอง
ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (อาจารย์ที่ปรึกษา) โทรศัพท์ ๐๘ ๕๖๙๔ ๕๒๔๕

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บ
ข้อมูลเพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความ
กรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์รชฏ เชื้อวิโรจน์)

รองอธิการบดี รักษาการแทน

คณบดีคณะสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานคณบดี

งานบริหารและธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๘๗ ๔๕๐๐

โทรสาร ๐ ๕๓๘๗ ๔๕๐๘

ที่ ศธ ๐๕๒๓.๑๓ / ๘๗

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๙๐

๖ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัยพิษณุโลก

ด้วยนายบุญสุข ชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท รหัส ๕๘๑๘๔๐๒๐๐๕ สาขาวิชาการ
สื่อสารดิจิทัล คณะสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้รับอนุมัติโครงการค้นคว้า
อิสระ เรื่อง “ความต้องการเรียนรู้ธรรมะผ่านวิถีทัศน์ออนไลน์ของเจนเนอเรชันแซท ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก” ภายใต้การควบคุมของ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คณะสารสนเทศและการสื่อสาร
จึงขอความอนุเคราะห์ให้นายบุญสุข ชาติ เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในวันที่
๑ กันยายน ๒๕๖๑ และผู้วิจัยจะมารับข้อมูลพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งนี้ สามารถติดต่อ
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่นายบุญสุข ชาติ โทรศัพท์ ๐๘ ๐๘๓๒ ๓๒๒๓ หรือที่
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (อาจารย์ที่ปรึกษา) โทรศัพท์ ๐๘ ๕๖๙๔ ๕๒๔๕

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บ
ข้อมูลเพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความ
กรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์รชฏ เชื้อวิโรจน์)

รองอธิการบดี รักษาการแทน

คณบดีคณะสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานคณบดี

งานบริหารและธุรการ

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๘๗ ๔๕๐๐

โทรสาร ๐ ๕๓๘๗ ๔๕๐๘

ภาคผนวก ค

ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ภาคผนวก ง

ประวัติผู้วิจัย

บรรณานุกรม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายบุญสุข ชาติ
เกิดเมื่อ	28 พฤษภาคม 2519
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2558 บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2554 อนุปริญญาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2552 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานอิเล็กทรอนิกส์ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2546 ผู้จัดการแม่ฮ่องสอนเคเบิลทีวี จำหน่าย อุปกรณ์ งานดาวเทียม เคเบิลทีวี เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิด พ.ศ. 2550 ผู้จัดการร้านมีตติ้ง (Meeting) จำหน่าย อาหาร และเครื่องดื่ม